ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

โดย

นางอัญชุลี จันทรมณี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง
ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2545
ISBN 974 – 653 – 541 - 2
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE STUDY OF VOCATIONAL TEACHING AND LEARNING IN NAKHON PATHOM PRISON

By

Anchulee Chantharamanee

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Nonformal Education

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2002

ISBN 974 – 653 – 541 - 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม” เสนอโดย นางอัญชุลี จันทรมณี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ สุพัตรา ชุมเกตุ
2. อาจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริรัศมี)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา ชุมเกตุ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ดร.ปาน กิมปี)

...../...../.....

K 43469119 : สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง
คำสำคัญ : การเรียนการสอน วิชาชีพ เรือนจำ

อัญชุลี จันทรมณี : ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม (THE STUDY OF VOCATIONAL TEACHING AND LEARNING IN NAKHON PATHOM PRISON) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : รศ.สุพัตรา ชุมเกตุ และ อ. ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์, 212 หน้า. ISBN 974 – 653 – 541 – 2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพที่มีสถานะแตกต่างกันและศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร 8 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ 12 คน ผู้เรียนวิชาชีพ 234 คน รวม 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตราฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร,ครูผู้สอนวิชาชีพ,ผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม มีความคิดเห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับดี

2. ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม จำแนกตามตัวแปรต่างๆของผู้เรียนพบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงกว่าเพศชาย ผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีซึ่งสูงกว่าผู้เรียนวิชาชีพกลุ่มอื่น ผู้เรียนวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 ผู้ที่เรียนวิชาชีพช่างอาหาร-ขนม ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ผู้เรียนวิชาชีพที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 - 10 ปี ผู้เรียนวิชาชีพที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ พบว่า หลักสูตรวิชาชีพบางรายวิชาชีพไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาในหลักสูตรกว้าง หลักสูตรบางสาขาวิชาชีพใช้ระยะเวลาเปิดสอนน้อยเกินไป หลักสูตรบางหลักสูตรเป็นความต้องการของผู้เรียนแต่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไม่สามารถจัดได้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนวิชาชีพมีพื้นฐานความรู้ต่ำ มีอายุมาก สายตามองไม่ชัด ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาชีพ ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาซื้อสื่อ งบประมาณมีจำกัด ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีผู้ไม่รู้หนังสือทำให้การทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมมีปัญหา บางสาขาวิชาชีพไม่ได้ทดสอบความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2545
ลายมือชื่อนักศึกษา .....
ลายมือชื่อผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1. ..... 2. .....

K 43469119: MAJOR : ADI:T AMD CONTINUING EDUCATION PROGRAM
KEY WORD : TEACHING AND LEARNING VOCATIONAL PRISON
ANCHULEE CHANTHARAMANEE : THE STUDY OF VOCATIONAL TEACHING AND LEARNING IN NAKHON PATHOM PRISON. THESIS ADVISORS : ASSO.PROF.SUPATRA CHUMKATE AND KIRIBOON JONGWUTIWES, Ph.D 212 pp. ISBN 974 – 653 – 541 - 2

The purposes of this study were to examine : 1) vocational teaching and learning in Nakhon Pathom Central Prision, 2) the opinions of vocational learners of various statuses, and 3) the problems of vocational teaching and learning management in Nakhon Pathom Central Prison, including curriculum design, learning and teaching activities, teaching aids, and measurement and evaluation. The subjects of the study were 8 administrators, 12 vocational instructors, and 234 learners. The instruments used for collecting data were questionnaires Percentages, means, and standard deviation were used for analyzing the data.

The findings of the study were as following:

1. The overall opinions of the administrators, vocational instructors and the learners on vocational teaching and learning in Nakhon Prathom Central Prison including curriculum design, teaching and learning activities, teaching aids, measurement and evaluation were at a good level.

2. The opinions on vocational teaching and learning in Nakhon Pathon Central Prison classified by the learners' statuses were : a) female learners' opinions that teaching and learning were on a better level than those of male learners, b) the opinions of vocational learners aged over forty one were at a good level and higher than other groups of vocational learners, c) generally, the overall opinions on vocational teaching and learning were in highest level among these learners: the vocational learners with forth grade education background, those studying cooking, those with accounting job background, those being jailed between six to ten years, those with high achievement in vocational education, and those making decision to take vocational courses by themselves.

3. Problems dealing with vocational teaching and learning management were a) the curriculum problems were the mismatch between some courses offered and the learners 'needs, broad course contents, limited time for training, and the unavailability of the extended education provincial center to provide vocational courses to serve the learners' needs; b) the problems dealing with teaching and learning process were the low academic background knowledge, elderly learners', eyesight problems, low vocational knowledge background, and passive learners, c) teaching material problems were related to lacking teaching aids, out -of- date materials, learners' being unable to involve in selecting teaching and learning materials and lacking budget for buying materials, and d) the evaluation problems were inability to pretest the illiterate learners' background knowledge and no arrangement of vocational background pretest in some vocational courses.

Department of Nonformal Education Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2002
Student's signature.....
Thesis Advisors' signature 1. ..... 2. .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ สุพัตรา ชุมเกตุ อาจารย์ ดร.คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริรัศมี ดร.ปาน กิมปี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณา ให้คำปรึกษา คำแนะนำและให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปาน กิมปี อาจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ นายสมศักดิ์ ดิษฐานนท์ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม นางสาวรัศมี กิตติมนัส ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา กรมราชทัณฑ์ นางสาวอังคณา วสุวรวงศ์ ศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย พร้อมกันนี้ ขอขอบพระคุณ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาเรือนจำกลางนครปฐม ผู้บัญชาการเรือนจำกลางราชบุรี เจ้าหน้าที่เรือนจำทุกท่าน ครูผู้สอนวิชาชีพ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเป็นผู้ช่วยวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ดร.นุชนาถ ธาตุทอง นักวิชาการศึกษา 8 ว. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 ในการให้คำปรึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล และที่สำคัญที่สุดขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ นายมานพ จันทรมณี และขอขอบใจบุตร – ธิดา น้อง ๆ ที่ให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใยช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีส่วนสนับสนุนทุนในการทำวิจัย คือ ทุนโบราณคดีทัศนาจรของ หม่อมเจ้าสุภัทรดิส ดิสกุล ทุนอาสาสมัครคุมประพฤติ ทุนเรือนจำกลางนครปฐม และทุนจากนางประเทือง หวลบุตตา นายกเทศบาล ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากว่าเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ผู้สนใจศึกษา ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีทั้งหมดเพื่อตอบแทนพระคุณบิดา ร.ต.ต.สวัสดิ์ ทรัพย์กอง และมารดา นางสาโรช ทรัพย์กอง ครู อาจารย์ และผู้ต้องขัง ให้เป็นพลเมืองดีต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฏ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ	12
- หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	12
- หลักการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ	17
- ประเภทของงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ	18
- บทบาทหน้าที่ และภารกิจหลักของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	19
ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาในเรือนจำในประเทศไทย	24
- ภาระหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์	24
- การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต	25
- การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในปัจจุบัน	27
- แนวทางการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง	28

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

บทที่ หน้า

- วิธีการปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง 29
- กระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจ..... 30
- การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำ 31
- สภาพการจัดการเรียนการสอน 34
- เรือนจำกลางนครปฐม..... 35
- หน้าที่และความรับผิดชอบของเรือนจำกลางนครปฐม 36
- การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง 38
- การจัดให้ผู้ต้องขังทำงานหรือฝึกวิชาชีพ 38
- บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองนครปฐม 40
- ขั้นตอนการจัดการศึกษาสายอาชีพ..... 40

ตอนที่ 3 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำ 42

- หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 42
- วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาสายอาชีพ 42
- หลักสูตรวิชาชีพ / การใช้และการพัฒนา..... 42
- องค์ประกอบของเนื้อหาที่สำคัญในการพิจารณาสร้างหลักสูตร วิชาอาชีพระยะสั้น..... 43
- แนวทางการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น..... 43
- การพิจารณา กำหนดแนวทางการจัดที่เหมาะสมกับพื้นที่และเงื่อนไข 48

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน 49

- หลักสูตร 49
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... 50
- สื่อการเรียนการสอน..... 52
- การวัดผลและประเมินผล..... 56

ตอนที่ 5 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ 60

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

บทที่ หน้า

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ... 67

- งานวิจัยในประเทศ 67
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพ.. ในเรือนจำ..... 73
- งานวิจัยต่างประเทศ 75

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 78

ระเบียบวิธีวิจัย..... 78

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 78

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 79

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ..... 80

การเก็บรวบรวมข้อมูล 81

การวิเคราะห์ข้อมูล 81

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 83

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ..... 84

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ..... 87

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ..... 101

ตอนที่ 4 ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ..... 118

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ หน้า
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 128
สรุปผลการวิจัย 129
อภิปรายผลการวิจัย 138
ข้อเสนอแนะ 150
ข้อเสนอแนะทั่วไป 150
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 151

บรรณานุกรม 153
ภาคผนวก
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ 159
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ 165
ภาคผนวก ค หนังสือสนับสนุนทุนการวิจัย 173
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 176
- แบบสอบถาม 177
ประวัติผู้วิจัย 211

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลผู้ต้องขัง ผู้ถูกกักกันของเรือนจำกลางนครปฐมและสถานกักกันนครปฐม ในวันที่ 17 ธันวาคม 2544.....	39
2	ผู้ต้องขังเข้าใหม่เฉพาะคดีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ.....	40
3	รูปแบบการสอนผู้ใหญ่.....	66
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ.....	79
5	ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ.....	84
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางนครปฐมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ	88
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตรตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ.....	90
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ.....	93
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ.....	96
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ	99
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ของผู้เรียนวิชาชีพ จำแนกตามเพศ	102
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัด การเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ของผู้เรียนวิชาชีพ จำแนกตามอายุ	104

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ **หน้า**

13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระดับการศึกษา 106

14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามวิชาชีพที่เรียน 108

15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอาชีพเดิม 111

16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ 113

17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ 115

18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ 117

19 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 118

20 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ. 120

21 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้เรียน 122

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ **หน้า**

1 สายงานการบริหารประสานงานในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนและกรมราชทัณฑ์..... 33

2 แผนผังการบริหารงานเรือนจำกลางนครปฐม 37

3 กระบวนการในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพอิสระ 44

4 กระบวนการพัฒนาอาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน..... 45

5 กระบวนการดำเนินงานพัฒนาอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 46

6 การบริหารและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาอาชีพ..... 47

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล ตั้งแต่รากฐานชีวิตไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวเป็นปัจจัย และพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารหรือเทคโนโลยีอื่น ๆ และการแข่งขันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจอย่างไม่เคยมีมาในอดีต คุณภาพของประชากรยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรหลายประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้ามากแล้ว หรือพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อสะสมพลังอำนาจให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองอยู่รอดหรือแข่งขันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : ก)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สุวรรณลิขสิทธิ์

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐบาลได้ขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศ ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพ เพื่อให้การศึกษาไทยสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งพาตนเอง และสร้างความก้าวหน้า และมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) แผนงานหลักที่ 1) ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐ ต้องขยายการศึกษานอกโรงเรียนและการฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้พื้นฐาน และทักษะอาชีพแก่แรงงานและประชาชนทั่วไป ร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคธุรกิจ จัดการฝึกอบรมแก่กำลังแรงงานให้สอดคล้องกับภาวะการมีงานทำ และความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทุกสถานศึกษา ควรมีการบริการแนะแนวการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่ออาชีพแก่ผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อได้รับการเพิ่มทักษะอาชีพเพื่อเป็นกำลังแรงงานใหม่ที่มีคุณภาพ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) เป็นแผนที่ได้อันเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ในด้านแนวคิดที่ยึด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" ในทุกมิติอย่างองค์รวม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมไทย บนพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย จึงได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์โดยมุ่งพัฒนาสู่ "สังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ" ใน 3 ด้าน คือ

สังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบดี มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลกเพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถสั่งสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี มีจารีตประเพณีดีงาม มีความเอื้ออาทร รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ

ในการพัฒนาประเทศจะยึดหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนายึดทางสายกลาง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี และความพอประมาณอย่างมีเหตุผล นำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกัน และรู้เท่าทันโลก คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนดี มีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถรักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ดำรงไว้ซึ่ง

คุณธรรมและคุณค่าทางสังคมไทยที่มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีคุณธรรมและยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา 2544 : 3 – 8)

การดำเนินการตามกรอบนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2544 มุ่งเน้น "การปฏิรูปการศึกษา" ทั้งในด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การบริหารและการจัดการ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เครือข่ายและองค์กรชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินงานสนองตอบต่อเจตนารมย์ของรัฐธรรมนูญแห่งราช-อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียน มุ่งเน้นการขยายจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส คือผู้ต้องขังได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐม 2544 : 2)

ในสังคมปัจจุบัน "อาชญากรรม" เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งปัญหาหนึ่งทางสังคม การเกิดและการแก้ปัญหาอาชญากรรมได้ดำรงมาอย่างต่อเนื่องทั้งในอดีตและปัจจุบัน และตราบใดที่ยังมีความขัดแย้ง ยังมีความแตกต่างกันอย่างมากมายในฐานะความเป็นอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนความเจริญของสังคมเมืองแผ่ขยายออกไปในชนบทมากยิ่งขึ้น ปัญหาอาชญากรรมก็จะมีความสลับซับซ้อนและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วังท่าพระ

ผลกระทบของปัญหาอาชญากรรมได้สร้างความเสียหายให้แก่สังคมอย่างใหญ่หลวงในแต่ละปีทั้งที่เป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน ความเจริญมั่นคงของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2538 : 3)

ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังจึงนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะนอกจากส่วนหนึ่งผู้ต้องขังจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทั้งในวิชาชีพและวิชาสามัญแล้วก็ยังจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานไปเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพสุจริต สามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ภายหลังที่พ้นโทษไปแล้ว ทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วได้หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาสังคมอย่างไม่จบสิ้น กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย จึงได้มอบหมายให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศได้จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งได้ทำการสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่เปิดสอนผู้ต้องขังดังกล่าว กรมราชทัณฑ์ ได้ดำเนินการขออนุมัติจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ได้ดำเนินการฝึกอบรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยเรือนจำกลางนครปฐมได้ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ โดยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ควบคุมดูแลด้านหลักสูตร ส่วนสถานฝึกและอบรมเรือนจำกลางนครปฐมได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรการสอน มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีหลักสูตรวิชาชีพไว้หลากหลาย เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการ เมื่อจบหลักสูตรตามเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว จึงได้รับวุฒิบัตรจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพ เมื่อถูกปลดปล่อยจากเรือนจำไปแล้วใช้สมัครงานและเทียบโอนอาชีพในหมวดวิชาเลือกตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อีกด้วย เรือนจำกลางนครปฐมได้จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น โดยเปิดสอนวิชาชีพ 12 วิชาชีพ (แผนปฏิบัติการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม 2544 : 12)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

จากสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมเท่าที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และเนื่องจากผู้ต้องขัง เป็นผู้ที่ขาดโอกาสในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่ดีรวมทั้งโอกาสที่จะพัฒนาตนเองให้ทัดเทียมผู้อื่นเมื่อจะต้องออกไปใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคม วิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพชีวิต และเป็นผู้ที่จะมีโอกาสในสังคมได้ ผู้ต้องขังเหล่านี้จึงควรได้รับการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ด้วยการให้การศึกษาโดยจัดการศึกษาในลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียน เพราะการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ที่ด้อยโอกาส สามารถปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ ความต้องการของผู้ต้องขังได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของเรือนจำกลางนครปฐมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและสังคมเพราะถ้าการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ไม่มีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ต้องขังไม่สามารถนำวิชาชีพที่ได้เรียนไปใช้ประกอบอาชีพได้ ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้ไร้อาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังต้องกระทำผิดซ้ำ และกลายเป็นปัญหาของสังคม แต่ถ้าการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้ผู้ต้องขังได้นำวิชาอาชีพที่ได้ศึกษาไปประกอบ

อาชีพสุจริตเพิ่มรายได้ทำให้มีอาชีพที่มั่นคง สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม และทำให้ประเทศชาติมั่นคงต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบงานการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ว่ามีสภาพปัญหาและความต้องการอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารเรือนจำ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียนอาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

3. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. **ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร 8 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ 12 คน ผู้เรียนวิชาชีพ 555 คน ในเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งเปิดทำการสอนในปีงบประมาณ 2544

2. **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ได้กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร ผู้บริหาร 8 คน

ครูผู้สอนวิชาชีพ 12 คน โดยศึกษาทั้งหมด ผู้เรียนวิชาชีพ จำนวน 234 คน ได้จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และMorgan

3. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ สถานภาพของผู้เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเฉพาะด้าน ดังนี้

สถานภาพผู้เรียนวิชาชีพ

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- วิชาชีพที่เรียน
- อาชีพเดิม
- ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ
- ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ
- การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

4. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

4.1 ด้านหลักสูตร

4.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

4.4 ด้านการวัดผล และประเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

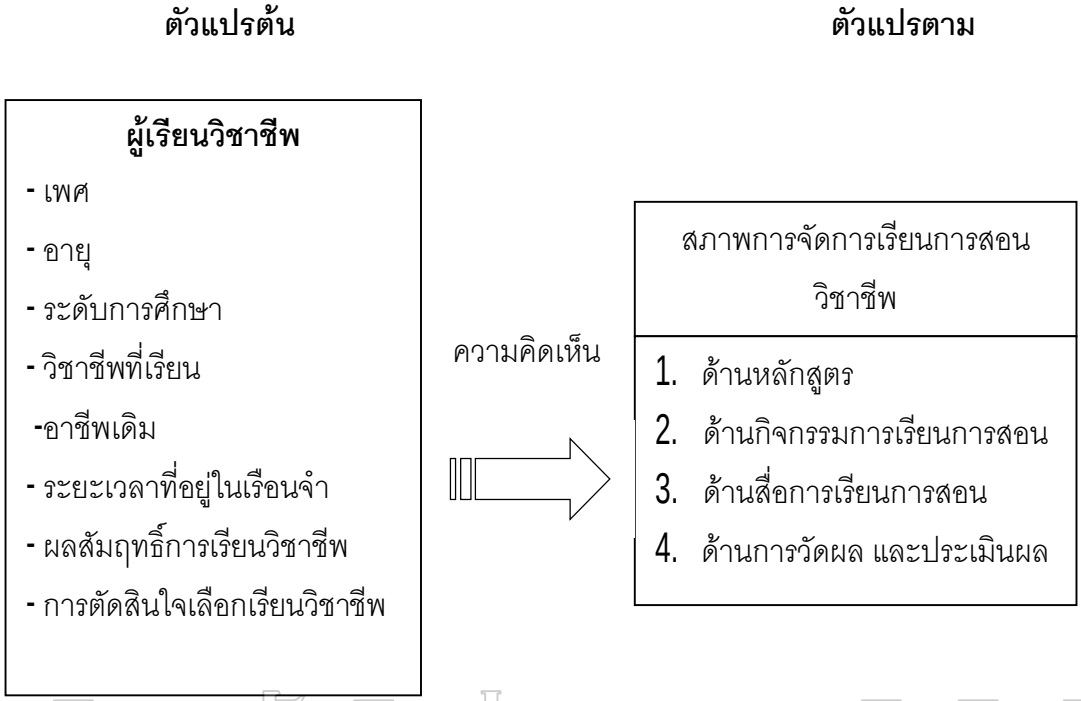

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **เรือนจำ** หมายถึง สถานที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ในที่นี้หมายถึงเรือนจำกลางนครปฐม

2. **ครูผู้สอนวิชาชีพ** หมายถึง ครูผู้สอนวิชาชีพที่ทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

3. **ผู้เรียนวิชาชีพ** หมายถึง ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม ที่เรียนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

4. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่บริหารราชทัณฑ์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ นักทัณฑวิทยา เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา

5. **ผู้ต้องขัง** หมายถึง นักโทษที่เรือนจำกลางนครปฐม ได้จำแนกลักษณะเป็นผู้ที่ใกล้พ้นโทษ เป็นนักโทษชั้นดี มีความประพฤติอยู่ในระเบียบวินัย ที่เรียนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ระหว่างเดือนตุลาคม 2543 – เดือนกันยายน 2544

6. **วิชาชีพ** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม สอนระหว่าง 30 – 300 ชั่วโมง ในปีงบประมาณ 2544 มี 12 วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

6.1 วิชาช่างตัดผมชาย

6.2 วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย

6.3 วิชาช่างอาหาร – ขนม

6.4 วิชาช่างเชื่อมโลหะ

6.5 วิชาช่างแกะสลักไม้

6.6 วิชาช่างปูน

6.7 วิชาช่างจักสานหวาย

6.8 วิชาช่างจักสานกรงนก

6.9 วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน

6.10 วิชาช่างแกะลายกระจก

6.11 วิชาช่างทำเทียนผลไม้

6.12 วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

7. **สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ** หมายถึง ลักษณะการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม 12 วิชาชีพ ในปีงบประมาณ 2544 มี 4 ด้าน ดังนี้

7.1 **หลักสูตร** หมายถึง หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ (วิชาชีพระยะสั้น) ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้ใช้ในเรือนจำกลางนครปฐม

7.2 **กิจกรรมการเรียนการสอน** หมายถึง พฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูผู้สอนวิชาชีพกับผู้เรียนวิชาชีพจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนวิชาชีพเกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

7.3 **สื่อการเรียนการสอน** หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ผลดีตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

7.4 **การวัดผลและประเมินผล** หมายถึง การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนวิชาชีพ สาขาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

8. **อาชีพเดิม** หมายถึง อาชีพที่ผู้เรียนวิชาชีพประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ

9. **ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ** หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้เรียนวิชาชีพต้องโทษในเรือนจำกลางนครปฐม ก่อนปลดปล่อย

10. **ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ** หมายถึง คะแนนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติในการเรียนวิชาชีพของผู้เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ปีงบประมาณ 2544

11. **การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ** หมายถึง การตัดสินใจของผู้เรียนวิชาชีพในการเลือกเรียนวิชาชีพที่เปิดสอนในเรือนจำกลางนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่ได้กล่าวถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

1.1 หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

1.2 หลักการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ

1.3 ประเภทของงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

1.4 บทบาทหน้าที่ และภารกิจหลักของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาในเรือนจำในประเทศไทย

2.1 ภาระหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์

2.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต

2.3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในปัจจุบัน

2.4 แนวทางการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

2.5 วิธีการปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

2.6 กระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจ

2.7 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำ

2.8 สภาพการจัดการเรียนการสอน

2.9 เรือนจำกลางนครปฐม

2.10 หน้าที่และความรับผิดชอบของเรือนจำกลางนครปฐม

2.11 การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

2.12 การจัดให้ผู้ต้องขังทำงานหรือฝึกอาชีพ

2.13 บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองนครปฐม

2.14 ขั้นตอนการจัดการศึกษาสายอาชีพ

ตอนที่ 3 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น

3.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

3.2 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาสายอาชีพ

3.3 หลักสูตรวิชาชีพ / การใช้และการพัฒนา

3.4 องค์ประกอบของเนื้อหาที่สำคัญในการพิจารณาสร้างหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น

3.5 แนวทางการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น

3.6 การพิจารณา กำหนดแนวทางการจัดที่เหมาะสมกับพื้นที่และเงื่อนไข

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.1 หลักสูตร

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3 สื่อการเรียนการสอน

4.4 การวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 5 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่

5.1 แนวคิดของ มัลคอล์มโนลส์ (knowles) เกี่ยวกับลักษณะเด่นของผู้ใหญ่

5.2 แนวคิดของเชียรศรี วิวิธสิริ เกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของผู้ใหญ่แตกต่างจากเด็ก

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำ

6.3 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

1. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

1.1 หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกโรงเรียน โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้รับการบริการและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนั้นอาจเป็นเอกเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่นๆ สำหรับหน่วยงานที่จัดนั้นอาจเป็นหน่วยงานทางการศึกษาโดยตรง หรือเป็นหน่วยงานที่อาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือไปสู่วัตถุประสงค์ในการพัฒนาอื่น ๆ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน :ม.ป.ป.) ภารกิจที่สำคัญของการศึกษานอกโรงเรียนได้แก่ การชดเชยโอกาสทางการศึกษาและการเสนอทางเลือกอื่นให้กับผู้ขาดโอกาส ผู้พลาดโอกาสและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาอัธยาศัยและเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคมและการเสริมคุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันมิใช่เป็นการจัดการศึกษาเพียงเพื่อให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่เป็นการให้บริการและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้พื้นฐานอันจำเป็นในการดำรงชีวิต มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและรู้จักแสวงหาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้มีความสุขตามความต้องการ เป็นการจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ประชาชนรู้จักเสาะแสวงหาและเลือกสรรพสิ่งที่ดีงาม นำไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนให้ดีขึ้นด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนจึงตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าประชาชนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องดำเนินการให้ต่อเนื่องกัน นับตั้งแต่การให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้รับทราบข้อมูลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากเอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และได้รับการฝึกทักษะและ วิชาชีพที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ อันเป็นการช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนให้ สูงขึ้น

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อต้องการให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีคุณภาพที่ดี สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนควรยึดหลัก (วิชชุดา หุ่นวิไล 2532 : 65) ดังนี้

1. หลักการเรียนเพื่อการทำงานและการทำงานเพื่อการเรียนรู้หลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่เป็นความจริงที่เป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ เพราะงานกับมนุษย์ย่อมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ การศึกษานอกโรงเรียนจึงนำเอาความจริงที่เป็นธรรมชาติมาเป็นหลักในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน

2. หลักการบริการการศึกษาเป็นแบบเปิด คือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริการจะต้องทำให้เกิดความคล่องตัว ความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ กฎระเบียบต่าง ๆ จะต้องกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ สรรหาแนวทาง วิธีการและรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องและสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากที่สุด

3. หลักสังคมของการเรียน การศึกษานอกโรงเรียนถือหลักการว่าสถาบันที่มีอยู่ในสังคมเป็นสถาบันการเรียนรู้ทั้งสิ้น การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนนั้นอาศัยสถาบันต่าง ๆ ที่มีอยู่เสริมสร้างการเรียน เช่น ทางศาสนา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ครอบครัว สมาคม มูลนิธิ สโมสร ชมรม และชุมชน เป็นสังคมของการเรียนของการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งสิ้น

4. หลักความเสมอภาคและเสรีภาพในการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในชนบทและในเมือง ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และความต้องการความจำเป็นของบุคคลและสังคม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

5. หลักการศึกษาตลอดชีวิต มนุษย์จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตการทำงาน และเพื่อจะได้สามารถดำเนินชีวิต และดำรงชีวิตอยู่รอดได้ตลอดไป

6. หลักการระดมสรรพสิ่งกำลังทั้งปวงที่มีอยู่ในสังคม การศึกษานอกโรงเรียนถือว่า การศึกษาเป็นภารกิจของทั้งบุคคลและสังคม จึงจำเป็นต้องระดมเอาทรัพยากรมาเพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. หลักการศึกษาเพื่อปวงชน การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาเพื่อทุกคนมิใช่เป็นการศึกษาเพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อาชีพใดอาชีพหนึ่ง หมู่ใดหมู่หนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่เป็นการศึกษาที่เป็นไปสำหรับคนทุกคน ทุกเวลา ทุกสถานที่

8. หลักการจัดให้สัมพันธ์กับการพัฒนาในด้านอื่น เช่น มีหน่วยฝึกอบรมในเรื่องการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับฝึกบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญแก่หน่วยงานอื่น ๆ

9. หลักการจัดการมีการทดลองในการศึกษานอกโรงเรียนในวงแคบก่อนที่จะขยายงานให้กว้างออกไป โดยให้สถาบันอุดมศึกษา สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชนเข้า

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และควรมีการควบคุมด้านคุณภาพของสื่อมวลชน ได้แก่ การจัดการรายการวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กำหนดหลักการการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มุ่งให้การบริการทางการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชน โดยมีหลักการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 คือ มุ่งเน้นการให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มีรูปแบบการให้การศึกษาที่ให้โอกาสทางเลือกที่ดีและเหมาะสม เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถและความถนัด รวมทั้งมีการระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเพื่อการศึกษา

ในส่วนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้กำหนดหลักการดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ซอฟต์สิงห์

1. **การศึกษาตลอดชีวิต** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการระดมทรัพยากรทั้งมวลที่มีอยู่ในสังคมมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของมนุษย์ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง

2. **ความสอดคล้อง** เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญในการให้บริการแก่ผู้เรียน โดยนำความสนใจ ความต้องการ ความถนัด ความสามารถ ความรู้เดิมและประสบการณ์ของผู้เรียนมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. **ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา** เป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนเป็นหลัก โดยให้ชุมชนเป็นผู้วางแผน กำหนดวิธีการปฏิบัติ และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาการศึกษาไปในทิศทางที่พึงประสงค์และสามารถพึ่งพาตนเองได้

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักการ 3 ประการ คือ

1. **พัฒนาคน** ให้ได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีศักยภาพการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อที่จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถและปัญญา ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง

2. **พัฒนาครอบครัว ชุมชน และสังคม** ให้ได้รับข่าวสารข้อมูล และมีกิจกรรมที่จะเพิ่มศักยภาพและความสามารถ ขณะเดียวกันได้รับการเสริมบทบาทให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาคนในครอบครัว ชุมชนและสังคมของตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. **พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน** โดยมุ่งปรับปรุงระบบ และกระบวนการบริหาร รวมทั้งรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และผู้รับบริการทางการศึกษามีความพึงพอใจ

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน 3 ประการ คือ

1. **เพื่อพัฒนาคน** ให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

1.1 มีศักยภาพการเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการฟัง เพื่อการรับรู้ความรู้ และข่าวสารต่าง ๆ การเขียนเพื่อการบันทึกและการสื่อสาร การพูดเพื่อการอธิบายและบอกถึงความต้องการ รวมทั้งทักษะชีวิตซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล การตัดสินใจและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งการเตรียมตัวเพื่ออนาคต

1.2 มีทักษะอาชีพและความสามารถในการจัดการ โดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่ม และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.3 มีคุณธรรม จริยธรรม ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. **เพื่อพัฒนาครอบครัว ชุมชน และสังคม** ให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

2.1 เป็นสมาชิกที่ดี รู้จักและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.2 ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทในการเชื่อมโยงและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่สมาชิกและผู้อื่นในสังคม

3. **เพื่อพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน** ให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

3.1 มีรูปแบบกิจกรรม หลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

3.2 มีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพในด้านการวางแผนงบประมาณ การติดตามประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การกระจายอำนาจ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

3.3 มีการระดมสรรพกำลังจากประชาชน ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร วิชาการ เงินทุนอุดหนุน ฯลฯ และร่วมเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของวิสัยทัศน์ร่วมภายใต้" ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา 2544 : 9 – 10)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

1. เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน สร้างความเข้มแข็งของภาคการเงิน ความมั่งคงและเสถียรภาพของฐานะการคลัง ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มสมรรถนะของระบบเศรษฐกิจโดยรวมให้สามารถแข่งขันได้ และก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่

2. เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบสุขภาพ สร้างระบบคุ้มครองความมั่นคงทางสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่ายชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน มีการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย

3. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับเป็นพื้นฐานให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เน้นการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ การบริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจเอกชน การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในกระบวนการพัฒนา การสร้างระบบการเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม และลดการทุจริตประพฤติมิชอบ

4. เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งพาตนเองให้ได้รับโอกาสในการศึกษาและบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับกลไกภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา

1.2 หลักการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ

การจัดการศึกษาวิชาอาชีพนอกระบบโรงเรียนนั้น ดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงาน โดยมีหลักการที่จะพัฒนาประชาชนให้สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่อาชีพอย่างสัมพันธ์กับส่วนแบ่งของตลาดอาชีพ ตลาดแรงงาน และสามารถปรับตัวปรับอาชีพและพัฒนาอาชีพให้อย่างต่อเนื่องตามสภาพท้องถิ่น โดยใช้วิทยาการที่เหมาะสมเพื่อลดปัญหาการว่างงาน และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดจนนโยบายของรัฐบาล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาเลขสิทธิ์

วิไล แย้มสาขาและวินัย สายหงษ์ (2533 : 83) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาวิชาอาชีพรวม 6 ประการ คือ

1. จัดเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาหรือฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การส่งเสริมหรือพัฒนาอาชีพ

2. จัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ที่จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 4 หรือเทียบเท่า หรือมีอายุ 15 ปีขึ้นไป

3. ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 3 ชั่วโมงถึง 6 เดือน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในการจัดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ลักษณะกลุ่มผู้เรียน ลักษณะวิชาชีพที่จัดตลอดจนความพร้อมของหน่วยงานและสภาพความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน

4. จัดในสถานศึกษาของหน่วยงาน สถานประกอบการ หรือในท้องถิ่น

5. จัดสอนด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ศิลปะหัตถกรรมและวิชาชีพอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของกลุ่มผู้เรียน

6. จัดทำหลักสูตรตามหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและเปิดสอนวิชาอาชีพต่าง ๆ ตามความสามารถของหน่วยงาน

และในการจัดการศึกษาวิชาอาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ดังนี้

1) การสำรวจ
2) การวางแผน
3) การเตรียมการ
4) การจัดการเรียนการสอน
5) การติดตามผลและการประเมินผล

1.3 ประเภทของงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

พรทิพย์ เข็มทอง (2533 : 97) ได้สรุปรายงานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพไว้ 2 ประเภท คือ

1. การสอนตามหลักสูตรระยะสั้น ระหว่าง 30-300 ชั่วโมง จัดในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ และส่งหน่วยเคลื่อนที่ไปให้บริการในชุมชนชนบท

2. การสอนแบบกลุ่มสนใจ ซึ่งมีความยืดหยุ่นสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 ชั่วโมง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

พ.ศ. 2544 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพหลักสูตรระยะสั้น เป็นหมวดต่าง ๆ คือ

1. หมวดช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ ช่องซ่อมจักรยานยนต์ ช่างซ่อมจักรยาน ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า ช่างไม้ครุภัณฑ์ ช่างโลหะกล ช่างปัดกรี ช่างประปา - สุขภัณฑ์ ช่างเครื่องทำความเย็น ช่างซ่อมนาฬิกา และช่างทำคอนกรีตบล๊อก

2. หมวดคหกรรม ได้แก่ อาหารและโภชนาการ ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย เย็บปักถักร้อย เพ้นส์สี และปักจักร

3. หมวดพาณิชยกรรม ได้แก่ พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ การบัญชีชวเลข คอมพิวเตอร์ มัคคุเทศก์ และการตลาดและสหกรณ์

4. หมวดศิลปะและหัตถกรรม ได้แก่ จักสาน ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ของชำร่วย สิ่งทอ ดนตรีไทย - สากล ช่างเครื่องหนัง และช่างทำตัวเรือนเครื่องประดับ

5. หมวดเกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์พืช การปราบศัตรูพืช การเลี้ยงผึ้ง และการทำสวนไม้ดอกไม้ผล

การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นเป็นการศึกษานอกโรงเรียนรูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยเสริมทักษะในการประกอบอาชีพของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง เพราะลักษณะการจัดมีความยืดหยุ่น จัดได้ทุกสภาพการณ์ของสังคม ใช้เวลาเรียนไม่มากเกินไป สามารถฝึกฝนให้มีความรู้ได้ในระยะเวลา สั้น ๆ ทันต่อความต้องการ การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น โดยวิธีการศึกษานอกโรงเรียนเป็นยุทธปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพและแก้ไขปัญหาว่างงานได้

1.4 บทบาทหน้าที่และภารกิจหลักของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มี 3 ประการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2538 : 10-13) ดังนี้คือ

1. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนนอกโรงเรียน ให้รู้หนังสือ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขได้ แก้ปัญหาได้ไปจนกระทั่งถึงการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของงานพัฒนาคุณภาพประชากร ตลอดจนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อให้มีทักษะพื้นฐานที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพของประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

1.1 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกิจกรรมให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ นำความรู้ที่ได้รับมาประกอบความคิดการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การศึกษาสายสามัญระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

1.2 จัดการศึกษาด้านอาชีพ เป็นกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้และด้านทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน การดำเนินชีวิตในรูปแบบของการศึกษาที่จัดขึ้นตามความต้องการและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายเป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม การจัดการศึกษาทางด้านอาชีพในปัจจุบัน มีหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 หลักสูตรกลุ่มสนใจ เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียน มีจำนวนชั่วโมงเรียนไม่เกิน 30 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาหรือฝึกอบรมกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจต้องการที่จะศึกษาเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กลุ่มบุคคลนั้น ๆ เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของกลุ่มผู้เรียน

หลักสูตรกลุ่มสนใจเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาจบในตัวเอง ไม่ขัดต่อศีลธรรม ความมั่นคง และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ
- เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่เป็นอยู่
- เป็นประโยชน์ต่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย
- เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

ระยะเวลาในการจัดกลุ่มสนใจ การสอนเรื่องหนึ่ง ๆ ใช้เวลาไม่เกิน 30 ชม. ทำการสอนไม่เกินวันละ 3 ชม. แต่ละกลุ่มจำนวนผู้เรียนไม่น้อยกว่า 15 คน

1.2.2 **หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น** เป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่จบในตัวระหว่าง 3-300 ชม. ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเฉพาะส่วนที่ตนต้องการได้ เมื่อจบรายวิชาใดก็มีความรู้เฉพาะเรื่องนั้น หรือจะเรียนต่อเนื่องรายวิชาชีพนั้นจนครบรายวิชา ถือว่าจบหลักสูตร วิชาชีพนั้นโดยจุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น คือ การพัฒนาความรู้และทักษะอาชีพพื้นฐาน เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อประกอบอาชีพอิสระ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่ทำอยู่หรือเพื่อเข้าสู่อาชีพรับจ้างในตลาดแรงงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

เนื้อหาการจัดการเรียนการสอน จัดสอนวิชาชีพใน 6 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาคหกรรม หมวดวิชาพาณิชยกรรม หมวดวิชาศิลปหัตถกรรม หมวดวิชาเกษตรกรรม หมวดวิชาอาชีพทั่วไป

1.2.3 **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ** เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนที่ขาดโอกาสเข้ามาเรียนในสถานศึกษาหรือนอกระบบโรงเรียนหลักสูตรอื่น ๆ ที่จัดให้ได้ทั้งนี้เพราะความยากจน มีรายได้น้อย อยู่ไกลจากสถานศึกษา และประสงค์ที่ประกอบอาชีพอยู่ในภูมิลำเนาควบคู่กันไป ในขณะเรียนโดยไม่ต้องละถิ่นฐานออกไปเรียน หรือทำมาหากินที่อื่น ผู้เรียนจบหลักสูตร โดยใช้เวลา 2 ปีเต็ม และได้รับประกาศนียบัตรอาชีพ มีความรู้เท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2.4 **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไกล** หลักสูตรนี้ก็เป็นหลักสูตรที่จะเริ่มเปิดสอนในปีการศึกษา 2538 เป็นต้นไป โดยมุ่งให้โอกาสผู้ที่มีความรู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่าที่ประกอบอาชีพมีรายได้อยู่แล้วประสงค์ที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพในสาขาที่ตนทำงานอยู่หรือในสาขาที่ตนเองสนใจเข้าเรียนตามหลักสูตรนี้

โดยวิธีการเรียนทางไกลใช้สื่อผสม เมื่อเรียนจบหลักสูตรและจะได้รับประกาศนียบัตร ปวช.ทางไกล ซึ่งมีความรู้สามัญเท่ากับผู้ที่เรียนจบ ม.6

1.3 **จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต** ได้แก่ การจัดการศึกษาในรูปแบบของการฝึกอบรมการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว เช่น ชีวิตครอบครัว สิ่งแวดล้อม สังคม การเมือง ฯลฯ

1.4 **จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย** ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ประชาชนให้ความเข้าใจกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักการจัดการไปใช้สิทธิเลือกสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำชุมชนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เป็นต้น

2. **จัดการศึกษาตามอัธยาศัย** เป็นการจัดการเสนอโอกาสและทางเลือกเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้วยธรรมชาติในวิธีการดำรงชีวิตของประชาชน เพื่อให้การศึกษานั้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงชีวิตให้ก้าวหน้าตามอัธยาศัยของห้องสมุด และที่อ่านหนังสือต่าง ๆ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ของเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วารสาร นิตยสาร และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนรายการการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการเรียนรู้จากสื่อพื้นบ้าน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์สิรินธร

3. **จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน** เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการที่เป็นครูและนักเรียนที่อยู่ในระบบโรงเรียนให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังงดกิจกรรมช่วยเหลือการเรียนการสอนของครูในระบบโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว และสนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอนแก่ครูอาจารย์ และมีการเรียนในระบบโรงเรียนอีกด้วย

กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมุ่งเน้น คือ

1. **กลุ่มบุคคลที่พลาดโอกาสจากการศึกษาในระบบโรงเรียน** ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก

2. **กลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม** ที่ต้องการได้รับโอกาสทางสังคมที่ทัดเทียมกับบุคคลอื่น

3. **กลุ่มประชาชนทั่วไป** ที่ต้องการโอกาสเพิ่มเติม ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ สามารถจำแนกเป็นกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 **กลุ่มเด็ก** (0-14 ปี) แบ่งออกเป็น

- เด็กวัยทารก 0-2 ปี
- เด็กวัยก่อนประถมศึกษา 3-5 ปี
- เด็กวัยประถมศึกษา 6-11 ปี
- เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น 12-14 ปี

กลุ่มเด็กนี้รวมถึงกลุ่มเด็กที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กพิการ เด็กที่ถูกกดขี่ด้านแรงงาน เป็นต้น

3.2 **กลุ่มสตรีเพศ** แบ่งออกเป็น

- กลุ่มสตรีที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่อาชีพที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เยาวชนสตรีที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
- สตรีที่อยู่ในวัยเจริญพันธ์ ทั้งสตรีที่เป็นมารดาและสตรีที่กำลังจะแต่งงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3.3 **กลุ่มสตรีผู้นำท้องถิ่น** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้ปกครองท้องถิ่น ตาม พระราชบัญญัติ.การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ตำบล กรรมการหมู่บ้าน

3.4 **กลุ่มผู้ต้องขัง** หมายถึง บุคคลที่ถูกขังตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในเรือนจำ หรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประกอบด้วย นักโทษชาย นักโทษหญิง นักโทษเด็ก และเยาวชน

3.5 **กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจ** หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่หลักธรรมและคำสอนทางศาสนา และผู้ปฏิบัติธรรมทางศาสนาประกอบด้วย พระ เณร และชีในพระพุทธศาสนา โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม ในศาสนาอิสลาม นักบวชในคริสต์ศาสนา ฆราวาสที่ทำหน้าที่ทางศาสนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.6 **กลุ่มทหารประจำการ** หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2499 ได้แก่ พลทหารกองประจำการ หรือทหารเกณฑ์

3.7 **กลุ่มผู้ใช้แรงงาน** หมายถึง ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน ซึ่งมีผู้ทำงานเป็นกลุ่ม

สรุป การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการให้บริการและให้โอกาสทางการศึกษากับผู้ขาดโอกาส ผู้พลาดโอกาส และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา แก่ประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้พื้นฐานอันจำเป็นในการดำรงชีวิต มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และรู้จักแสวงหาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน คือการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อต้องการให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีคุณภาพที่ดี สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนหลักการจัดการศึกษาวิชาอาชีพนอกระบบโรงเรียนนั้น มีหลักการที่จะพัฒนาประชาชนให้สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่อาชีพอย่างสัมพันธ์กับตลาดอาชีพ ตลาดแรงงาน และสามารถปรับตัว ปรับอาชีพ และพัฒนาอาชีพได้อย่างต่อเนื่องตามสภาพท้องถิ่น เพราะลักษณะการจัดมีความยืดหยุ่น จัดได้ทุกสภาพการณ์ของสังคม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทบาทหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน คือ การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกิจกรรมให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต จัดการศึกษาด้านอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และด้านทักษะอาชีพ เป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น จะมีการจัดในหลักสูตรกลุ่มสนใจ เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียน และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่จบในตัว ระหว่าง 30-300 ชั่วโมง มีการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนที่อยู่ไกลสถานศึกษาและประสงค์ที่จะประกอบอาชีพอยู่ในภูมิลำเนาโดยไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานออกไปเรียน เมื่อเรียนจบหลักสูตรโดยใช้เวลาเรียน 2 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรอาชีพ มีความรู้เท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น และอีกหลักสูตรหนึ่งก็คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไกล โดยมุ่งให้โอกาสผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ประกอบอาชีพมีรายได้อยู่แล้ว ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพในสาขาที่ตนทำงานอยู่หรือสาขาที่สนใจ เข้าเรียนตามหลักสูตรนี้ได้โดยวิธีการเรียนทางไกล ใช้สื่อผสมเมื่อเรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไกล ซึ่งมีความรู้สามัญเท่ากับผู้เรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย บทบาทของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษาก็คือการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดการเสนอโอกาสเพื่อการศึกษาความ

รู้ด้วยธรรมชาติ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ใหม่ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น นอกจากนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียน ยังจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียนให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ส่วนกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการการศึกษานอกโรงเรียน คือ กลุ่มบุคคลที่พลาดโอกาส ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไป ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจ กลุ่มทหารประจำการ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และโดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นกลุ่มที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายร่วมกับกรมราชทัณฑ์ที่จัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้พื้นฐาน ทักษะอาชีพ ข่าวสารข้อมูล เพื่อไปอยู่ในสังคมโดยสันติสุข และไม่กลับเข้ามาทำผิดอีก

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาในเรือนจำในประเทศไทย

2.1 ภาระหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ (2534 : 6) เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาโทษของผู้มีอำนาจ การดำเนินงานมีตั้งแต่การควบคุม กักขัง กักกัน จำคุก และประหารชีวิต ตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของประเทศไทยจะเป็นไปในทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายราชทัณฑ์ของรัฐบาล ภาวะแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และค่านิยม ในสังคมประกอบกันได้ด้วยเสมอ กล่าวได้ว่า หน้าที่อันแท้จริงของเรือนจำและทัณฑ์สถานมีลักษณะเป็นการผสมผสานระหว่าง การใช้เรือนจำและทัณฑสถานเป็นแหล่งควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี และป้องกันสังคมให้พ้นจากภัยคุกคามของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งปรุงแต่งแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้กลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ซึ่งประกอบด้วยวิธีการปฏิบัติดังนี้ (ประเสริฐ เมฆมณี 2522 : 7)

1. ควบคุม กักขัง ลงโทษผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ
2. ตรวจตรา ดูแล ควบคุมผู้ต้องขังให้หลบหนี เพื่อความปลอดภัยของสังคม กับเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย
3. จัดการศึกษาวิชาชีพ วิชาสามัญ และอบรมศีลธรรมจรรยาแก่ผู้ต้องขัง
4. จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังตามควรแก่กรณี

5. รักษาระเบียบวินัยและความสงบราบรื่นในการปกครองผู้ต้องขัง

6. หน้าที่อื่น ๆ ตามความจำเป็น เช่น การช่วยเหลือกิจกรรมสังคมภายนอก การจัดกิจกรรมพิเศษเนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

7. การดำรงไว้ ซึ่งประสิทธิภาพในการบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถานให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบแบบแผน กฎ ข้อบังคับ ที่ได้กำหนดไว้

2.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต

กรมราชทัณฑ์ (2538 : 2) มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้ต้องขังนอกเหนือไปจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการในลักษณะของการผสมผสานกันระหว่างการใช้เรือนจำและทัณฑสถาน เป็นสถานที่ควบคุมและคุมขัง ตลอดจนแก้ไขความประพฤติและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยมีนโยบายหลัก คือ การควบคุมผู้ต้องขัง การให้การศึกษา อบรม และการศึกษาวิชาชีพ โดยเชื่อมั่นว่าการศึกษาเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้เห็นคุณค่าชีวิตและเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วสามารถกลับไปอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างเท่าเทียมคนทั่วไป และไม่ประพฤติผิดซ้ำแล้วกลับเข้าไปในเรือนจำอีก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

หลักฐานการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง ปรากฏชัดเจนในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ทรงมีแนวคิดเริ่มที่จะปลูกฝังการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ต้องขังและเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม จึงได้ส่งคนไทยไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ แล้วโปรดให้กรมพระนเรศวรฤทธิ์ เสนาบดีกรมพระนครบาลร่างข้อบังคับสำหรับคุมขังนักโทษขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย

ในข้อบังคับนี้มีส่วนที่ว่าด้วย "การเรียนวิชา" ของนักโทษ โดยระบุว่าการเล่าเรียนในขณะที่จำคุกนั้นผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีลงมา ต้องถูกบังคับให้เล่าเรียนทุกคน ส่วนผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ถ้าสมัครเข้าเรียนจะได้รับอนุญาตเฉพาะผู้ที่มีความประพฤติดี กิริยาเรียบร้อย และในขณะเล่าเรียนให้งดการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยเปิดห้องเรียนในภาคเช้าระหว่างเวลา 07.00 - 11.00 น. และภาคบ่ายเวลา 12.00 - 16.00 น. ในการเรียนนั้นจะสอนให้ผู้ต้องขังอ่านเขียนหนังสือไปพร้อม ๆ กับการสอนให้คิดเลข โดยมีสื่อการเรียน คือ หนังสือแบบเรียนเร็ว 2 เล่ม หนังสือเลขวิธี 2 เล่ม โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าผู้ต้องขังเรียนได้ 5 เดือน ไม่จบเล่ม 1 ทั้งแบบเรียนเร็วและหนังสือเลขวิธีก็ให้ออกจากการเล่าเรียน (กรมราชทัณฑ์ 2535 : 598)

นอกจากนี้ได้ให้เจ้ากรมกำหนดแบ่งเวลาให้ผู้ต้องขังผ่อนเล่าเรียน ถ้าผู้ต้องขังคนใดถึงเวลาเรียนก็ให้งดทำงานและให้กลับเข้ามาทำงานหลังจากเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำหรับผู้ต้องขังในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ถ้าเป็นคนดี รู้เลข รู้หนังสือพอเป็นครูได้ มีความประพฤติเรียบร้อย ให้เป็นผู้ช่วยครูสอนหนังสือผู้ต้องขัง โดยมีรางวัลคะแนนพิเศษเพิ่มขึ้นเดือนละ 1 คะแนน ผู้ต้องขังที่เรียนหนังสือสามารถขออนุญาตเอาหนังสือไปอ่านในห้องขังได้ ทั้งนี้ ต้องขออนุญาตเจ้ากรมก่อน (กรมราชทัณฑ์ 2538 : 2)

ในปี พ.ศ. 2476 กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบให้กรมราชทัณฑ์ถือเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนผู้ต้องขัง โดยแบ่งเป็น 3 แผนก (กรมราชทัณฑ์ 2525 : 598 - 602)

1. แผนกศีลธรรม ได้กำหนดให้มีพระภิกษุเทศนาสั่งสอนในวันหยุดสัปดาห์ละครั้ง และผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอื่นก็ให้จัดหานักบวชหรือครูผู้สอนศาสนานั้น ๆ มาสั่งสอน ส่วนในวันธรรมดาให้เจ้าพนักงานเรือนจำผลัดเปลี่ยนการสั่งสอนศีลธรรมและหน้าที่พลเมือง

2. แผนกวิชาสามัญ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยให้จัดสถานที่สำหรับใช้เรียนตามความเหมาะสมของเรือนจำและทัณฑสถาน มีอุปกรณ์การเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะครู สมุด หนังสือ คู่มือครู โต๊ะเก้าอี้ของผู้เรียนทางด้านครูผู้สอนนั้น ให้คัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความรู้มาเป็นครู มีเจ้าพนักงานของเรือนจำเป็นครูใหญ่ ด้านเนื้อหาวิชานั้นให้ผู้เรียนสามารถ อ่าน เขียน คิดเลข มีจรรยามารยาท สุขวิทยา ความรู้เรื่องเมืองไทย จนถึงระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ ด้านการสอนได้กำหนดให้มีการสอบไล่อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงธรรมการร่วมพิจารณาดำเนินการ

3. แผนกวิชาชีพ ได้ให้เรือนจำทำการเปิดสอนวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ วิชาช่างไม้ ช่างจักสาน ช่างตัดผมและเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ ได้เน้นถึงการเรียนวิชาชีพ เพราะเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษแล้ว ถ้าหากมีวิชาชีพและนำไปประกอบอาชีพจะสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

ในปี พ.ศ. 2497 กรมราชทัณฑ์ (2538 ค : 4-5) ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 โดยบัญญัติให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์มีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วย การศึกษาและอบรมผู้ต้องขัง โดยกรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบในการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 ด้าน คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

1. พุทธิศึกษา ได้แก่ การอบรมสั่งสอนในวิชาสามัญและวิชาชีพ

2. จริยศึกษา ได้แก่ การอบรมศีลธรรม จรรยา และหน้าที่พลเมืองดี

3. พลศึกษา ได้แก่ การศึกษาอนามัยและสุขาภิบาล ตลอดจนการออกกำลังกาย

การจัดการศึกษาวิชาสามัญและฝึกอบรมวิชาชีพ สำหรับผู้ต้องขังได้เริ่มเป็นรูปแบบที่ชัดเจนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 ที่จังหวัดน่าน และได้ขยายผลไปยังเรือนจำและทัณฑสถานในจังหวัดอื่น ๆ โดยประสานงานกับแผนกศึกษาธิการจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือทางด้านการเรียนการสอนทางวิชาการ หลักสูตร และแบบเรียน

ในปี พ.ศ. 2514 กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาและกรมราชทัณฑ์ได้ร่วมกันจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จัดการเรียนการสอนสายสามัญตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 1-2-3 ในเรือนจำและทัณฑสถานที่มีความพร้อม

ปี พ.ศ. 2518 เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ระดับประถมศึกษาเดิมเป็นหลักสูตรระดับที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 2) ระดับที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4) ซึ่งใช้เวลาเรียนระดับละ 6 เดือน กรมราชทัณฑ์ได้เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนผู้ใหญ่สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑ์สถานไปด้วย และต่อมากรมราชทัณฑ์ได้ขยายการศึกษาสายสามัญเป็นระดับที่ 3 (ประถมศึกษาปีที่ 6) ระดับที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 3) และระดับที่ 5 (มัธยมศึกษาปีที่ 6)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วังท่าพระ

2.3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในปัจจุบัน

กรมราชทัณฑ์ (2537 ข : 3-4) ได้ให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจแก่ผู้ต้องขัง โดยได้ประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาภาครัฐบาลและเอกชนจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง ทั้งนี้ได้เร่งรัดให้เรือนจำ และทัณฑสถานต่าง ๆ ให้การศึกษาอบรมและพัฒนาจิตใจให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยกำหนดให้จัดตั้งฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจขึ้นและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

การให้การศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ

ดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และถ้าผู้ต้องขังประสงค์ที่จะเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา กรมราชทัณฑ์ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เข้าชั้นเรียนอย่างทั่วถึง

สำหรับการศึกษาทางวิชาชีพ ผู้ต้องขังได้มีโอกาสเข้าเรียนวิชาชีพระยะสั้นตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีเป้าหมายให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสรับวุฒิบัตรเพื่อจะได้ไปประกอบอาชีพสุจริต เลี้ยงตัวเองและครอบครัวภายหลังการพ้นโทษ

การพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังเพื่อแก้ไข ปรุงแต่ง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของผู้กระทำผิด ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นผู้อยู่ในครรลองของศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของสังคม โดยนำหลักการทางศาสนาของศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม มาเป็นหลักในการอบรม นับตั้งแต่ผู้ต้องขังเข้าอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานจนถึงวันที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ โดยมีอนุศาสนาจารย์ประจำอยู่ตามเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่ง เป็นผู้อบรมและเชิญวิทยากรภายนอก เช่น พุทธสมาคม อนุศาสนาจารย์จากกองทัพเรือ กองทัพบก กองทัพอากาศ นักวิชาการ ตลอดจนผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยสนับสนุนการอบรม เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับแนวความคิดใหม่ ๆ หลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการอบรมจิตภาวนา เพื่อฝึกให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์ มีการเรียนการสอนหลักสูตรนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ตามหลักสูตรกองธรรมสนามหลวง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2.4 แนวทางการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

การจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ต้องขังเป็นกิจกรรมสำคัญยิ่ง ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และการปกครองเรือนจำและทัณฑสถาน กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ดังต่อไปนี้ (ประเสริฐ เมฆมณี 2522 : 466-467)

หลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

1. เรือนจำและทัณฑสถานต้องทำการประชุมอบรม หรือชี้แนะให้เจ้าพนักงานเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งฝ่ายควบคุมและฝ่ายอบรมฝึกวิชาชีพได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีในอันที่จะร่วมกันจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขังให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. เรือนจำและทัณฑสถานต้องชี้แนะ แนะนำแนวทางการจัดบริการการศึกษาแก้ผู้ต้องขัง นับตั้งแต่วาระแรกที่ถูกนำเข้ามาขังไว้ในเรือนจำและทัณฑสถาน

3. การจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง การทดสอบถึงความถนัดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียนหรือหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

4. เป้าหมายของการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง มุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้อันจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองและการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

5. แผนการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต้องมีความสอดคล้องและรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งแห่งแผนการศึกษาของชาติ โดยการจัดหลักสูตรและการรับรองคุณภาพของการศึกษา ต้องอยู่ในการควบคุมและส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาแห่งท้องที่ที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ หรือสถาบันการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวม

6. การจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานแก่ผู้ต้องขัง ต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมรักษาความปลอดภัย การอบรมฝึกวิชาชีพ การสันทนาการ และการปลดปล่อยผู้ต้องขัง เพราะกิจกรรมทุกอย่างต่างก็เป็นอุปการะแก่กันทั้งสิ้น

2.5 วิธีการปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

1. ในการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ ให้เรือนจำและทัณฑสถานดำเนินการคัดเลือก โดยแจ้งให้ผู้ต้องขังซึ่งทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสมัครเข้ารับการศึกษาโดยทั่วกันและให้คัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้เดิม ความสนใจในการศึกษา ความอุตสาหะวิริยะ และการรักษาระเบียบวินัยประกอบการพิจารณาด้วย โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือ ควรเอาใจใส่จัดเข้ารับการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายของทางราชการที่มุ่งขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือของคนในชาติให้หมดสิ้น

2. เมื่อมีการย้ายผู้ต้องขังในระหว่างเรียน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานให้ปฏิบัติดังนี้ (1) แจ้งจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกย้ายให้โรงเรียนผู้ใหญ่ของเรือนจำและทัณฑสถานที่ย้ายไปทราบ พร้อมรายละเอียดต่าง ๆ อาทิ ระดับชั้น หรือวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ ระยะเวลาที่ศึกษามาแล้ว ผลการศึกษาและอื่น ๆ ที่จำเป็น และ (2) คัดสำเนาระเบียนการศึกษาส่งไปตามระเบียบ

3. เรือนจำและทัณฑสถานควรจัดเจ้าหน้าที่มีวุฒิทำการสอนให้เพียงพอ และมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูผู้สอนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่สอนได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์แก่ครู

5. เรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดให้มีห้องสมุดหรือสถานที่สำหรับอ่านหนังสือไว้เพื่อให้ผู้ต้องขังที่สนใจได้ใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ต้องขังได้เป็นอย่างดี

2.6 กระบวนการให้การศึกษาและพัฒนาจิตใจ

เรือนจำและทัณฑสถานต้องให้การอบรมและให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง (อาทิตย์ โพนทอง 2536 : 20)

1. ให้การอบรมเกี่ยวกับระเบียบวินัยและวิธีปฏิบัติตน ขณะที่ต้องขังอยู่ในเรือนจำ เรียกว่า "การอบรมผู้ต้องขังเข้าใหม่"

2. ให้การอบรมเกี่ยวกับวิธีการฝึกจิตภาวนาสมาธิ โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมและมีภาคปฏิบัติอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง

3. ให้การอบรมศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมในวันหยุดประจำสัปดาห์ ในวันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ และโดยการให้การศึกษาทางอากาศ (ฟังเทปเสียง)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

4. ให้การอบรมรายตัว ในกรณีที่ผิดปกติหรือเป็นปัญหาเฉพาะตัวสำหรับผู้ต้องขัง

5. ให้การอบรมก่อนปล่อยตัวออกจากเรือนจำ

6. ให้การศึกษาทางด้านวิชาสามัญตั้งแต่ระดับต้น (ผู้ไม่รู้หนังสือ) จนถึงระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี (มหาวิทยาลัยเปิด) ได้อีกด้วย

7. ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถของเรือนจำ ทั้งที่เป็นไปตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และความรู้พื้นฐานทางการอาชีพโดยทั่วไป

8. ให้การศึกษาอบรมตามหลักสูตรธรรมศึกษาแก่ผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียนทางธรรม

2.7 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำ

ความร่วมมือระหว่างกรมราชทัณฑ์กับกรมการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นกรมราชทัณฑ์ (2538 ค : 16-21) กระทรวงมหาดไทยและกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ร่วมกันจัดทำเป็นนโยบายเพื่อที่นำไปสู่การปฏิบัติต่อไป จึงได้จัดทำข้อตกลง ร่วมมือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้ต้องขัง และยกระดับพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นหลังจากพ้นโทษไปแล้ว โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ร่วมมือกันจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

2. มีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ผู้ต้องขัง โดยถือว่าเป็นภาระกิจร่วมกัน

3. มีการกำหนดแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการในการดำเนินงานขึ้น ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน เพื่อดำเนินให้เป็นไปตามนโยบาย กำกับดูแล การติดตามผลและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

5. ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานมาดำเนินการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมาย

6. การประชุมติดต่อประสานงานร่วมมือกัน ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการในทุกระดับ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

7. มีการสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

8. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานร่วมกัน

9. มีการประชาสัมพันธ์แถลงข่าวอย่างสม่ำเสมอ

10. มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนามาตราการดำเนินการร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

จากข้อตกลงดังกล่าว ได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนขึ้นในเรือนจำ และทัณฑสถาน เพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากร วัตถุประสงค์ และด้านสื่อการเรียนการสอนตามความจำเป็น

รูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำ และทัณฑสถานใช้รูปแบบการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียน ศูนย์การเรียนดังกล่าวประกาศจัดตั้งโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือหน่วยงานที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมอบอำนาจ โดยเรือนจำหรือทัณฑสถานจะต้องยื่นคำร้องขอจัดตั้งศูนย์การเรียนผ่านศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (กรณีอยู่ในภูมิภาค) หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1,2,3 หรือ 4 (กรณีอยู่ใน กรุงเทพมหานคร) เพื่อขอจัดตั้งศูนย์การเรียนเรือนจำหรือทัณฑสถานนั้น ๆ

เมื่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ หรือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ได้รับคำร้องแล้วขอดำเนินการสำรวจความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น เป้าหมายผู้เรียน ผู้บริหารและผู้ดำเนินการ ฯลฯ เพื่อสรุปเสนอการจัดประกาศตั้งศูนย์การเรียนไปยังผู้ที่มีอำนาจการจัดตั้งพร้อมด้วยหลักฐานต่าง ๆ เช่น ชื่อศูนย์การเรียน บัญชีรายชื่อ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และบุคลากรดำเนินการ ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อได้รับการอนุญาตให้จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนในเรือนจำหรือทัณฑสถานได้แล้ว ก็สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านวิชาการ ด้านพัฒนาบุคลากร และด้านสื่อการเรียนการสอนตามความจำเป็นต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การบริหารศูนย์การเรียน

การบริหารศูนย์การเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานจะบริหารงานในลักษณะเดียวกันกับสถานศึกษา โดยมีคณะผู้บริหารและผู้ดำเนินการประกอบด้วย

1. หัวหน้าศูนย์การเรียน 1 คน
2. เจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน 1 คน
3. เจ้าหน้าที่ทะเบียน 1 คน
4. ครูผู้สอน / ครูประจำกลุ่ม ตามจำนวนชั้นเรียนหรือกลุ่มที่เปิดสอน
5. เจ้าหน้าที่อื่น ๆ (ถ้าจำเป็น)

หัวหน้าศูนย์การเรียนในเรือนจำหรือทัณฑสถานเป็นผู้เสนอขอแต่งตั้งบุคลากรดำเนินงาน และครูผู้สอนของศูนย์การเรียนไปยังผู้มีอำนาจอนุมัติและแต่งตั้งผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และผู้สอนในศูนย์การเรียนจะได้รับค่าตอบแทนในการบริหาร การดำเนินการและการจัดการเรียนการสอนให้แก่ ผู้ต้องขังและทัณฑสถานที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ส่วนแผนภูมิการบริหารและประสานงานระหว่างหน่วยงานกรมการศึกษานอกโรงเรียนและกรมราชทัณฑ์จะเป็นตามแผนภูมิดังนี้

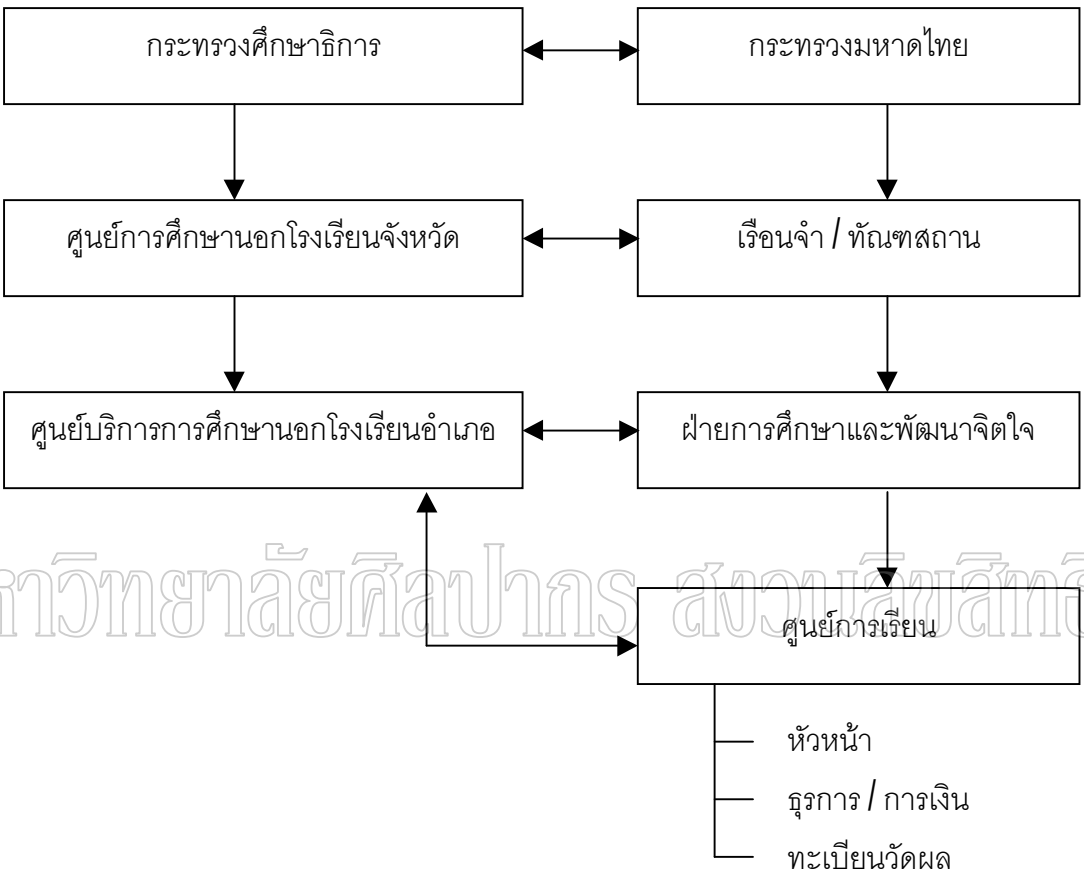

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 1 สายงานการบริหารประสานงานในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนและกรมราชทัณฑ์

2.8 สภาพการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ในการจัดเตรียมการสอนในเรือนจำและทัณฑสถานใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับต่าง ๆ (ป.6, ม.3, ม.6) หลักสูตรกลุ่มสนใจ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตร (ปอ.) หลักสูตร ปวช.ทางไกล หรือหลักสูตรอื่นใดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอน

ใช้สื่อการเรียนการสอนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาและที่จัดทำไว้แล้ว คือ

- สื่อเอกสาร เช่น ชุดการเรียน แบบเรียนตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน เอกสาร หลักสูตร คู่มือ วารสาร หนังสือพิมพ์
- สื่อโสตทัศน์ เช่น รายการโทรทัศน์ ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ วิดิทัศน์แถบบันทึกเสียง ฯลฯ
- สื่อบุคคล เช่น ครู อาจารย์ผู้สอน / ครูประจำกลุ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การพัฒนาบุคลากร

ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนในเรือนจำและทัณฑสถาน ตั้งแต่ผู้บริหารศูนย์ เจ้าหน้าที่ ครูผู้สอน และครูประจำกลุ่มต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร ดำเนินงาน และการจัดการเรียนการสอน จากหน่วยงานกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์การเรียนก่อนเปิดดำเนินการ

การจัดการเรียนการสอน

ศูนย์การเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานสามารถจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ทุกหลักสูตร ทุกวิธีเรียน และสามารถจัดการศึกษาตามความสามารถและความพร้อมของศูนย์การเรียนแต่ละแห่ง

การเทียบโอนผลการเรียน

ศูนย์การเรียนในเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นหน่วยที่พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนได้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในหลักการเทียบโอน

การนิเทศติดตามผล

การนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน และการจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนในเรือนจำ และทัณฑสถานเป็นบทบาทหน้าที่ร่วมกันระหว่างเรือนจำและทัณฑสถานกับหน่วยงาน การศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ และหรืออาจมีการร่วมนิเทศติดตามผลการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง / หรือระดับภาคเป็นครั้งคราวได้ตามความจำเป็น

การประเมินผลผู้เรียน

เป็นหน้าที่ของศูนย์การเรียนชุมชนที่จะจัดการประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กรณีศูนย์การเรียนใดยังขาดความพร้อมที่จะจัดทำข้อสอบ หรือประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำข้อสอบ และจัดการสอบประเมินผลผู้เรียนตามที่ศูนย์การเรียนร้องขอ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การออกประกาศนียบัตร / วุฒิบัตรและหลักฐานทางการศึกษา

ศูนย์การเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานเป็นหน่วยงานที่ออกวุฒิบัตรและประกาศนียบัตร รวมถึงหลักฐานการเรียนให้แก่ผู้ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนทุกหลักสูตรที่ศูนย์การเรียนเปิดสอน

2.9 เรือนจำกลางนครปฐม

เรือนจำกลางนครปฐมเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วยแดนต่าง ๆ รวม 5 แดน คือ แดนเรือนจำพิเศษ แดนสถานกักกันนครปฐม แดนเรือนจำกลางนครปฐม แดนยาเสพติด แดนหญิง เรือนจำแห่งนี้สร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. 2440 จนถึงปัจจุบันมีอายุนับได้ถึง 104 ปี สภาพของเรือนจำจึงค่อนข้างจะเก่า แต่ก็ได้ปรับปรุงซ่อมแซมตลอดมา และเรือนจำยังมีหน่วยงานอยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบอีก 1 แห่ง คือ ทัณฑสถานเปิดวังตะกู ตำบลวังตะกู อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นสถานที่ฝึกวิชาชีพด้านเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ (บรรยายสรุปกิจกรรมเรือนจำกลางนครปฐม 2543 : 1)

2.10 หน้าที่และความรับผิดชอบ

เรือนจำกลางนครปฐม มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2479 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครปฐมได้พยายามปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหประชาชาติโดยอนุโลม เท่าที่กำลังเงินงบประมาณ ประเพณี วัฒนธรรมและสถานการณ์ของประเทศจะอำนวย ภารกิจที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง คือ การแก้ไข ฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ต้องขังให้สำนึกผิด มีความพร้อมที่จะประพฤติตนเป็นพลเมืองดี สามารถประกอบอาชีพสุจริตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีภายหลังพ้นโทษ ด้วยการจัดการศึกษาอบรม การฝึกวิชาชีพ การดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติ จัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับสุขาภิบาล ตลอดจนปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ปัจจุบันเรือนจำกลางนครปฐม ทำหน้าที่เป็นเรือนจำกลางประจำเขต 7 ซึ่งมีเรือนจำอยู่ในเขตรับผิดชอบ จำนวน 8 แห่ง คือ

1. เรือนจำกลางราชบุรี
2. เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี
4. เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร
5. เรือนจำจังหวัดสมุทรสงคราม
6. เรือนจำจังหวัดเพชรบุรี
7. เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
8. เรือนจำอำเภอทองผาภูมิ

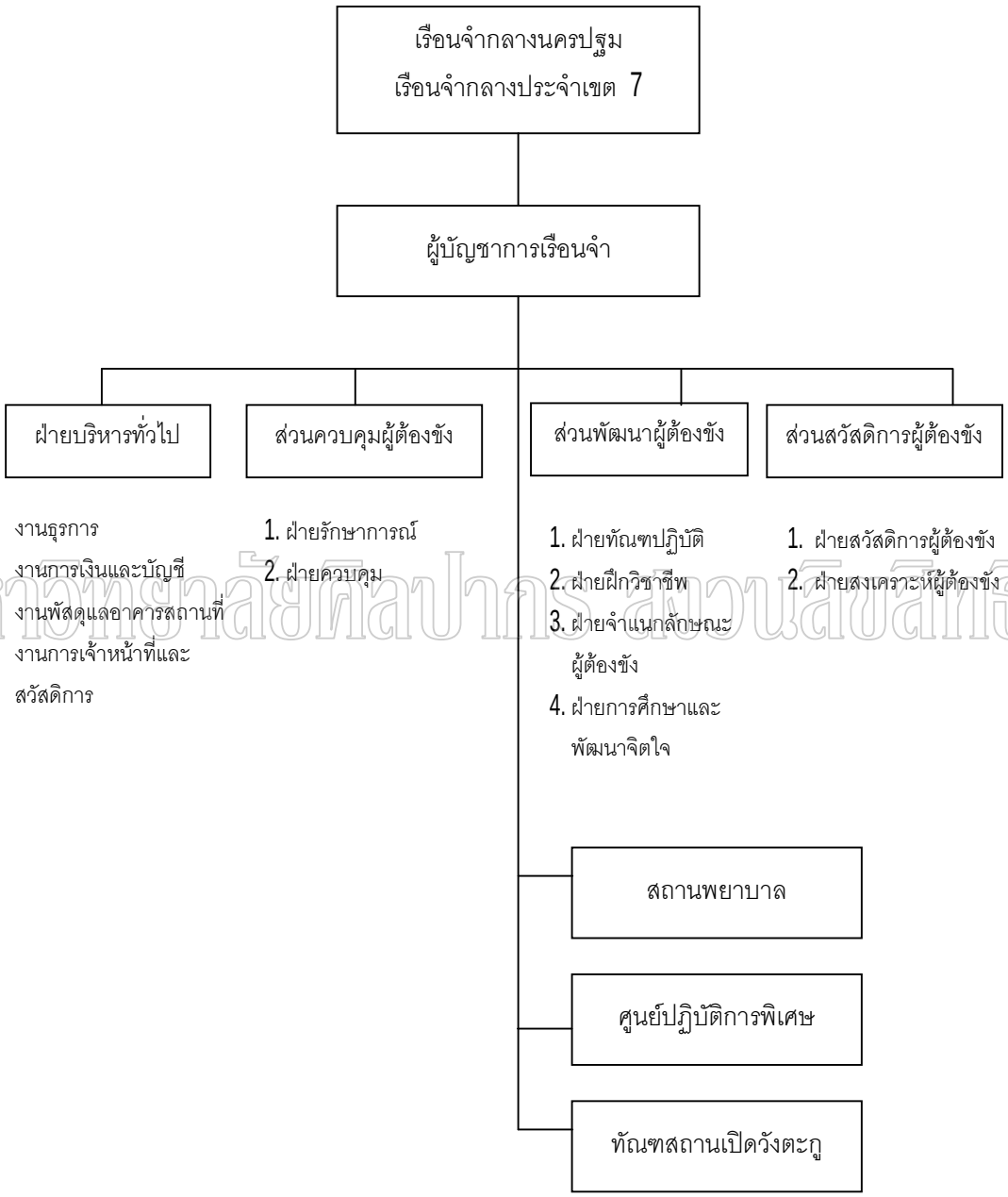

แผนภูมิที่ 2 การบริหารงานเรือนจำกลางนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2.11 การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

เมื่อผู้ต้องขังเข้ามาในเรือนจำ เจ้าหน้าที่จะดำเนินการจัดแยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีออกจากนักโทษเด็ดขาด แยกผู้ต้องขังที่เป็นเด็กออกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่ แยกผู้ต้องขังหญิงไว้ในแดนหญิง แยกผู้ต้องขังป่วยไว้ในแดนพยาบาล และรวมผู้ต้องขังคดีเดียวกันไว้ด้วยกัน แยกผู้ต้องขังคดีต่างประเภทออกจากกัน เพื่อป้องกันการถ่ายทอด ลักษณะนิสัยชั่วร้ายจากผู้ต้องขังร้ายไปสู่ผู้ต้องขังที่สามารถแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นคนดีได้ และเป็นการให้การคุ้มครองแก่ตัวผู้ต้องขัง

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ซึ่งมีหน้าที่มาดำเนินการสัมภาษณ์ประวัติของผู้ต้องขังทุกราย เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง ใช้ประโยชน์ข้อมูลในการวิเคราะห์จัดจำแนกควบคุมให้การศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นผู้พิจารณาลงความเห็น จำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล และดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ เมื่อติดตามผลแล้วทราบข้อมูลของผู้ต้องขังที่เปลี่ยนแปลงไป

ในรอบปีงบประมาณ 2544 เรือนจำกลางนครปฐม ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. ปฐมนิเทศผู้ต้องขังใหม่ทุกราย เพื่อให้ผู้ต้องขังเข้าใจหลักการปฏิบัติตัวในเรือนจำ ได้รับรู้กฎระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ
2. สัมภาษณ์ประวัติ และรวบรวมข้อมูลทำประวัติผู้ต้องขังทุกราย
3. จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อเข้าฝึกวิชาชีพ

2.12 การจัดให้ผู้ต้องขังทำงาน หรือการฝึกวิชาชีพ

การจัดให้ผู้ต้องขังทำงานหรือการฝึกวิชาชีพ เป็นกิจกรรมปฏิบัติอย่างหนึ่งใช้ในการอบรม แก้ไขผู้ต้องขัง โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ต้องขังทุกคนมีความรู้และวิชาชีพติดตัว สามารถออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ภายหลังพ้นโทษ
2. เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการทำงานให้แก่ผู้ต้องขัง
3. เพื่อเหตุผลทางการปกครองและรักษาระเบียบวินัยของเรือนจำ เนื่องจากการทำงานเต็มเวลาจะทำให้ผู้ต้องขังไม่มีความคิดฟุ้งซ่าน กระวนกระวายใจหรือคิดถึงที่จะกระทำผิดวินัยได้

4. เพื่อให้ผู้ต้องขัง ได้มีเงินสะสมไว้เป็นทุนสำหรับประกอบอาชีพ โดยเรือนจำจะจ่ายรางวัลปันผลให้แก่ผู้ต้องขังในอัตราร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิ

รายการ	26 พฤศจิกายน 2544		17 ธันวาคม 2544		เพิ่ม ลด	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ผู้ต้องขังคดีเด็ดขาด	1,966	252	1,953	248	-17	-0.7%
ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์ฎีกา	324	70	369	91	66	17%
ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา	621	179	613	169	-18	-2.2%
ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน	381	107	442	110	64	13.1%
ผู้ถูกกักกัน	18	-	18	-	-	-
รวม	3,310	608	3,395	618	95	2.4%
รวมทั้งสิ้น	3,918		4,013			

ตารางที่ 1 ข้อมูลผู้ต้องขัง ผู้ถูกกักกัน ของเรือนจำกลางนครปฐมและสถานกักกันนครปฐม ในวันที่ 17 ธันวาคม 2544 มีดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แยกออกเป็นประเภทดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับเพศ	ชาย	112	คน	หญิง	3	คน
2. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	ชาย	312	คน	หญิง	12	คน
3. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	ชาย	878	คน	หญิง	76	คน
4. ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติด	ชาย	2,046	คน	หญิง	516	คน
4.1 ยาบ้า	ชาย	1,978	คน	หญิง	512	คน
4.2 เฮโรอิน	ชาย	52	คน	หญิง	5	คน
4.3 กัญชา	ชาย	12	คน	หญิง	-	คน
4.4 ฝิ่น	าย	4	คน	หญิง	-	คน
5. ความผิดฐาน พ.ร.บ.อื่น ๆ	ชาย	47	คน	หญิง	11	คน

รายการ	28 ต.ค. – 25 พ.ย. 2544		16 พ.ย. – 17 ธ.ค. 2544		เพิ่ม ลด	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
เฮโรอิน	4	-	3	2	1	25%
ยาบ้า	321	62	343	55	15	4%
รวม	325	62	346	57	16	4.1%

ตารางที่ 2 ผู้ต้องขังเข้าใหม่เฉพาะคดี พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ

2.13 บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม เป็นหน่วยงานสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะผู้ต้องขัง ได้ดำเนินการประสานงานกับเรือนจำกลางนครปฐม ในการจัดการศึกษาสายอาชีพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน มีจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งได้จำแนกลักษณะผู้ต้องขังคดีเด็ดขาด มีผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดที่สามารถเข้าฝึกอาชีพ เป็นชาย 393 คน หญิง 162 คน รวม 555 คน (ข้อมูลผู้ต้องขัง ผู้ถูกกักกัน เรือนจำกลางนครปฐม และสถานกักกันนครปฐม 17 ธันวาคม 2544)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

2.14 ขั้นตอนการจัดการศึกษาสายอาชีพ

1. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ประสานงานกับเรือนจำกลางนครปฐม ในการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย
2. ประกาศรับสมัครเข้าศึกษาทางด้านวิชาชีพ 12 สาขา
3. ขออนุญาตจัดตั้ง
4. แต่งตั้งครูสอนวิชาชีพ
5. จัดปฐมนิเทศผู้ต้องขัง
6. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนสายวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ตามหลักสูตรที่ผ่านการอนุมัติจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. นิเทศติดตามผล
8. วัดผลและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

9. สรุปรายงานผล (แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำ และทัณฑสถาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2538 : 37)

สรุป หน้าที่ของเรือนจำ เป็นแหล่งควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีและป้องกันสังคมให้พ้นจากภัยคุกคามของผู้ต้องขัง และเป็นแหล่งปรุงแต่งแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้กลับเป็นพลเมืองดี การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต เริ่มในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีแนวคิดเริ่มที่จะปลูกฝังการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง โดยส่งคนไทยไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ แล้วโปรดให้กรมพระนเรศวรฤทธิ์ เสนาบดีกรมพระนครร่างข้อบังคับสำหรับคุมขังนักโทษขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ในข้อบังคับมีส่วนที่ว่าด้วยการเรียนวิชาของนักโทษโดยระบุว่าการเล่าเรียนในขณะที่จำคุกนั้นผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีลงมา ต้องเล่าเรียนทุกคน ส่วนผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ถ้าสมัครเข้าเรียนได้รับอนุญาตเฉพาะผู้ที่มีความประพฤติดี และในขณะเล่าเรียนให้งดการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้ ในปี พ.ศ. 2476 มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนผู้ต้องขัง คือ แผนกศีลธรรม แผนกวิชาสามัญ แผนกวิชาชีพ ต่อมาในปี 2479 กรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบในการจัดการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาวิชาสามัญและฝึกอบรมวิชาชีพ สำหรับ ผู้ต้องขังได้เริ่มเป็นรูปแบบชัดเจนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 ที่จังหวัดน่าน และในปี พ.ศ. 2514 กรมราชทัณฑ์ร่วมกับกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาได้จัดการศึกษาสายสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 1-2-3 ในเรือนจำ และต่อมาในปี พ.ศ. 2518 กรมราชทัณฑ์ได้เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ จนกระทั่งถึงระดับที่ 4 และระดับที่ 5 ส่วนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ได้ให้ความสำคัญในการให้การศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ การพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง โดยได้ประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษา คือกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำข้อตกลงร่วมมือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้ต้องขัง และยกระดับพื้นฐานการศึกษาและฝึกทักษะอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นตลอดจนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นหลังจากพ้นโทษไปแล้ว และโดยเฉพาะเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครปฐม ได้ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นนโยบายร่วมกันเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังให้มีนิสัยรักการอ่าน รักการทำงาน มีความรู้และวิชาชีพติดตัว และสามารถรู้ข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ฉะนั้นการจัดการศึกษาสำหรับ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ผู้ต้องขังในอดีตได้พัฒนามาจนกระทั่งปัจจุบัน เพื่อให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 3 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำ

3.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537 : 4) หลักการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ เป็นการให้การศึกษาด้านอาชีพแก่ประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่ขาดโอกาส เพื่อให้เห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ทีดีในการทำงาน และการประกอบอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้างในตลาดแรงงาน หรือปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน โดยการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของบุคคลและชุมชนโดยให้เสริมรับกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ตามแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

3.2 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาสายอาชีพ (วินัย สายหงษ์ 2528 : 5) ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

1. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ และการแก้ปัญหาความยากจนโดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ ความสามารถที่จะสร้างงานประกอบอาชีพอิสระและเพิ่มพูนรายได้

2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงาน และความต้องการของตลาดแรงงาน

3. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพพื้นฐานที่สามารถประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3.3 หลักสูตรวิชาอาชีพ / การใช้และการพัฒนา

หลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น หมายถึง หลักสูตรวิชาอาชีพสาขาต่าง ๆ ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาขึ้นให้บริการกลุ่มเป้าหมาย เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียน ตั้งแต่ 3-300 ชั่วโมง

ลักษณะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใช้ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของหลักสูตรรายวิชาจบในตัวเอง สามารถเลือกรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งขึ้นมาจัดการเรียนการสอน หรือเลือกหลาย ๆ รายวิชามาจัด การเรียนการสอน แต่รวมเวลาแล้วไม่เกิน 300 ชั่วโมง ก็สามารถทำได้

หลักสูตรวิชาอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีอยู่มากมายให้เลือกใช้ได้ หรือหากไม่ตรงกับอาชีพที่ชุมชนต้องการเรียน ก็สามารถใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ได้

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น คล่องตัวยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนอนุมัติหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นไม่เกิน 300 ชั่วโมง ได้เอง และให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคอนุมัติหลักสูตรระยะสั้นได้เอง ในขณะเดียวกันก็ให้อำนาจศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอนุมัติหลักสูตรอาชีพระยะสั้นไม่เกิน 50 ชั่วโมงได้เอง ซึ่งเอื้ออำนวยให้ผู้จัดสามารถพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ได้

3.4 องค์ประกอบของเนื้อหาที่สำคัญในการพิจารณาสร้างหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น มีดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องนำไปสู่กระบวนการคิดเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม
2. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะในอาชีพ
3. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาด้านการจัดการประกอบอาชีพ
4. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาด้านการตลาด
5. จะต้องนำไปสู่การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบอาชีพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อย่างไรก็ดีการสร้างหลักสูตรเพื่อใช้กับจุดประสงค์แต่ละข้อ ย่อมจะต้องเน้นหนักในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันออกไป เช่น

- หลักสูตรเพื่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เน้นความรู้ ทักษะในอาชีพและคุณธรรม จริยธรรม ที่นายจ้างต้องการ
- หลักสูตรเพื่อพัฒนาขั้นทักษะขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เน้นความรู้ทักษะเบื้องต้นและเฉพาะอย่าง เพื่อให้นำไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้
- หลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ เน้นในทุกองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพที่ครบกระบวนการได้

3.5 แนวทางการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น

การจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นเพื่อประกอบอาชีพอิสระ

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านการผลิตอาชีพดังกล่าว อาจเป็นอาชีพที่แสดงถึงความก้าวหน้าด้านศิลปวัฒนธรรมที่กำลังสูญหาย หรืออาจเป็นอาชีพที่เป็นความต้องการของท้องถิ่นในระยะหนึ่ง เป็นลักษณะอาชีพที่ผู้เรียนสามารถที่จะดำเนินการหรือบริหารกิจการได้โดย

อิสระ เป็นเจ้าของกิจการเองได้ โดยสามารถใช้ความรู้ ความสามารถที่ตนเองถนัดได้อย่างเต็มที่ ในการดำเนินงานจะดำเนินการโดยบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ ร่วมกันจัดหาเงินทุนและเป็นเจ้าของ

แนวทางและขั้นตอนการจัดวิชาอาชีพระยะสั้น เพื่อการประกอบอาชีพอิสระจะเริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาความต้องการทางอาชีพ ทรัพยากรที่เอื้อต่อการประกอบการและการเรียนในท้องถิ่น เตรียมกลุ่มเป้าหมาย เตรียมหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัด กำหนดแผนกิจกรรม จัดดำเนินการตามแผนที่มุ่งให้การเรียนโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะในอาชีพ การจัดการ การตลาด ที่สามารถนำสู่การประกอบอาชีพที่ครบวงจรได้ ตลอดจนทำการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการเรียนพร้อมทั้งสนับสนุนเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพด้วย

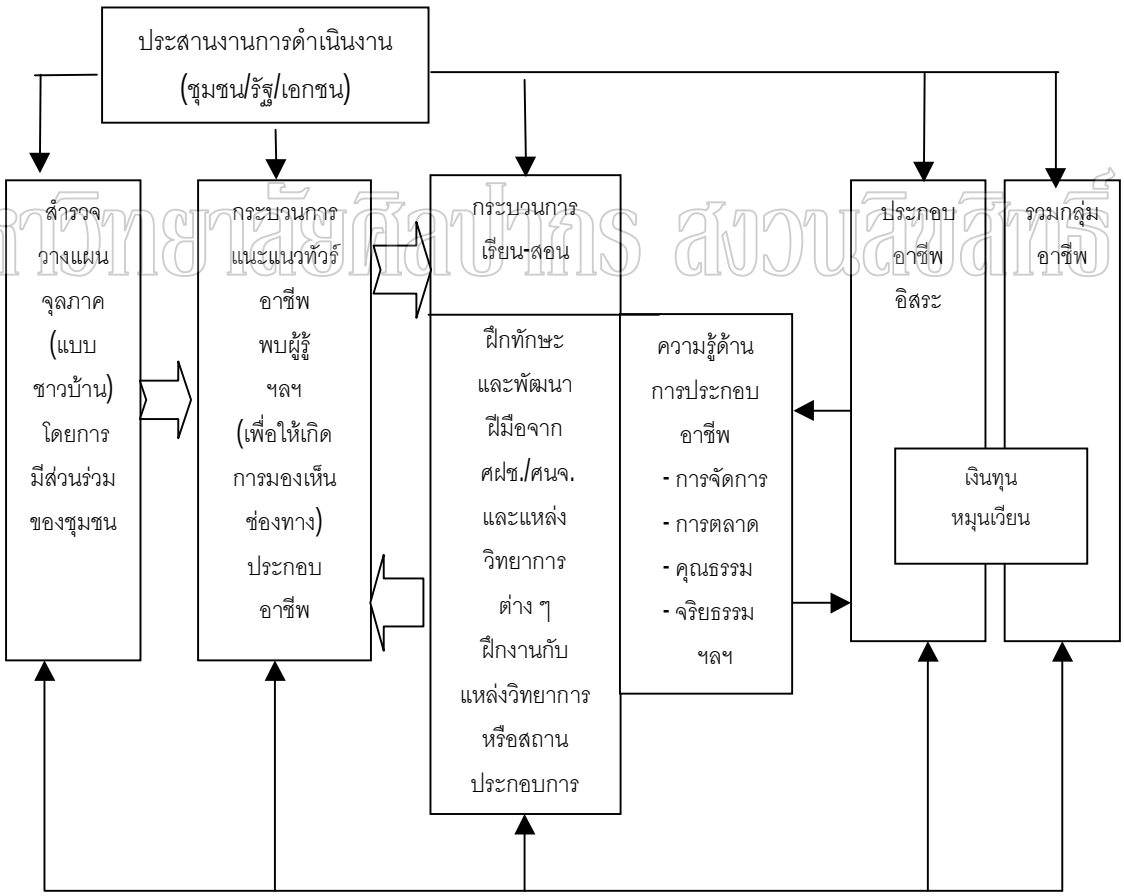

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 5 กระบวนการในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพอิสระ

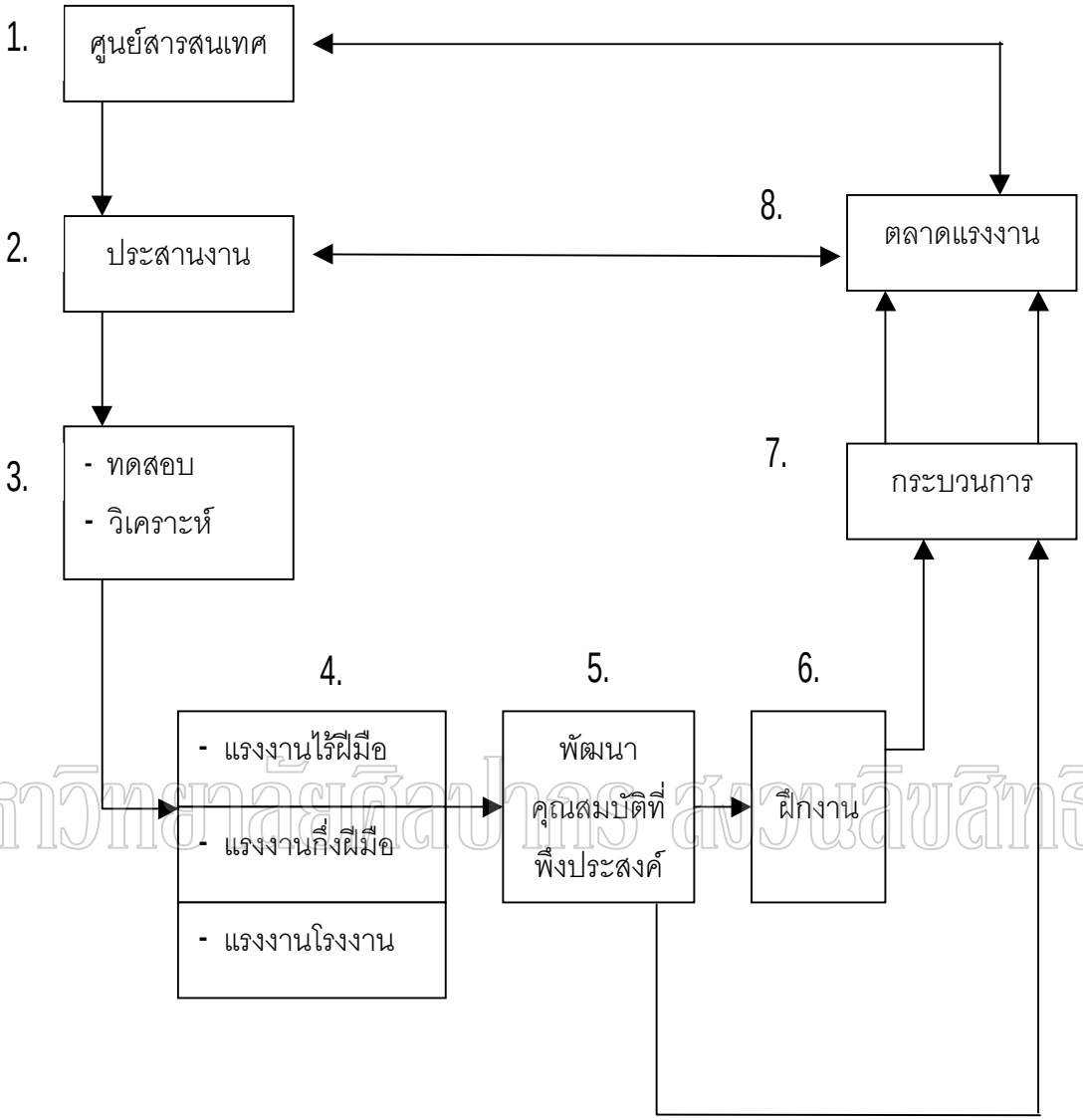

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 6 กระบวนการพัฒนาอาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ทักษะพื้นฐาน)

เป็นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้และทักษะอาชีพพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและทันต่อเหตุการณ์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น ลดรายจ่ายโดยให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทักษะในอาชีพที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันทันต่อเหตุการณ์ ลดรายจ่ายของครอบครัว โดยการทำได้ ใช้เองเป็นสำคัญ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสาธิต เอกสาร โทรทัศน์ ฯลฯ ช่วยในการเรียนรู้

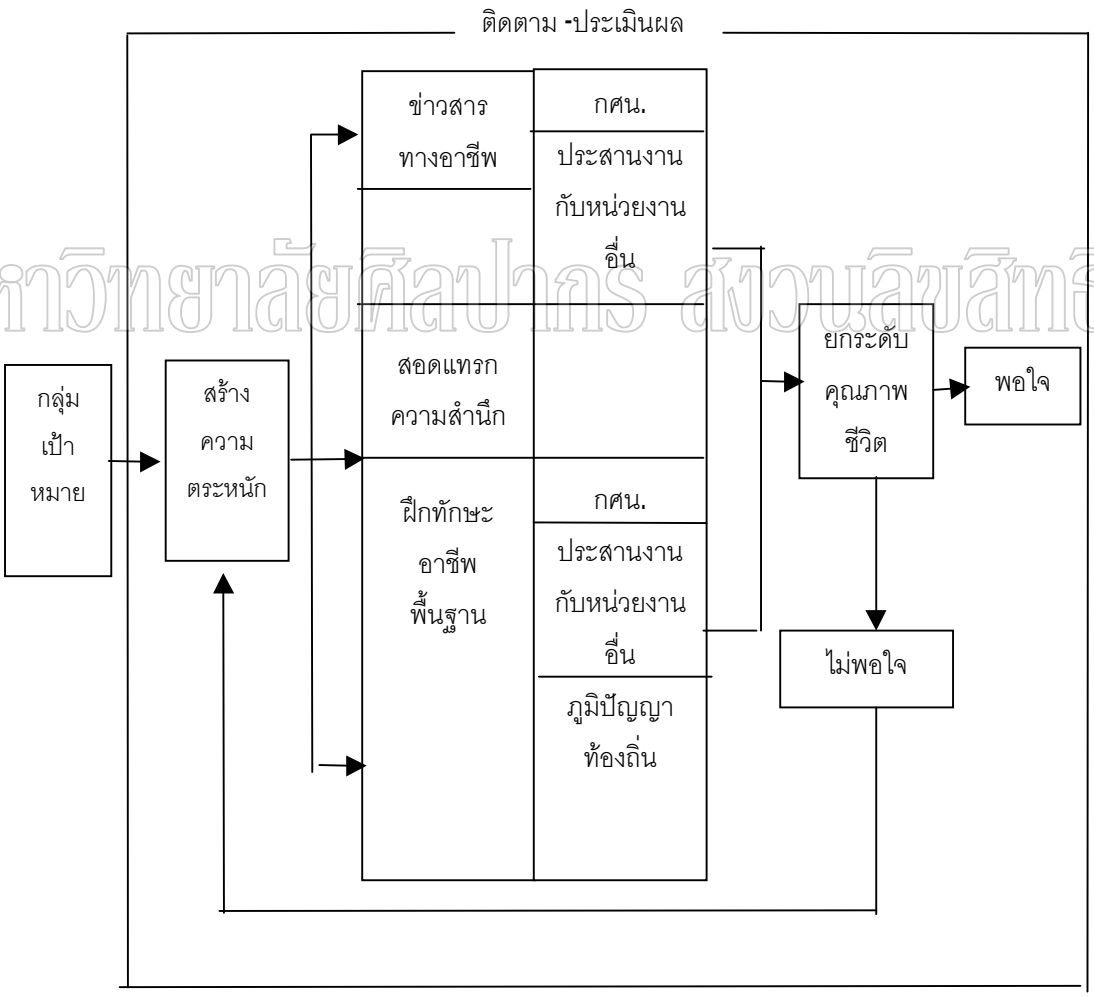

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 7 กระบวนการดำเนินงานพัฒนาอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ผู้บริหาร มีภาระหน้าที่ที่จะต้องจัดดำเนินการเพื่อให้การเรียนการสอนหลักสูตรวิชาอาชีพดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

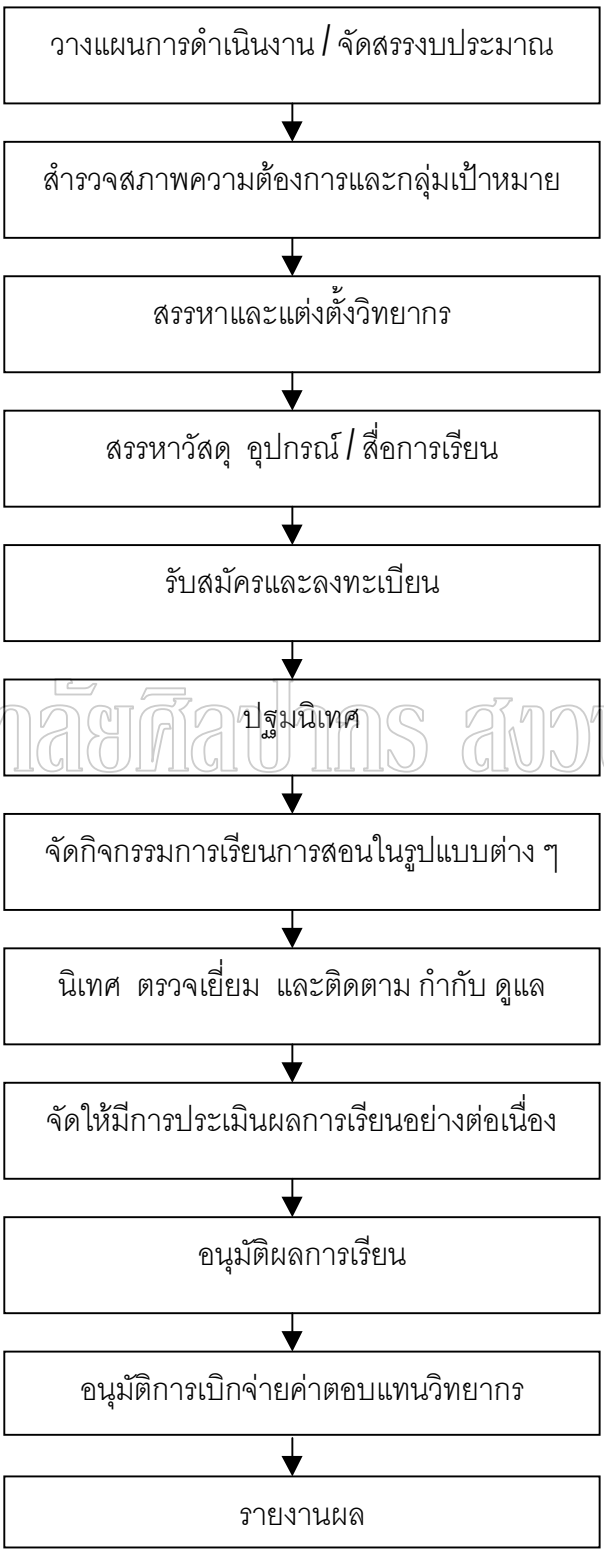

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 8 การบริหารและการจัดการการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาอาชีพ

3.6 การพิจารณากำหนดแนวทางการจัดที่เหมาะสมกับพื้นที่และเงื่อนไข

การดำเนินชีวิตและการงาน ย่อมหลีกไม่พ้นการค้น คิด พิจารณา หาเหตุ หาผล หาความเป็นไปได้ สรุป และเลือกแนวทางที่คิดว่าดีที่สุดไปปฏิบัติ

- สำรวจและประเมินศักยภาพในด้านขีดความสามารรถของชุมชนหรือภูมิปัญญาที่มีอยู่ในแต่ละชุมชน โดยสำรวจจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้มีการจัดทำข้อมูลหรือทะเบียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้แล้ว
- จัดประเภทลักษณะของชุมชนที่มีขีดความสามารถสูง ที่จะเป็นแหล่งวิทยาการให้กับชุมชนของตนเองหรือระหว่างชุมชน
- กระตุ้น ส่งเสริมให้ชุมชนเสนอความต้องการของตนเองและปัญหาในข้อจำกัดของชุมชนที่ต้องการความสนับสนุน
- รวบรวมข้อมูลจากแหล่งวิทยาการผู้รู้ ครูชาวบ้าน สาขาต่าง ๆ ของแต่ละชุมชน
- ร่วมกับชุมชนในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
- จัดทำข้อมูลและทะเบียนครูในชุมชนที่เป็นเป้าหมายการดำเนินงานโดยละเอียดตามลักษณะข้อมูลที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอใช้ในการวางแผนและดำเนินงาน
- พบปะพูดคุย ทำความเข้าใจ ประสานงานกับครูชาวบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการต่าง ๆ
- สนับสนุน ส่งเสริมในด้านสื่ออุปกรณ์ เทคนิคการถ่ายทอด และอื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของชุมชน
- กำหนด นัดหมาย ทำความตกลงการทำงานร่วมกันของชุมชนและระหว่างชุมชน
- จัดพบปะให้มีการถ่ายทอดความรู้วิทยาการต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้หรือการเรียนรู้ของชาวบ้านและชุมชนด้วยกัน
- ติดตามและประเมินผลงานร่วมกัน

สรุป การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพแก่ผู้ที่ขาดโอกาส เพื่อให้เห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้มีทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยจัดหลักสูตรและกระบวน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น เหมาะกับสภาพและความต้องการของบุคคลและชุมชน โดยให้เสริมรับกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ตามแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 30-300 ชั่วโมง แนวทางในการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดดำเนินการตามแผนที่มุ่งให้การเรียน โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะอาชีพ การจัดการ การตลาดที่สามารถนำไปสู่การประกอบอาชีพที่ครบ วงจรได้ตลอดจนทำการติดตามกำกับ ดูแล และประเมินผลการเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพด้วย ฉะนั้นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำ จึงมีความจำเป็นต้องจัดตามหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 หลักสูตร

หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของระบบการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของบุคคลและลักษณะของสังคมนั้น เพราะเป็นตัวบอกหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระตลอดจนประสบการณ์การเรียนการสอนที่ครูหรือแม้แต่ผู้เรียนต้องทราบและปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้ทั้งผู้เรียน และผู้สอนบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนของตน และนั่นคือการบรรลุเป้าประสงค์ของงานการศึกษานอกระบบ ยิ่งไปกว่านั้นยังแสดงถึงความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัย ความมั่นคงของประเทศอีกด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สงวนลิขสิทธิ์

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2532 : 6) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และประมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 16) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชาซึ่งประกอบไปด้วย เนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ

3. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้น สำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

4. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้และได้ตอบสนองต่อการแนะแนวของโรงเรียน

กาญจนา คุณารักษ์ (2540 : 14) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอกัตถบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง

จากความหมายของหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ และประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งหลายที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ให้เป็นไปในทิศทางที่ปรารถนาตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพชีวิต อันจะนำไปสู่ศักยภาพสูงสุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะมีผลกระทบโดยตรงถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรด้วยเพราะเหตุที่ว่าการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้มีคุณสมบัติและทัศนคติที่ผู้สร้างหลักสูตรมุ่งหวังไว้ โบก (Bogve 1974 : 148 – 152) ได้เสนอแนะเอาไว้ว่าในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลครูต้องคำนึงถึงมโนทัศน์ (concept) 4 ประการซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการพัฒนาความมีเสรีภาพทางสติปัญญา (intellectual independence) ฉะนั้น ครูต้องให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นหรือใช้สติปัญญาของเขาเองอย่างเต็มที่

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการเฉพาะตัว (idiosyncratic process) เนื่องจากว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งความสนใจ และแบบแผนของการเรียนรู้ (learning style) ฉะนั้น ครูผู้สอนจึงต้องระลึกไว้เสมอว่า ไม่มีวิธีการสอนใดที่จะใช้ได้ดีสำหรับผู้เรียนทุกคน

3. การเรียนรู้นั้นเป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวา (active process) ฉะนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้อยู่เสมอ

4. การเรียนรู้วิธีการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญกว่าการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงไม่ควรมุ่งสืบทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา

คิบเลอร์ (Kibler 1970 : 44 – 63) ได้เสนอแนะหลักการในการจัดการเรียนการสอนเอาไว้ดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนรู้ ก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนควรจะได้มีความรู้อัน ถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อนแล้ว และผู้เรียนควรจะได้รับการ "อุ่นเครื่อง" (warm up) เสียก่อนด้วยการที่ผู้สอนแจ้งให้รู้ว่าความรู้เดิมอะไรบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่

2. การจูงใจผู้เรียนจะเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากเขามีความสนใจในสิ่งที่ถูกนำมาใช้การเลือกเนื้อหาอยู่ในความสนใจของผู้เรียนหรือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจใคร่เรียนแก่ผู้เรียนได้กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ที่จะให้ ผู้เรียน สมควรจะมีลักษณะที่ทำให้เขารู้สึกมั่นใจว่าจะสำเร็จลงไปได้

3. การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นพฤติกรรมปลายทางเป็นแบบอย่างการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างที่ถือว่าประสบความสำเร็จหรือน่าพอใจ จะช่วยทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ด้วยการเลือกแบบพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

4. การตอบสนองอย่างมีชีวิตชีวา การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนควรเป็นเรื่องของผู้เรียนเป็นหลักเพราะผู้เรียนจะเรียนรู้จากสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำเอง หาใช่จากสิ่งที่ผู้สอนได้กระทำไม่

5. การแนะนำในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่นั้น ผู้เรียนควรจะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจนกระทั่งเขาสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้เองในที่สุดโดยลำพัง

6. การฝึกปฏิบัติในการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนควรจะได้รับโอกาสที่จะฝึกปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เรียนรู้ใหม่บ่อย ๆ

7. การแจ้งผลกลับไปให้ทราบในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเรียนรู้ใหม่แต่ละครั้ง ผู้เรียนควรจะได้รับทราบผลของการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของเขาโดยทันทีถ้าหากเป็นการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีการให้รางวัลจะเป็นตัวเสริมแรงทำให้ผู้เรียน แสดงพฤติกรรมเช่นนี้อีก

8. การจัดลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้ ในการเรียน การสอนนั้นเนื้อหาวิชาควรถูกนำมาจัดในลักษณะที่จะให้ผู้เรียนจากง่ายไปหายาก หรือจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว การเรียนรู้ให้สำเร็จก็จะได้ดำเนินไปตามนั้นหาไม่แล้ว ผู้เรียนจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

9. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการเรียนรู้และอัตราในการเรียนรู้ ฉะนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องจัดในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการที่เขาถนัด และในอัตราที่เหมาะสมกับความสามารถ

10. พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่า ทักษะในการกระตุ้นความสนใจอธิบาย การให้คำแนะนำ การใช้ตัวเสริมแรง ตลอดจนการบริการห้องเรียน ล้วนแต่มีผลทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนดไว้ ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้ก็คือถือได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนั้นไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาพน้อย ครูผู้สอนนั้นมิใช่จะมีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาเพียงแต่อย่างเดียวเท่านั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในด้านการสอน ด้านการใช้สื่อและด้านการวัดผลประเมินผล จึงจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4.3 สื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการศึกษา เป็นตัวกลางที่จัดทำให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนอย่างเต็มที่ นอกจากจะมีประโยชน์ในการสอนแล้วยังเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ยิ่งครูมีวิธีการสอนที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เท่าใดผู้เรียนก็จะมีโอกาสเรียนรู้ได้มากขึ้น ความพร้อมของครูในการใช้สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอนจะเป็นเครื่องช่วยเพิ่มทักษะในการสอนได้มากยิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 90) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า “สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และวิธีการเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ได้เสนอว่าในทางเทคโนโลยีการสอนอาจแบ่งสื่อการสอนได้ 3 พวกใหญ่ คือ

1. อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ (hardware) เป็นเรื่องของเครื่องยนต์กลไกลเกี่ยวกับไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหลาย พวกนี้จะต้องใช้กับสื่อประเภทวัสดุ เพื่อนำสารออกไปยังผู้รับ

บรรดาสื่อประเภทหนัก ได้แก่ เครื่องฉายต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพยนต์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย ฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องรับวิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียง

2. วัสดุ (software) สื่อพวกนี้บางอย่างก็ใช้ทำงานได้เองในตัวของมันเอง เช่น ภาพ หุ่นจำลอง แผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น แต่บางอย่างก็ต้องใช้กับสื่อประเภทเครื่องมือ เช่น ฟิล์มภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์แผ่นภาพโปร่งใส เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง เป็นต้น

3. วิธีการ สื่อประเภทนี้อาจเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งอาจต้องใช้สื่อประเภทวัสดุด้วยก็ได้ หรือไม่มีก็ได้ เช่น ละคร การสาธิต เป็นต้น

ในการที่จะเลือกใช้สื่อการสอนชนิดใดอย่างไรนั้นครูจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียน ตัวนักเรียน กระบวนการที่จะสื่อสารระหว่างสื่อและนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่าง hardware และ software และโดยเฉพาะความพร้อมของตัวครูเองที่เกี่ยวกับทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้น ๆ

ลัดดา ศุขปรีดี (2522 : 61) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ใช้กระบวนการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักเรียนและครูเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกัน ได้ผลดีตรงตามความมุ่งหมายของการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลานครินทร์

กรมวิชาการ (2523 : 7) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอนหมายถึงเครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สื่อการเรียนยังเป็นสิ่งเร้าความสนใจของผู้เรียน ให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อ ๆ ไป เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2525 : 354) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อ หมายถึง ครู วัสดุและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะและเจตคติได้ทั้งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ L.Shores (อ้างโดยพรรณทิพย์ สุนันท์ลักกานนท์ 2529 : 14) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่ครูและนักเรียนจัดทำขึ้นเพื่อช่วยในการสื่อความหมายและส่งเสริมการเรียนรู้ เครื่องมือการสอนทุกชนิดจัดเป็นสื่อการสอน เช่น หนังสือในห้องสมุด โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ รูปภาพ แผนที่ ของจริงและทรัพยากรชุมชน เป็นต้น

อาชัญญา รัตนอุบล (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงประเภทของสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สื่อบุคคล

ได้แก่ วิทยากร ครูอาสา ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล

2. สื่อสิ่งพิมพ์

ได้แก่ คู่มือหลักสูตร แบบเรียน ตำราต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ฝาผนัง เป็นต้น

3. สื่อโสตทัศนศึกษา

ได้แก่ ภาพยนตร์ สไลด์ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ

4. สื่อมวลชน

ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หอกระจายข่าวสาร

5. สื่อที่เป็นของจริงและของจำลอง

ได้แก่ ศูนย์บริภัณฑ์เพื่อการศึกษา พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการ การจัดพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

ความสำคัญของสื่อเพื่อจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 ประการ ได้แก่

1. คุณค่าทางวิชาการ สื่อการศึกษานอกระบบทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงมีผลการเรียนที่ดีกว่าการไม่ใช้สื่อการศึกษา ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายได้กว้างขวาง ส่งเสริมความคิด และการแก้ปัญหาให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง จดจำเรื่องราว ต่าง ๆ ได้มาก และจำได้นาน รวมทั้งช่วยเพิ่มทักษะในการเรียนรู้ด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. คุณค่าทางจิตวิทยา สื่อการศึกษานอกระบบทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต้องการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้มีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ

3. คุณค่าทางเศรษฐกิจ สื่อการศึกษานอกระบบทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากและรวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลา สามารถเอาชนะข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานที่ เวลาและระยะทางได้ สื่อการศึกษานอกระบบสามารถส่งไปได้ทุกแห่งทั่วประเทศ เป็นการกระจายและให้ความเป็นธรรมทางการศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องช่วยสร้าง concept ให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้องอุปกรณ์การสอนเป็นเครื่องช่วยความสนใจเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพพจน์ และจำได้นานทำให้บทเรียนง่ายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

การเลือกสื่อการเรียนการสอน

การเลือกสื่อการเรียนการสอนอาจใช้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ ดังนี้

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. ตรงกับเนื้อหา

3. น่าสนใจ

4. เหมาะกับวัยผู้เรียน

5. สะดวกต่อการใช้และเก็บรักษา

อาชัญญา รัตนอุบล (ม.ป.ป.) ได้กล่าวเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมต้องคำนึงถึงดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำเป็นต้องวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเลือกใช้สื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้นั้น ๆ

2. ความเหมาะสมกับเนื้อหาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรพิจารณาเนื้อหาของกิจกรรม โดยควรให้สอดคล้องและทันต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังควรพิจารณาความเหมาะสมของความยากง่าย ซับซ้อนของเนื้อหา ความยาวสั้นของเนื้อหาด้วย

3. สอดคล้องกับวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีลักษณะที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มย่อย การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น สื่อการศึกษาที่นำมาใช้จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับวิธีการที่หลากหลาย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพและความเป็นมาของผู้เรียน เช่น อายุ ระดับสติปัญญา ภูมิลำเนา สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนความรู้พื้นฐาน ความสนใจ และเจตคติของผู้เรียนด้วย

5. ความเหมาะสมกับสภาพการนำไปใช้

สภาพการนำไปใช้ หมายความถึง วัตถุประสงค์ในการผลิต คุณสมบัติของสื่อนั้น ๆ ความสะดวกในการนำไปใช้ ความเหมาะสมกับสถานที่ ความสามารถในการใช้ของผู้ใช้สื่อ ฯลฯ

สรุปได้ว่า การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงกับเนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน สะดวกต่อการใช้และเก็บรักษา และเป็นสื่อที่น่าพอใจ

การใช้สื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลดี โดยทั่วไปยอมรับกันว่ามี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเลือก ขั้นเตรียม ขั้นใช้และขั้นวัดประเมินผล ในที่นี้ได้ตัดขั้นเลือกออกไปเพราะได้กล่าวมาแล้วโดยละเอียด จึงถือว่า ได้ผ่านขั้นตอนการเลือกสื่อมาแล้ว เมื่อสื่ออยู่ในมือแล้ว การใช้สื่อจึงควรปฏิบัติตามขั้นตอน 3 ขั้น ดังต่อไปนี้

1. ขั้นวางแผนเตรียมการใช้สื่อ
2. ขั้นนำสื่อไปใช้ตามแผน
3. ขั้นวัดและประเมินผลการใช้สื่อ

สรุปได้ว่าถ้าใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนแล้วจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

4.4 การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนซึ่งทำให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร เป็นเครื่องมือตรวจสอบความรู้ความสามารถของนักเรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการตัดสินผลการเรียน ช่วยให้การสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผลจากการประเมินจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้ครูได้นำไปค้นคิดหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง และจุดอ่อนด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และมีโอกาสได้ฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างได้ผล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

การวัดผล (measurement) หมายถึง กระบวนการวัดคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคล โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดได้ การวัดผลทางการศึกษาที่ใช้กันอยู่ เช่น การซักถาม การสังเกตพฤติกรรม การทำกิจกรรม การปฏิบัติงาน การทำแบบฝึกหัด และการทดสอบเป็นต้น

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินในข้อมูลที่ได้จากการวัดว่ามีระดับคุณภาพมากน้อยเพียงใด สรุป ตีค่าคุณภาพเป็นอย่างไร เช่นผลที่ได้รับดีหรือไม่ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เป็นการวินิจฉัยตัดสินความสามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งแล้วจัดลำดับ หรือกำหนดเป็นระดับคะแนน เช่น ดีมาก ดี พอใช้ อ่อน และอ่อนมาก ได้ระดับค่าคะแนน ก ข ค ง จ เป็นต้น (ประภัสสร วงศ์วรรณ 2531)

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา กล่าวคือ เมื่อมีการจัดการเรียนการสอน ก็จำเป็นจะต้องมีการวัดผลเพื่อติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และประเมินผลเพื่อตัดสินคุณค่าสรุปหาคุณภาพของการดำเนินงานนั้น ๆ ออกมา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะขาดการวัดผลและประเมินผลมิได้ และเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนสามารถได้เรียนรู้ได้เหมาะสมขึ้น และเป็นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ชวาล แพรัตกุล (2516 : 91) ได้จำแนกจุดประสงค์ของการวัดผลการศึกษาหรือการสอบไว้ดังนี้

1. สอบเพื่อจัดตำแหน่ง (placement) เป็นการสอบเพื่อเปรียบเทียบผลของเด็กแต่ละคนกับเพื่อน ๆ ทั้งหมด เป็นการสอบเพื่อวางหรือบรรจุเขาให้ถูกกับตำแหน่ง

2. สอบเพื่อวินิจฉัย (diagnosis) คือ เป็นการสอบเพื่อหาสมมติฐานว่าเด็กคนนี้เก่ง ไม่เก่ง เนื่องด้วยสาเหตุใด เป็นการนำความสามารถชนิดหนึ่งของเด็กไปเปรียบเทียบกับความสามารถด้านอื่น ๆ ของเด็กคนนั้นเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3. สอบเพื่อเปรียบเทียบ (assessment) คือเป็นการสอบเพื่อวัดดูว่าเด็กแต่ละคนหรือนักเรียนแต่ละห้องเปลี่ยนแปลง พัฒนาขึ้นจากเดิมเท่าใด เป็นการเปรียบเทียบสมรรถภาพของตัวเองกับตัวเอง ในการทดสอบมักจะใช้วิธีสอบซ้ำ โดยใช้ข้อทดสอบชุดเดิมก่อนวัดและหลังการสอบแล้วเปรียบเทียบดูว่าเด็กแต่ละคนทำได้มากน้อยเพียงใด แล้วนำผลไปพิจารณาตัดสินชี้ขาด

4. สอบเพื่อพยากรณ์ (prediction) คือเป็นการนำคะแนนที่ได้จากผลการสอบไปทำนายว่า เขาควรเรียนอะไรจึงจะสำเร็จ ซึ่งนักแนะแนวมักจะใช้กันโดยใช้แบบทดสอบความถนัดเป็นเครื่องมือวัด สำหรับพยากรณ์ภายหน้าซึ่งเป็นเรื่องของอนาคตกาล

5. สอบเพื่อประเมินค่า (evaluation) คือการที่เอาคะแนนจากการสอบไปประเมินคุณค่า หรือตีราคาผลการศึกษาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า หลักสูตรนี้ วิธีสอนแบบนี้ หรือโรงเรียนนี้มีความสามารถให้การศึกษาแก่เด็กปานใด มีมาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงปรารถนาหรือไม่ โดยการนำผลการสอบของชั้นหรือโรงเรียนนั้น ๆ ไปเทียบกับชั้นหรือโรงเรียนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกันที่มีมาตรฐานการศึกษา ซึ่งถ้าพบว่ายังไม่ถึงเกณฑ์ก็จะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐานต่อไป

สำหรับการประเมินผลทางการศึกษา โดยเฉพาะที่ปฏิบัติอยู่ตามโรงเรียนหรือสถานศึกษาต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (formative evaluation) เป็นการประเมินผลในขณะที่มีการเรียนการสอน หรือเมื่อสอนผ่านไปชั่วระยะหนึ่ง จบบทเรียนหรือตอนหนึ่งเพื่อดูว่านักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลประโยชน์ที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. เพื่อตัดสินผลการเรียน (summative evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการสอบในแต่ละระยะ เช่น ปลายภาคเรียน ปลายปี เป็นต้น เพื่อตัดสินว่าใครเก่งใครอ่อนผ่านเกณฑ์ในการกำหนดไว้หรือไม่

การวัดผลและประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

การเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น โดยทั่วไปเน้นหนักให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการฝึกภาคปฏิบัติให้มีทักษะพอที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือใช้ในการประกอบอาชีพได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงทะเบียนเรียน

โดยที่การเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นมีลักษณะดังกล่าว การวัดผลและประเมินผลการเรียนจึงควรจัดให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการวัดผลควรให้น้ำหนักทางภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาคทฤษฎีคือ อาจให้ประมาณ 80 - 100% และน้ำหนักทางภาคทฤษฎีอาจให้ประมาณ 0 - 20% ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอนว่าควรจะให้อัตราส่วนของน้ำหนักในการวัดผลภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีเป็นเท่าไร โดยพิจารณาจากเนื้อหาวิชาในแต่ละงาน (รายวิชาย่อย)

หลักการวัดผลและการประเมินผล

โดยที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย “การประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น พ.ศ. 2522” ได้กำหนดให้ประเมินผลการเรียนจากการวัดผลระหว่างเรียนและเมื่อเรียนจบแต่ละวิชา การประเมินผลอาจใช้การทดสอบหรือการสังเกตหรือวิธีอื่นใดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้น ๆ

เนื้อหาในแต่ละรายวิชาครูผู้สอนอาจพิจารณาแบ่งออกเป็นรายวิชาหรือเป็นงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ ในการประเมินผลจึงควรประเมินจากระหว่างการเรียนแต่ละรายวิชาย่อยหรือการปฏิบัติงานแต่ละงานตั้งแต่ต้นจนจบ ถือว่าเป็นผลการเรียนของรายวิชาย่อยหรืองานนั้น เมื่อสิ้นสุดการเรียนของรายวิชาใดแล้ว ให้นำผลการเรียนของทุกวิชาย่อยหรือทุกงานในรายวิชานั้นมาประเมินเป็นผลการเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน : ม.ป.ป.)

วิธีการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละงาน (รายวิชาย่อย)

เมื่อครูผู้สอนพิจารณาเนื้อหาในแต่ละงานว่าควรจัดสอนและวัดผลเน้นหนักทางทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างละกี่เปอร์เซนต์แล้ว อาจวัดผลโดยใช้วิธีสังเกตการปฏิบัติงาน การทดสอบหรือการดูผลงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติจนสิ้นสุดและให้ผลการเรียนออกมาเป็นคะแนน แล้วจึงนำคะแนนของการวัดผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของงานนั้นมารวมกัน ได้เท่าไรนำผลรวมที่ได้มาปรับเป็นระดับคะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

90 - 100	เท่ากับผลการเรียน	ดีมาก	ระดับคะแนน 4
75 – 89	เท่ากับผลการเรียน	ดี	ระดับคะแนน 3
60 – 74	เท่ากับผลการเรียน	ค่อนข้างดี	ระดับคะแนน 2
50 - 59	เท่ากับผลการเรียน	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ระดับคะแนน 1
0 – 49	เท่ากับผลการเรียน	ต่ำกว่าเกณฑ์	ระดับคะแนน 0

วิธีการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา

โดยที่การจัดสอนในแต่ละรายวิชาแบ่งออกเป็นรายวิชาย่อยหรืองาน ในแต่ละรายวิชาอาจประกอบด้วยงานหลายงาน เมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละรายวิชา ให้ประเมินผล โดยนำผลการเรียนหรือผลการปฏิบัติงานของทุกงานในรายวิชานั้น ๆ มารวมกัน ได้เท่าไรแล้วหารด้วยจำนวนงาน นำผลลัพธ์มาปรับระดับคะแนนอีกครั้งหนึ่งโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.00	เท่ากับ 4
	2.50 – 3.49	เท่ากับ 3
	1.50 – 2.49	เท่ากับ 2
	0.50 – 1.49	เท่ากับ 1
	0.00 – 0.49	เท่ากับ 0

ตัวอย่างเช่น ในรายวิชา แผนกวิชาช่างไฟฟ้า เนื่องการตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทให้ความร้อน 6 งาน แต่ละงานได้ผลการเรียนเป็นระดับคะแนน 2,3,4,4,3,3 ตามลำดับ

ผลรวมของระดับคะแนนทั้ง 6 งาน เท่ากับ 2 + 3 + 4 + 4 + 3 + 3 = 19

ระดับคะแนนเฉลี่ยของรายวิชา เท่ากับ 3.2

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ดังนั้นเมื่อปรับระดับคะแนนตามเกณฑ์ข้างต้น จะได้ว่าระดับคะแนนของรายวิชาตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทให้ความร้อนเป็นระดับคะแนน 3 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป.)

สรุป การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตน เพื่อนำไปส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การวัดผลและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพควรกำหนดเกณฑ์ให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้เหมาะสมกับบทเรียน และเวลา และครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่สอนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

ส่วนการวัดผลและประเมินผลวิชาอาชีพ จะต้องวิเคราะห์หาตัวชี้ แล้วจึงกำหนดแนวทางในการวัดผลในตัวชี้แต่ละตัว ซึ่งมีแนวทางในการจัดด้านทักษะพื้นฐานในงานอาชีพ การวางแผนการทำงาน ความรู้ นิสัย และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน โดยกำหนดค่าคะแนนในตัวชี้แต่ละตัวออกมาให้ชัดเจน

ตอนที่ 5 การจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่นั้น จำเป็นที่จะต้องให้ความสนใจและความสำคัญกับกระบวนการต่าง ๆ ในอันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้มีนักการศึกษาผู้ใหญ่หลายท่านได้ให้ข้อคิดความเห็นไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้

5.1 **มัลคอล์ม โนลส์** (Knowles 1978 : 55 – 59) ได้กล่าวถึงผู้ใหญ่ซึ่งมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากเด็ก 4 ประการ คือ

1. **การเข้าใจตนเอง** (self - concept) ผู้ใหญ่จะมองตัวเองว่าไม่ใช่เด็กอีกต่อไป ผู้ใหญ่จะต้องมีฐานะใหม่ในสายตาของตนเองและคนอื่น ว่าเป็นผู้รู้จักเหตุและผลสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและนำตนเองได้ (self – directing) และต้องการให้คนอื่นเห็นว่าเขาสามารถนำตนเองได้ ดังนั้นผู้ใหญ่จึงต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อตนด้วยความยกย่องนับถือ ให้เขาได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่อยากให้ถูกมองว่าเป็นเด็ก คอยแต่จะรับคำสั่งไม่ใช้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ถูกลงโทษหรือทำให้ได้รับความอับอายขายหน้า ผู้ใหญ่ต้องการเป็นตัวของตัวเองและเป็นผู้มีอิสระเสรีภาพ (autonomous individuals)

2. **ประสบการณ์ผู้ใหญ่** (experiences) ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ในหลายด้านและหลายอย่างซึ่งสะสมมาตั้งแต่เด็ก ยิ่งเวลานานเข้ายิ่งสะสมมากขึ้น ผู้ใหญ่จึงมองตัวเองจากประสบการณ์ และการเห็นคุณค่าของประสบการณ์

3. **ความพร้อมในการเรียน** (readiness to learn) เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และมีความจำเป็นที่ต้องรู้ ผู้ใหญ่จึงพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าเด็ก ฉะนั้นสิ่งที่สอนจึงต้องเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของเขาในขณะนั้น หรือในขณะที่เขามีความพร้อมอยู่

4. **การเห็นคุณค่าของเวลา** (time perspectives) ผู้ใหญ่มาเรียนหนังสือเพื่อให้ได้ความรู้และความสามารถนำไปใช้ได้ทันที จึงมองเห็นคุณค่าด้านเวลาแตกต่างกันไปจากเด็ก เพราะเด็กเรียนเพื่อสะสมความรู้ หรือเน้นในเรื่องเนื้อหา (subject – centredness) ส่วนผู้ใหญ่เรียนเพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือเน้นในเรื่องปัญหา (problem centredness)

5.2 **เชียรศรี วิวิธสิริ** (2530 : 100) ได้ให้ความเห็นว่าเนื่องจากลักษณะธรรมชาติของผู้ใหญ่แตกต่างจากเด็กดังที่ทราบกันมาแล้ว ดังนั้นนักศึกษาผู้ใหญ่จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากเด็กนักเรียนด้วยซึ่งโดยทั่วไปนักศึกษาผู้ใหญ่จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

1. มีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากมายหลายแบบ
2. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการมาเรียนแตกต่างกัน
3. มีประสบการณ์เดิมที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้แตกต่างกัน
4. มาเรียนด้วยความสมัครใจ และมีความสนใจนาน
5. มีความสนใจมากในสิ่งที่เขาพอใจและมีความต้องการ
6. ต้องใช้เวลามากในการปรับตัวและสร้างความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างเพื่อน ๆ
7. มีความสัมพันธ์แบบเพื่อนกับครู
8. ชอบทำตามความเคยชินที่ปฏิบัติมา
9. ชอบการแนะแนะมากกว่าถูกสอน ต้องการที่จะนำตนเองมากกว่าให้ผู้อื่นบงการ
10. ต้องการคำยกย่องชมเชย หรือสนับสนุนด้านกำลังใจมากกว่าการตำหนิหรือลงโทษ

11. ชอบการปฏิบัติที่มีความจริงใจและปรารถนาดี รักความยุติธรรมและความมีเหตุผล

12. มีภารกิจและความรับผิดชอบในชีวิตมาก ทั้งต้องปฏิบัติภารกิจนั้นด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

13. มีความวิตกกังวลและตึงเครียดมากกว่าเด็ก รวมทั้งความเหนื่อยล้าที่ต้องทำงานมาทั้งวันด้วย

14. สมรรถภาพทางกายลดน้อยลงเพราะเสื่อมลงตามวัย ทำให้ต้องใช้เวลาตอบโต้หรือปฏิบัติมาก รวมถึงประสบการณ์เดิมสอนให้ต้องระมัดระวังด้วยการกระทำใด จึงช้าลง

15. ผู้ที่เคยหยุดเรียนกลางคัน (drop – out) มักมองตนเองว่ามีความสามารถทางการเรียนต่ำ

นอกจากหลักการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วนั้นในองค์ประกอบสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญและมีความจำเป็นยิ่ง คือ ตัวครูผู้สอน ซึ่งในเรื่องนี้ เชียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 104) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนไว้ว่าในทางปฏิบัติด้านการเรียนการสอนผู้ใหญ่ บทบาทของครูผู้สอน หรือผู้ถ่ายทอดความรู้นั้นจะเน้น “ครู” ในฐานะเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในกิจกรรมการเรียน” (learning facilitator) ครูจะต้องเข้าใจบทบาทใหม่คือจะต้องเป็นผู้ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ช่วยวางวัตถุประสงค์และออกแบบเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งช่วยจัดอุปกรณ์การเรียนที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนบรรลุความสำเร็จในการเรียน ไม่ใช่เป็นผู้กำหนดหรือแสดงเอง ผู้อำนวยความสะดวกในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่สัมฤทธิ์ผล บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน ต้องเข้าใจการจัดสิ่งแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในเรื่องบทบาทของครูผู้สอนนี้ โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2533 : 155 – 157, อ้างอิงมาจาก Knowles 1978 : 76 – 79) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนไว้ในหนังสือ the adult learner โดยพิจารณาถึงหลักสำคัญในการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่รวม 16 ประการ คือ

1. ครูช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

2. ครูช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้ขยายความแจ่มชัดในความมุ่งหวังของตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3. ครูช่วยให้ผู้เรียนวินิจฉัยช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับระดับความสามารถ

4. ครูช่วยให้ผู้เรียนระบุถึงสภาพปัญหาในชีวิตที่ประสบอยู่อันจะนำไปสู่การแก้ไข

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

5. ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดความสะดวกสบาย ได้แก่ ที่นั่ง อุณหภูมิภายในห้อง แสงสว่าง การตกแต่งสถานที่ได้อย่างเหมาะสม

6. ผู้สอนต้องให้การยอมรับนักศึกษาแต่ละคน โดยเฉพาะในด้านคุณค่า และศักดิ์ศรี ยอมรับนับถือความคิดเห็นและความรู้สึกของนักศึกษา

7. ผู้สอนพยายามสร้างสัมพันธภาพความเชื่อถือร่วมกันก่อให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมพยายามขจัดการแข่งขันให้ลดน้อยลงไป

8. ผู้สอนต้องเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง และช่วยสนับสนุนในฐานเป็นแหล่งความรู้อยู่ในฐานะผู้ร่วมเรียน

9. ผู้สอนจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในกระบวนการร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน

10. ผู้สอนช่วยให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์รวมทั้งวิธีการสอนต่าง ๆ

11. ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถแบ่งแยกกลุ่มเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมได้ในหลาย ๆ ลักษณะด้วยกัน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลิขสิทธิ์

12. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์ของเขาเป็นแหล่งความรู้โดยการใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่าง เช่น การอภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมุติ และการศึกษารายกรณี เป็นต้น

13. ผู้สอนนำเสนอบทเรียนและความรู้ ให้เข้ากับระดับและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนแต่ละคน

14. ผู้สอนช่วยเหลือให้นักศึกษาประยุกต์ความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

15. ผู้สอนต้องช่วยเหลือให้นักศึกษา เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดเป้าหมาย

16. ผู้สอนช่วยให้นักศึกษาพัฒนากระบวนการเพื่อนำไปสู่การประเมินด้วยตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เชียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 107 – 108) กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ดีจะต้อง รู้จักและเข้าใจในองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน คือ ตัวครูผู้สอน ตัวผู้เรียน หลักสูตรเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน และรวมทั้งสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของครูสอนผู้ใหญ่ มีดังต่อไปนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม
3. มีความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา
4. มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทันโลก ทันเหตุการณ์
5. มีทักษะความชำนาญในวิธีการและเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ
6. มีกลวิธีหลาย ๆ วิธีในการสอน ใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อต่าง ๆ ช่วย
7. มีอารมณ์ขันไม่เครียด
8. มีความสามารถในการสร้างและรักษาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
9. สามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์ได้
10. เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง มีความรัก ความเสียสละ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน
11. ยอมรับและเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย
12. มีความเข้าใจในตนเอง ทราบข้อจำกัดของตนทั้งเด่นและด้อย รู้ว่าจุดเด่นบางอย่างอาจเป็นจุดด้อยในบางสถานการณ์
13. มองโลกในแง่ดี มีความจริงใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ
14. เข้าใจความต้องการและปัญหาพื้นฐานของผู้เรียน สามารถมองเห็นปัญหาและแสวงหาแนวทางแก้ปัญหานั้น ๆ ได้
15. มีความสำนึกว่าตนมิใช่ผู้สอนแต่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้
16. ปฏิบัติตนเป็นเพื่อนร่วมเรียนหรือในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการในการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ช่วยให้ครูผู้สอนวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาวิชา ทั้งเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียนและวางแผนการสอนได้อย่างมีขั้นตอนอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ครูผู้สอนดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งวนลิขสิทธิ์

3. ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถประเมินผลความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ใด และควรปรับปรุงในขั้นตอนใดบ้าง

4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนการสอน

นอกจากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวนี้แล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งเช่นกัน ทั้งนี้สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ คือสถานที่เรียนควรจะไม่ร้อนหรือเย็นเกินไป มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาด และเป็นระเบียบที่นั่งสามารถเปลี่ยนได้เหมาะสมกับเทคนิคการสอน และไม่มีเสียงดังรบกวน เป็นต้น

สำหรับในการวิจัยการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างไปจากเด็กนั้น สมาคมการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Association for Public Continuing and Adult Education : NAPCAE 1972 : 1 – 5) ได้กล่าวถึงบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้คือ

1. ให้งานที่ผู้ใหญ่สามารถทำได้เสร็จในระยะเวลาอันสั้น เพื่อความภูมิใจเมื่อทำงานนั้นสำเร็จลุล่วง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2. จะต้องย้ำในจุดหรือประเด็นที่มีความสำคัญ

3. ควรให้ความสำคัญกับการหยุดพักในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะการเรียนการสอนในระยะเวลาที่ยาวนานติดต่อกันจะทำให้เกิดการเหนื่อยล้า

4. ในการเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะเรียนได้ช้ามีความคิดเป็นแบบแผนของตัวเอง ซึ่งยากแก่การเปลี่ยนแปลงเพื่อยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ผู้สอนต้องพยายามชี้ให้เห็นว่าเป็นลักษณะธรรมดาโดยทั่วไปของผู้ใหญ่

5. การที่ผู้ใหญ่ร่วมเรียนกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะทำให้มีความรู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กลัวการแข่งขัน ครูผู้สอนจึงควรให้กำลังใจอยู่เสมอ

นอกจากนี้แล้ว วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ผู้ใหญ่มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนวิชาชีพซึ่งเน้นทักษะในการฝึกปฏิบัติ วัสดุ อุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เป็นเครื่องจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และยังช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้สะดวก รวดเร็ว ตลอดจนการสื่อความหมายของครูและผู้สอน สามารถเข้าใจกันได้ชัดเจนและตรงกัน ดังนั้น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนควรอยู่สภาพที่ใช้ได้อยู่เสมอ และมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน ไม่เก่าหรือล้าสมัย

จนเกินไป ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนการสอนนั้น ก็นับว่าจำเป็นสำหรับช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดี และรวดเร็วขึ้น

การสอนผู้ใหญ่ในทัศนะของโนลส์นั้น ผู้สอนทำหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ มีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายในตัวผู้เรียนเองเทคนิคการสอนไม่จำกัดเฉพาะวิธีการใดวิธีการหนึ่งแต่ทุก ๆ เทคนิควิธีการสอนนั้น สามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์

รูปแบบการสอนผู้ใหญ่

วิธีสอนอาจจะเป็นไปในหลาย ๆ รูปแบบขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่ประสงค์ตามที่ โนลส์ (Knowles 1980 : 101 – 102) ได้เสนอแนะ 6 ประเภท ดังตารางต่อไปนี้ คือ

ชนิดของพฤติกรรม	วิธีสอนที่ควรใช้
1. ความรู้	บรรยายอภิปรายเป็นคณะ อ่าน ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา อภิปรายเนื้อหาจากตำรา
2. ความเข้าใจ	อภิปรายแก้ปัญหา ใช้เทคนิคการประเมินการทดลองใช้ในห้องฝึก การอภิปรายจากผู้ฟัง การยกตัวอย่างเฉพาะกรณี
3. ทักษะ	การฝึกซ้อม การเล่นบทบาทสมมุติ การทำแบบฝึกหัด การสาธิต การฝึกงาน
4. ทัศนคติ	การเปลี่ยนบทบาทสมมุติ การอภิปรายอย่างอิสระ การให้คำปรึกษา การจัดสิ่งแวดล้อม การยกตัวอย่างเฉพาะกรณี
5. ค่านิยม	การแสดง การอภิปรายขั้นปรัชญา การสัมมนา การฟังธรรมทางศาสนา การเห็นผลของการกระทำ
6. ความสนใจ	โทรทัศน์ การสาธิต ภาพยนตร์ สไลด์ การแสดงละคร นิทรรศการ ทัศนศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 3 รูปแบบการสอนผู้ใหญ่

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักการเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่นั้น ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ ได้ดีเมื่อผู้ใหญ่ต้องการที่จะเรียน ผู้ใหญ่จะเลือกเรียนเฉพาะสิ่งที่เขา มีความรู้สึกว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเรียน เรียนเพื่อนำไปปฏิบัติ การเรียนของผู้ใหญ่จะเน้นที่การกระทำ เป็นวิธีการสอนที่ได้ผลดีที่สุด จุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อยู่ที่ปัญหาและปัญหาเหล่านั้นจะต้องเป็นความจริง ประสบการณ์ของผู้ใหญ่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การสอนผู้ใหญ่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งได้ตลอดเวลา เพราะผู้ใหญ่ได้สั่งสมประสบการณ์มานานทั้งที่ดีและไม่ดี การได้รับประสบการณ์ใหม่ที่ไม่ตรงกับประสบการณ์เดิมจะทำให้เกิดการปฏิเสธหรือคัดค้านได้ สิ่งแวดล้อมของผู้ใหญ่ก็มีความสำคัญ สิ่งแวดล้อมนี้

หมายรวมถึงครูหรือผู้อำนวย ความสะดวกด้วยวิธีการการสอนผู้ใหญ่ต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ครูต้องพิจารณาวิธีใช้ที่เหมาะสม สิ่งสำคัญในการสอนที่จะมองข้ามไม่ได้คือผู้ใหญ่ต้องการแนะแนวมากกว่าการให้คะแนนหรือการสอน

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

6.1 งานวิจัยในประเทศ

มนัส แสงเรือง (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่ออกกลางคัน ในเขตจังหวัดราชบุรี จำนวนรวม 136 คน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ออกกลางคันเพราะมีสาเหตุเนื่องมากจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนและการสอนของครู องค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ณรงค์ ฉายายนต์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางด้านการเรียนการสอนของแผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 135 คน ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่ขอสงวนสิทธิ์

1. ปัญหาด้านการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ปัญหาด้านทักษะส่วนตัวของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ด้านหลักสูตร ด้านตัวครูผู้สอน และด้านค่าใช้จ่ายตามลำดับ

2. ความต้องการด้านการเรียนการสอน พบว่ามีความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียน และด้านตัวผู้เรียน ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบปัญหาด้านการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความต้องการด้านการเรียนการสอนโดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ส่วน **อาชัญญา สิริยานนท์** (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านตัวครูผู้สอน ตัวนักศึกษา เนื้อหาและหลักสูตร สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักศึกษา 643 คน ครูผู้สอน 58 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 28 คน ศึกษานิเทศก์ 15 คน และเจ้าหน้าที่ กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในทุกสาขาวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน โดยนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในทุกสาขาวิชามีความเห็นตามสภาพที่เป็นจริงในด้านตัวครู ด้านตัวนักศึกษาและด้านเนื้อหา และหลักสูตรอยู่ในระดับที่พอใจ ส่วนด้านสื่อการสอนและการประเมินผลยังมีข้อบกพร่อง และควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพมีความเห็นตามสภาพที่เป็นจริงในด้านตัวครู ด้านตัวนักศึกษา ด้านเนื้อหา และหลักสูตรในระดับที่พอใจ ส่วนในด้านสื่อการสอนและการประเมินผล มีบางเรื่องที่ยังมีข้อบกพร่องและควรปรับปรุง

วินัย สายหงษ์ (2528 : 92 - 98) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้นของครูผู้สอน และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาช่างเครื่องยนต์ วิชาช่างตัดเสื้อสตรี และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. เกี่ยวกับครูผู้สอน ครูผู้สอนควรรู้นโยบายแนวคิดและจิตวิทยาการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรทำหน้าที่แนะนำมากกว่าการสอนโดยตรง และครูควรเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและมีวุฒิตรงกับสาขาที่สอน

2. เกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศตรวจเยี่ยมระหว่างการสอน ควรให้มีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวอย่างต่อเนื่อง ควรสำรวจความรู้ของผู้เรียนก่อนทำการ

สอน ควรติดตามผู้เรียนหลังจบการเรียนแล้ว และควรให้มีการเปิดสอนวิชาอาชีพหลาย ๆ รูปแบบในเวลาเดียวกัน

3. เกี่ยวกับผู้เรียนและจัดชั้นเรียน ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ควรให้มีการยืดหยุ่นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้เรียน ควรใช้เกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรเครื่องมืออุปกรณ์และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนหรือจบสิ้นการเรียนได้ตามความต้องการ

4. เกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ควรเน้นการปฏิบัติ ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น หลักสูตรควรยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสภาพความต้องการ ควรเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรอยู่เสมอ ควรเน้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรเน้นการนำไปใช้ เพื่อปรับปรุงชีวิตตามความเป็นอยู่และควรแยกเนื้อหาหลักสูตรออกเป็นรายวิชา

5. เกี่ยวกับสื่อการเรียน ควรปรับปรุงสื่อการเรียนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ ควรจัดให้มีแบบเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนดและควรจัดบริการสื่อเสริม

6. เกี่ยวกับการประเมินผล ควรประเมินความสนใจ ความตั้งใจและผลงานของผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สุรีย์ นาคนิยม (2528 : 50 - 57) ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้นของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น จำนวนรวมทั้งสิ้น 710 คน ผลการจากการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชานั้นเป็นเนื้อหาที่ง่ายเกินไป เป็นเนื้อหาที่ไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ทั้งเนื้อหาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดทั้งเวลาในการเรียนไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

2. ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาอาชีพเก่าไม่ทันสมัย ทั้งอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์และมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

3. ความต้องการด้านการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้เพื่อนในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง ต้องการให้เปิดหลักสูตรต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้น และต้องการให้ครูผู้สอนมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา

4. ความต้องการในด้านบริการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้จัดบริการแนะแนว ต้องการไปดูงานและออกฝึกงานในแหล่งสถานประกอบการจริง และมีความต้องการให้เชิญผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน

5. ความต้องการให้มีบริการด้านจัดหางานให้ทำหลังจบการศึกษาแล้ว ทั้งยังมีความต้องการให้จัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับนักศึกษาเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

6. เหตุผลในด้านการเรียนฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น นักศึกษาส่วนใหญ่สมัครเข้าเรียนเพื่อต้องการพัฒนาตนเอง มีความสนใจในวิชาชีพที่เรียน ต้องการหาประสบการณ์และฝึกความชำนาญเพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ

7. เหตุผลด้านสังคมในการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการมาเรียนจะช่วยทำให้รู้จักผู้คนมากขึ้นต้องการมีเพื่อนมากขึ้น และเห็นว่าวิชาที่เรียนเป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคม

จิรศักดิ์ พลรัฐธนาสิทธิ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพแผนกช่างเครื่องยนต์ จำนวน 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในการเรียนแผนกช่างเครื่องยนต์ ปัญหาด้านหลักสูตร โดยเฉพาะในเรื่องหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนน้อยเกินไป และหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนภาคปฏิบัติน้อยเกินไป สำหรับปัญหาด้านอื่นรองลงมา คือ ปัญหาด้านทักษะการเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ และวัสดุฝึกไม่เพียงพอ นอกจากนี้เป็นปัญหาด้านสังคมการเรียน และปัญหาด้านตัวครู เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียน แผนกช่างเครื่องยนต์ของนักศึกษาผู้ใหญ่แบ่งกลุ่มผู้ตอบตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า อายุจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็นในปัญหาด้านตัวครู และด้านสังคมการเรียนรู้ส่วนระดับการศึกษามีผลทำให้เกิดความแตกต่างในปัญหาด้านหลักสูตร ด้านสังคมการเรียนรู้ และด้านทักษะการเรียน สำหรับความแตกต่างทางอาชีพของผู้เรียนนั้นมีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวครู และด้านทักษะการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประพิทย์ บุญสุข (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ สำหรับครูสอนวิชาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูสอนวิชาชีพ 60 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

โรงเรียนจังหวัด 24 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ 300 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 384 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนวิชาชีพรวม 5 ด้าน คือ ด้านเทคนิคการสอน ด้านการจูงใจ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านประเมินผลการเรียน และด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครู จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว สรุปผลได้ดังนี้

1. เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน
2. เตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง
3. จำชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง
4. ครูให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำงานของผู้เรียน
5. ครูเป็นผู้ที่มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคงไม่โกรธง่าย
6. สาธิตให้ผู้เรียนดูแล้วจึงปฏิบัติตาม
7. สอนเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
8. ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในขณะที่ให้งานทำ
9. มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
10. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
11. มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่สอน
12. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบเอาใจใส่การเรียนการสอนดี
13. ปฏิบัติตัวเสมอต้นเสมอปลาย
14. เป็นผู้ไม่หวงวิชาที่สอน
15. วางตัวกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

มนัส ศรีกัลยา (2533 : 33-38) ได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกออกเป็น 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาคหกรรม และหมวดวิชาพาณิชยกรรมในปัญหาการเรียนของนักศึกษา รวม 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านครูผู้สอน ปัญหาด้านหลักสูตร และปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักศึกษาที่ประสบปัญหาการเรียน โดยมีผลการเรียนต่ำสุดในแต่ละหมวดวิชา จำนวนรวมทั้งสิ้น 320 คน ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเรียนในระดับมาก คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาด้านหลักสูตร ส่วนปัญหาด้านครูผู้สอนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับกลาง

อารยา นครเขตต์ (2533 : 54-56) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 7 (2535 - 2539) ในสี่ด้าน คือ เป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น การบริหารการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น หลักสูตรและโครงการสอนวิชาอาชีพระยะสั้น และการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้น โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (delphi techniques) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ทำหน้าที่บริหาร วางแผน และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ด้านเป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ควรเพิ่มความรู้ความสามารถให้ผู้เรียนนำไปพัฒนาอาชีพเดิมของตนให้ดีขึ้น และเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ สามารถวิเคราะห์เชิงธุรกิจก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอิสระ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะเป็นการสนองนโยบายการลดปัญหาการว่างงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

2. ด้านการบริหารการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ ควรจัดให้มีการประสานงานกันระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน เพื่อเร่งระดมและใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ส่วนภูมิภาคเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

3. ด้านหลักสูตรและโครงการสอนวิชาอาชีพระยะสั้น ควรจัดหลักสูตรให้เป็นชุดวิชา โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้เป็นตอน ๆ แต่ละตอนมีระยะเวลาการฝึกสั้น เรียนจบเร็วและมีลักษณะยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปได้ตามความต้องการของผู้เรียนจะยึดสภาพและปัญหา การประกอบอาชีพของประชาชน และใช้หลักสูตรเฉพาะท้องถิ่น

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้น มีแนวโน้มที่จะดำเนินการจัดกิจกรรม แนะแนวอาชีพทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาอาชีพใด ส่วนการเรียนการสอนจะมีการพัฒนาสื่อการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สำหรับวิชาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ จะได้จัดให้มีการจัดส่งไปฝึกทักษะในสถานประกอบการต่อไป

6.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำ

รัตนา พลับพลา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีภูมิหลังต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นฐานทางการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ในด้านการฝึกอาชีพผู้ต้องขังไม่เห็นด้วยในเรื่องรายได้ของการปันผล เพราะรายได้นั้นไม่สามารถนำไปช่วยเหลือครอบครัวภายนอกได้ ผู้ต้องขังยอมรับการฝึกอาชีพแต่ไม่เลือกวิชาชีพที่จะฝึก เพราะจะต้องเรียนวิชาชีพที่เรือนจำจังหวัดจัดหาให้ไม่ตรงกับพื้นฐานของครอบครัว กรมราชทัณฑ์ควรให้การศึกษาตามความต้องการของบุคคลภายนอกต่อผลิตผลและฝึกอาชีพหลาย ๆ อย่างที่สามารถสร้างความพร้อมให้กับผู้ต้องขังในการฝึกอาชีพต่าง ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษออกไปจากเรือนจำมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และไม่กล้ากลับมากระทำผิดอีก

อาทิตย์ โพนทอง (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังตามแผนงานอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ โดยได้ศึกษาผู้บริหารเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สงวนลิขสิทธิ์

1. เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังในแนวเดียวกัน เท่าที่ระเบียบข้อบังคับจะเอื้ออำนวย แต่มีจำนวนครั้ง จำนวนกลุ่ม และจำนวนผู้ต้องขังที่เข้าร่วม กิจกรรมแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารเรือนจำส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามแผนการอบรมแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบุคลากรผู้ให้การศึกษาสายสามัญ และด้านความพร้อมของเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนาการฝึกวิชาชีพ ซึ่งความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารเรือนจำขนาดเล็กและผู้บริหารเรือนจำขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามแผนการอบรมแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านงบประมาณและค่าตอบแทนในการให้การศึกษาสายอาชีพ ด้านปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในกิจกรรมอบรมก่อนปล่อยตัวจากเรือนจำ กิจกรรมฝึกทักษะทางวิชาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมการส่งผู้ต้องขังออกปลูกสวนป่า ด้านสถานที่ของเรือนจำในกิจกรรมส่งนักโทษออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ การให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่อื่น และโอกาสหา

ความรู้เพิ่มเติมในกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการฝึกวิชาชีพ ซึ่งความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำเนียร จันทร์งาม (2536 : 122) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยทำการศึกษาจากครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น สาขาวิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสานและวิชาช่างปูน จำนวน 174 คน พบว่า

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นอีกสี่ด้านอยู่ในระดับน้อย

2. ครูผู้สอนที่มีอายุ วุฒิทางการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอน ครูผู้สอน ผู้ที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ สาขาวิชาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ไม่แตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพิ่มเติมว่า ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกจากสอน ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและไม่มีความรู้ ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่ดีและมีอายุแตกต่างกันมาก ไม่มีความตั้งใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีปัญหาส่วนตัว วิตกกังวล ขาดอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติและล้าสมัย และการวัดผลยังไม่ครอบคลุมเนื้อหา

4. ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว ควรได้รับการฝึกอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่ เทคนิคการสอนวิชาชีพ จัดหาสื่อการสอน เพิ่มสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และควรมีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีข้อสอบแต่ละสาขาวิชาไว้เป็นมาตรฐาน

ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 166) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น รวม 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนำไปใช้โดยศึกษาจากนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำกลางคลองเปรมรวม 4 สาขาวิชา คือ วิชาช่างยนต์ ช่างไม้ ช่างตัดผม และวิชาเกษตรกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

1. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นโดยรวมและเป็นรายด้านในระดับเห็นด้วย แต่ไม่เห็นด้วยในเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชารวบรัดเกินไป เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลา นักศึกษาไม่กล้าแสดงออกในชั้นเรียน ครูผู้สอนขาดความยุติธรรมในด้านการให้คะแนน

2. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นโดยรวม และเป็นรายด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีพื้นฐานความรู้เดิมระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

จตุพัฒน์ วิไลรัตน์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังที่มีภูมิหลังต่างกันในเรือนจำเขต 6 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่อายุ 20 - 29 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เขต 6 พื้นฐานการศึกษาส่วนใหญ่จบ ป.6 สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษต่ำกว่า 4,000 บาท มีสถานภาพโสด พี่น้องในครอบครัว 4 - 5 คน เคยถูกศาล ตัดสินจำคุกเป็นครั้งแรกคิดเป็นร้อยละ 87.50 บิดามารดาสมรสอยู่ด้วยกัน อาชีพของบิดามารดา ทำไร่ ทำนา ทำสวน รายได้รวมกับของบิดามารดาต่ำกว่า 4,000 บาทต่อเดือน ผู้ต้องขังมีทัศนคติต่อโครงการวิชาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของโครงการฝึกวิชาชีพ และรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาต่างกัน พบว่าผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดอุทัยธานี มีทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพด้านการยอมรับในตัวครูดีกว่าผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดสุโขทัย มีทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพด้านการยอมรับคุณค่าของโครงการฝึกวิชาชีพ และรวมทั้งสองด้าน ดีกว่าผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดพิษณุโลก

6.3 งานวิจัยต่างประเทศ

ไซรีล โอ ฮูล (Cyril o. Houle 1961 : 16-25) ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์นักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่อในโครงการศึกษาผู้ใหญ่ที่มหาวิทยาลัยชิคาโก ผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เข้าเรียนในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

1. ประเภทมุ่งเป้าหมาย (goal - oriented) คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าสู่โครงการการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ เป็นครั้งคราว ตามที่คิดว่าการเรียนรู้จากโครงการแต่ละโครงการจะตอบสนองความต้องการ ปัญหาและความสนใจของตัวนักศึกษาได้หรือไม่เพียงใด

2. ประเภทมุ่งกิจกรรม (activity - oriented) คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพราะความพอใจ สนใจในกิจกรรมบางอย่างมากกว่าเนื้อหาหรือหลักสูตร นักศึกษาที่ชอบกิจกรรมนี้จะเน้นถึงเรื่องมนุษยสัมพันธ์เป็นสำคัญ

3. ประเภทมุ่งการเรียนรู้ (learning - oriented) นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าสู่โครงการนี้เพราะมีความต้องการได้รับความรู้อย่างแท้จริง นักศึกษากลุ่มนี้จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดมาจนดูเหมือนกลายเป็นนิสัยประจำตัวที่ต้องการจะศึกษาอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

แลนเจนบิค (Langenbach 1972 : 35-38) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติของครูที่มีต่อการใช้และวางแผนพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรได้คะแนนสูงกว่าครูที่ไม่มีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนนั้น มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อครู นอกจากนั้นยังพบว่าครูที่มีประสบการณ์ หรือมีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร จะมีเจตคติทางบวกต่อการใช้และการวางแผนหลักสูตรมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ หรือมีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คารูเธอร์ (Caruther 1976 : 1978-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอนโดยครูที่มีประสบการณ์และครูที่ไม่มีประสบการณ์ ครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ และครูที่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงสุด คือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์ และมีประสบการณ์มาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองลงมาเป็นอันดับสอง คือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์แต่มีประสบการณ์น้อย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาเป็นอันดับสาม คือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่มีประสบการณ์มากแต่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด คือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่ไม่มีประสบการณ์และไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์

คา และโจเซฟ (Karr and Joseph 1976 : 6426-A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อบริการและโปรแกรมด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่รับรู้ว่าบริการและโปรแกรมการศึกษามีความจำเป็นและต้องการ

ให้ขยายบริการให้มากขึ้น สำหรับโปรแกรมการศึกษาที่จัดไว้นั้น ตรงกับความต้องการในขณะนั้น และควรจัดให้ตรงกับความต้องการในอนาคตด้วย นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการให้ขยายโปรแกรมทางการศึกษาด้านอาชีพ โดยเฉพาะด้านการค้า เทคนิคธุรกิจ สำหรับในด้านบริการที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาต้องการแนะแนวและการบริการดูแลเด็ก นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่านักศึกษาผู้ใหญ่ยังคงเห็นความสำคัญของโปรแกรม การบริการแนะแนว ซึ่งจะทำให้นักศึกษาบรรลุเป้าหมายด้านอาชีพและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะแนวในด้านอาชีพของผู้ใหญ่]

รอส และเจนนี (Ross and Jennie 1976 : 2697-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 627 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง การศึกษาพบว่า เหตุผลที่เข้ามาศึกษาต่อนั้น นักศึกษาที่มีเพศ ภูมิหลังด้านอาชีพ และระดับของโปรแกรมการศึกษาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเลือกโปรแกรมทางการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีการศึกษา ต้องการมีความสุขล่วงหน้า ต้องการปริญญา และต้องการมีสถานภาพทางการทำงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกทักษะวิชาชีพนั้น นับได้ว่าเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ต้องขังให้สามารถประกอบอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวภายหลังเมื่อพ้นโทษไปแล้ว ทั้งยังส่งผลไม่ให้ผู้ต้องขังได้ย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก อันจะกลายเป็นปัญหาสังคมอย่างไม่รู้จบ อย่างไรก็ดี สภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ที่จัดให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม ประสบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้นับว่าจะเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนการศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ในลักษณะของการศึกษาแบบสำรวจ (survey study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ปีงบประมาณ 2544 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยสำเร็จและเป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้บริหาร 8 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ 12 คน ผู้เรียนวิชาชีพ 555 คน ในเรือนจำกลางนครปฐม ประจำปีงบประมาณ 2544 รวม 575 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางนครปฐม ได้กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร ผู้บริหาร 8 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ 12 คน โดยศึกษาทั้งหมด ผู้เรียนวิชาชีพจำนวน 234 คน ได้จากประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เคซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึง พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 303) จากนั้นผู้วิจัยได้คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาชีพ หาสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในแต่ละวิชาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้บริหารจำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่บริหารราชทัณฑ์ 2 คน หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ นักทัณฑวิทยา เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา 2 คน
2. ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เปิดสอนในเรือนจำกลางนครปฐม ปีงบประมาณ 2544	ครูผู้สอนวิชาชีพ	ผู้เรียนวิชาชีพ	
	ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วิชาช่างตัดผมชาย	1	128	54
2. วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย	1	120	51
3. วิชาช่างอาหาร – ขนม	1	42	18
4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ	1	20	8
5. วิชาช่างแกะสลักไม้	1	25	11
6. วิชาช่างปูน	1	20	8
7. วิชาช่างจักสานหวาย	1	20	8
8. วิชาช่างจักสานกรงนก	1	50	21
9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน	1	50	21
10. วิชาช่างแกะลายกระจก	1	30	13
11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้	1	30	13
12. วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์	1	20	8
รวม	12	555	234

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ จำนวน 12 ข้อ เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพ วิชาชีพที่สอน วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำกลางนครปฐม ผลการเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร 10 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 10 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน 10 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล 10 ข้อ รวม 40 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด (1) น้อย (2) ปานกลาง (3) มาก (4) และมากที่สุด (5)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ประกอบด้วยประเด็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร รายงาน สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบของแบบสอบถาม

2. สร้างข้อคำถามเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

3. นำเครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม

4. นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมต่อไป

5. นำเครื่องมือวิจัยที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปทดลองใช้ในเรือนจำกลางราชบุรี 30 ชุด เพื่อหาข้อบกพร่องทั้งในเรื่องเนื้อหาและภาษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

6. นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง และหาค่าความเชื่อมั่นตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ติดต่อภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เรือนจำกลางราชบุรี และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยที่เรือนจำกลางนครปฐม

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังกรมราชทัณฑ์เรือนจำกลางราชบุรี เรือนจำกลางนครปฐม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ช่วยวิจัย คือ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 8 คน เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ตลอดจนวิธีตอบ เพื่อให้เข้าใจถูกต้องตรงกัน และถ้าหากผู้เรียนวิชาชีพไม่สามารถเขียน ตอบได้ก็ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้กรอกให้ และให้ผู้ช่วยวิจัยผู้ชายเข้าไปเก็บรวบรวม ข้อมูลกับผู้เรียนวิชาชีพผู้ชาย ให้ผู้ช่วยวิจัยผู้หญิงเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เรียนวิชาชีพผู้หญิง เพื่อความปลอดภัยและเป็นไปตามระเบียบของเรือนจำ (ได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมารวมทั้งสิ้น 234 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00)

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (The Statistical Package for the Social Science for Windows) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปความเรียง

2. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ ทำการวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ แล้วสรุปรวมเป็นรายด้าน จัดอันดับ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

และแปลความหมายตามเกณฑ์ และทำการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการรวบรวมคำตอบ และสรุปเนื้อหาในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน และนำเสนอในรูปความเรียง

3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย $(\overline{X})$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ และสรุปรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นข้อคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาสรุปเนื้อหาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน และนำเสนอในรูปความเรียง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ และศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพที่มีสถานภาพแตกต่างกันและเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยวิจัย คือ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 8 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง สถานภาพครูผู้สอนวิชาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่สอน สถานภาพผู้เรียนวิชาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้ร้อยเปอร์เซนต์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำแนกการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตอนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

ตอนที่ 4 ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

การวิจัยเรื่องศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร จำนวน 8 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ จำนวน 12 คน ผู้เรียน จำนวน 234 คน โดยเก็บข้อมูลในปีงบประมาณ 2544 เดือนตุลาคม 2543 – เดือนกันยายน 2544 ได้ข้อมูลกลับมาทั้งหมด 254 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อมูลเบื้องต้นของ ผู้บริหารพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุของผู้บริหารส่วนใหญ่ 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารคือ ปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารราชทัณฑ์ และ ดำรงตำแหน่งมาแล้วต่ำกว่า 10 ปี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อมูลเบื้องต้นของครูผู้สอนวิชาชีพพบว่าครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุของครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่ 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้สอนวิชาชีพ คือ ระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพต่ำกว่า 10 ปี และวิชาชีพที่สอนคือ ช่างตัดผมชาย ช่างดัดผม–เสริมสวย ช่างอาหาร–ขนม ช่างเชื่อมโลหะ ช่างแกะสลักไม้ ช่างปูน ช่างจักสานหวาย ช่างจักสานกรงนก วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน วิชาแกะลายกระจก วิชาทำเทียนผลไม้ และช่างไม้เฟอร์นิเจอร์

ตารางที่ 5 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	165	70.50
1.2 หญิง	69	29.50

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุของผู้เรียนวิชาชีพในปัจจุบัน		
2.1 ต่ำกว่า 21 ปี	5	2.10
2.2 21 – 30 ปี	130	55.60
2.3 31 – 40 ปี	76	32.50
2.4 41 ปีขึ้นไป	23	9.80
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้เรียนวิชาชีพ		
3.1 ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	21	9.00
3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	38	16.20
3.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 – 7	105	44.90
3.4 ชั้นมัธยมศึกษา	61	26.10
3.5 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	6	2.60
3.6 ปริญญาตรี	3	1.30
3.7 อื่น ๆ	-	-
4. วิชาชีพที่เรียน (หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน)		
4.1 ช่างตัดผมชาย	54	23.10
4.2 ช่างดัดผม – เสริมสวย	51	21.80
4.3 ช่างอาหาร – ขนม	18	7.70
4.4 ช่างเชื่อมโลหะ	8	3.40
4.5 ช่างแกะสลักไม้	11	4.70
4.6 ช่างปูน	8	3.40
4.7 ช่างจักสานหวาย	8	3.40
4.8 ช่างจักสานกรงนก	21	9.00
4.9 วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน	21	9.00
4.10 วิชาแกะลายกระจก	13	5.60
4.11 วิชาทำเทียนผลไม้	13	5.60
4.12 ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์	8	3.40

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง		
5.1 ค้าขาย, ขายของ	37	15.80
5.2 รับจ้าง	156	66.70
5.3 เย็บผ้า	3	1.30
5.4 ทำนา, ทำสวน, ทำไร่	18	7.70
5.5 แม่บ้าน	3	1.30
5.6 ธุรกิจส่วนตัว	2	0.90
5.7 เลี้ยงปลา	2	0.90
5.8 ช่างไม้	3	1.30
5.9 ขับรถ	7	3.00
5.10 ข้าราชการ	3	1.30
6.ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐม		
6.1 ต่ำกว่า 6 ปี	190	81.20
6.2 6 – 10 ปี	34	14.50
6.3 10 ปีขึ้นไป	10	4.30
7.ผลการเรียนวิชาชีพที่ท่านสอบได้		
7.1 ดีมาก	33	14.10
7.2 ดี	135	57.70
7.3 พอใช้	63	26.90
7.4 อ่อน	3	1.30
8.การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ		
8.1 ด้วยตนเอง	210	89.70
8.2 ตามเพื่อน	3	1.30
8.3 การแนะนำจากเจ้าหน้าที่	21	9.00

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ผู้เรียนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.50 อายุของผู้เรียนวิชาชีพในปัจจุบันอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี ร้อยละ 55.60 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้เรียนวิชาชีพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 – 7 ร้อยละ 44.90 วิชาชีพที่เรียนส่วนใหญ่ คือ ช่างตัดผมชาย ร้อยละ 23.10 มีอาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง คือ รับจ้าง ร้อยละ 66.70 ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐม ต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 81.20 มีผลการเรียนวิชาชีพที่สอบได้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 57.70 และการตัดสินใจเลือกวิชาชีพด้วยตนเอง ร้อยละ 89.70

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพด้านต่าง ๆ 4 ด้าน พิจารณาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ซึ่งผลที่ได้จะนำมาเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (Best , 1970)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สังวนลิขสิทธิ์

1.00 – 1.49 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.50 – 2.49 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.50 – 3.49 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใช้

3.50 – 4.49 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี

4.50 – 5.00 มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก

ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6 ถึงตารางที่ 10

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ	**ผู้บริหาร** (n = 8)				**ครูผู้สอน** (n = 12)				**ผู้เรียน** (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**
ด้านหลักสูตร	3.93	0.51	ดี	2	3.85	0.40	ดี	3	3.92	0.46	ดี	4
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.95	0.41	ดี	1	3.97	0.38	ดี	2	4.18	0.46	ดี	1
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.68	0.52	ดี	4	3.57	0.41	ดี	4	3.95	0.49	ดี	3
ด้านวัดผลและประเมินผล	3.88	0.52	ดี	3	3.97	0.23	ดี	1	4.06	0.44	ดี	2
รวม	3.86	0.48	**ดี**	-	3.84	0.29	**ดี**	-	4.03	0.39	**ดี**	-

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม โดยภาพรวมมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.86, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.51) ด้านวัดผลและประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.52) ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.68, S.D. = 0.52)

ครูผู้สอนวิชาชีพ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม โดยภาพรวมมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.84, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.23) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.38) ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.41)

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม โดยภาพรวมมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ =4.18, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านวัดผลและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.44) ส่วนด้านหลักสูตรอยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ =3.92, S.D. = 0.46)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน	3.63	0.74	ดี	10	3.50	0.67	ดี	8	3.78	0.81	ดี	6
2. หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของ ผู้เรียน	4.00	0.76	ดี	5	4.25	0.62	ดี	1	4.00	0.84	ดี	5
3. หลักสูตรวิชาชีพที่ผู้เรียนเรียนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.00	0.76	ดี	5	3.92	0.79	ดี	7	3.72	0.93	ดี	8
4. เนื้อหาวิชาในหลักสูตร เหมาะสมกับเวลา	4.00	0.53	ดี	4	3.17	0.72	พอใช้	9	3.73	0.90	ดี	7
5. เนื้อหาวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้	3.75	0.89	ดี	8	4.17	0.58	ดี	5	3.66	0.90	ดี	9
6.หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนมีการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.00	0.53	ดี	3	4.08	0.67	ดี	6	4.17	0.78	ดี	3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
7.เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้	4.25	0.46	ดี	1	4.17	0.39	ดี	3	4.32	0.78	ดี	1
8.เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน	3.63	0.74	ดี	10	2.83	0.83	พอใช้	10	3.49	0.97	พอใช้	10
9.เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ	4.13	0.64	ดี	2	4.25	0.62	ดี	1	4.25	0.80	ดี	2
10. เนื้อหาวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น	3.88	0.64	ดี	7	4.17	0.39	ดี	3	4.13	0.82	ดี	4
รวมด้านหลักสูตร	3.93	0.51	**ดี**	-	3.85	0.40	**ดี**	-	3.92	0.46	ดี	-

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 7 "เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.46) รองลงมาคือข้อ 9 "เนื้อหาวิชาชีพที่เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ" ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.64) ส่วนข้อ 1 "เนื้อหา วิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน" และข้อ 8 "เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน" อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ =3.63, S.D. = 0.74)

ครูผู้สอนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.85, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 2 "หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน" และข้อ 9 "เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.62) รองลงมาคือข้อ 7 "เนื้อหาวิชาชีพตาม หลักสูตร ทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้" และข้อ 10 "เนื้อหาวิชาชีพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น" ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.39) ส่วนข้อ 8 "เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน" อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 2.83, S.D. = 0.83)

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตร มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 7 "เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ ข้อ 9 "เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ =4 .25, S.D. = 0.80) ส่วนข้อ 8 "เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน" อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 0.97)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน	4.13	0.64	ดี	3	4.00	0.74	ดี	6	4.54	0.62	ดีมาก	1
2.ครูผู้สอนมีทักษะและประสบ-การณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ	4.00	0.76	ดี	9	4.25	0.62	ดี	3	4.41	0.66	ดี	2
3.ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.53	ดี	5	4.25	0.62	ดี	2	4.29	0.73	ดี	4
4.ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.13	0.64	ดี	2	4.50	0.52	ดีมาก	1	4.21	0.77	ดี	5
5.ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทั่วถึงกันทุกคน	3.87	0.35	ดี	4	3.67	0.65	ดี	7	3.93	0.94	ดี	9

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
6.ครูผู้สอนเน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	4.13	0.35	ดี	1	3.50	1.38	ดี	9	4.35	0.72	ดี	3
7.เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขา ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน	3.62	1.06	ดี	10	3.42	0.51	พอใช้	10	3.85	0.84	ดี	10
8.ครูผู้สอนสอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ	3.87	0.35	ดี	7	4.25	0.62	ดี	4	4.15	0.79	ดี	6
9.ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน	3.87	0.83	ดี	8	3.83	0.58	ดี	8	3.96	0.80	ดี	8
10. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาชีพ	3.87	0.35	ดี	6	4.00	0.60	ดี	5	4.13	0.87	ดี	7
รวมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.95	0.41	**ดี**	-	3.97	0.38	**ดี**	-	4.18	0.46	**ดี**	-

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ 6 "ครูผู้สอนวิชาชีพเน้นการสอนให้ผู้เรียนวิชาชีพได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.35) รองลงมาคือ ข้อ 1 "ครูผู้สอนวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน" ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.64) และข้อ 4 "ครูผู้สอนวิชาชีพให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.64) ส่วนข้อ 7 "เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียนวิชาชีพอยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.62, S.D. = 1.06)

ครูผู้สอนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 4 "ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง" อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ ข้อ 2 "ครูผู้สอนมีทักษะและประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ, ข้อ 3 "ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม, และข้อ 8 "ครูผู้สอนสอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.62) ส่วนข้อ 7 "เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน" อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 3.42, S.D. = 0.51)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 1 "ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน" อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ข้อ 2 "ครูผู้สอนมีทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.66) ส่วนข้อ 7 "เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน " อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.85, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

สภาพการจัดการเรียน การสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	**ผู้บริหาร** (n=8)				**ครูผู้สอน** (n = 12)				**ผู้เรียน** (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**
1.สื่ออุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.75	0.71	ดี	4	3.92	0.51	ดี	3	4.03	0.85	ดี	5
2.เรือนจำจัดหาวัสดุ ในการฝึกภาคปฏิบัติในการเรียนวิชาชีพ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.50	0.76	ดี	7	3.50	0.90	ดี	6	3.74	1.01	ดี	7
3.ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์	4.00	0.76	ดี	2	4.08	0.51	ดี	1	4.38	0.68	ดี	1
4. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างทั่วถึง	4.13	0.35	ดี	1	4.00	0.85	ดี	2	4.12	0.79	ดี	4

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
5.สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติการเรียนวิชาชีพมีความทันสมัย	3.38	0.52	ดี	8	3.58	0.79	ดี	5	3.72	0.85	ดี	8
6.เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม	3.38	0.74	ดี	9	3.00	0.60	พอใช้	9	3.54	1.06	ดี	10
7.มีการแจกเอกสารประกอบการสอนอย่างทั่วถึง	3.63	0.92	ดี	6	3.25	1.14	พอใช้	8	3.56	1.05	ดี	9
8. ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.88	0.83	ดี	3	3.92	0.90	ดี	4	4.34	0.71	ดี	2
9.ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม	3.63	0.52	พอใช้	5	3.00	0.85	พอใช้	10	4.17	0.77	ดี	3
10.มีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อการสอน	3.50	0.53	พอใช้	10	3.42	1.08	พอใช้	7	3.91	0.83	ดี	6
รวมด้านสื่อการเรียนการสอน	3.68	0.52	**ดี**	-	3.57	0.41	**ดี**	-	3.95	0.49	**ดี**	-

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.68, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อ 4 "ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ อย่างทั่วถึง" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.35) รองลงมาคือข้อ 3 "ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์" ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.76) ส่วนข้อ 6 "เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม" อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.38, S.D. = 0.74)

ครูผู้สอนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 3 "ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.51) รองลงมาคือข้อ 4 "ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างทั่วถึง" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.85) ส่วนข้อ 9 "ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม" อยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 3.00, S.D. = 0.85)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 3 "ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์" อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.68) รองลงมาคือข้อ 8 "ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย" อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.71) ส่วนข้อ 6 "เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม" อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.54, S.D. = 1.06)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	**ผู้บริหาร** (n=8)				**ครูผู้สอน** (n = 12)				**ผู้เรียน** (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**	**ลำดับ**
1.ครูผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์และเกณฑ์การผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการเรียน	3.75	0.71	ดี	8	3.83	0.58	ดี	9	4.15	0.79	ดี	4
2.ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล	3.38	0.52	พอใช้	10	3.83	0.39	ดี	6	3.76	0.90	ดี	10
3.การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน	3.62	0.74	ดี	9	3.75	0.45	ดี	10	3.91	0.67	ดี	8
4.มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน มีส่วนทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน	3.87	0.35	ดี	7	3.92	0.29	ดี	5	4.06	0.74	ดี	7

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านหลักสูตร	ผู้บริหาร (n=8)				ครูผู้สอน (n = 12)				ผู้เรียน (n = 234)			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
5.ครูผู้สอนทำการวัดผลและประเมิน-ผลการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.88	0.83	ดี	5	3.83	0.39	ดี	6	3.81	0.81	ดี	9
6.เกณฑ์ที่ใช้ประเมินสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.88	0.83	ดี	5	3.83	0.39	ดี	6	4.01	0.75	ดี	6
7.ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบ ในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.25	0.46	ดี	1	4.08	0.29	ดี	3	4.26	0.67	ดี	2
8. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน	4.00	0.53	ดี	3	4.25	0.45	ดี	1	4.27	0.74	ดี	1
9.การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ	4.13	0.64	ดี	2	4.08	0.51	ดี	4	4.06	0.79	ดี	5
10. การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.00	0.76	ดี	4	4.25	0.62	ดี	2	4.26	0.68	ดี	3
รวมด้านวัดผลและประเมินผล	3.88	0.52	**ดี**	-	3.97	0.23	**ดี**	-	4.06	0.44	**ดี**	-

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่10 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อ 7 “ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ข้อ 9 “การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ ” อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.64) ส่วนข้อ 2 “ ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 3.38, S.D. = 0.52)

ครูผู้สอนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผล มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ =3.97, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 8 “ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน” อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.45) รองลงมา คือข้อ 10 “การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม” อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.62) ส่วนข้อ 3 “การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัด การเรียนการสอน” อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ =3 .75, S.D. = 0.45)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วังท่าพระ

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผล มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 8 “ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน” อยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ข้อ 7 “ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบ ในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียน” อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.67) ส่วนข้อ 2 “ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล” อยู่ในระดับดีต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.76, S.D. = 0.90)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม จำแนกตามตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะ-เวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพและการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

รายละเอียด ปรากฏในตารางที่ 8 ถึงตารางที่ 18

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามเพศ

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ชาย (n=165)	3.81	0.44	ดี	2	4.08	0.47	ดี	2	3.92	0.51	ดี	2	3.99	0.44	ดี	2	3.95	0.39	ดี	2
หญิง (n=69)	4.17	0.41	ดี	1	4.43	0.31	ดี	1	4.02	0.43	ดี	1	4.21	0.40	ดี	1	4.20	0.31	ดี	1

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลพบุรีวิทยาเขต

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.31) สูงกว่าเพศชายอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.39)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักสูตรเพศหญิงอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.41) สูงกว่าเพศชาย ($\overline{X}$ = 3.81, S.D . = 0.44) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเพศหญิงอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.31) สูงกว่าเพศชายอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.47) ด้านสื่อการเรียนการสอนเพศหญิงอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.02 , S.D. = 0.43) สูงกว่าเพศชายอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.92 , S.D. = 0.51) ด้านวัดผลและประเมินผลเพศหญิงอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.21 , S.D. = 0.40) สูงกว่าเพศชายอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.44)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอายุ

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ต่ำกว่า 21 ปี (n=5)	3.56	0.40	ดี	4	4.02	0.35	ดี	4	3.72	0.31	ดี	4	3.80	0.37	ดี	4	3.78	0.33	ดี	4
21-30 ปี (n=130)	3.90	0.45	ดี	3	4.17	0.45	ดี	2	3.97	0.49	ดี	2	4.03	0.40	ดี	3	4.02	0.73	ดี	3
31-40 ปี (n=76)	3.96	0.48	**ดี**	2	4.16	0.50	**ดี**	3	3.89	0.47	**ดี**	3	4.06	0.49	**ดี**	2	4.02	0.40	**ดี**	2
41 ปีขึ้นไป (n=23)	3.96	0.46	ดี	1	4.36	0.43	ดี	1	4.08	0.62	ดี	1	4.19	0.49	ดี	1	4.15	0.43	ดี	1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.43) ซึ่งสูงกว่าผู้เรียนวิชาชีพในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.02 , S.D. = 0.40) อายุ 21 –30 ปี ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.73) และอายุต่ำกว่า 21 ปี ($\overline{X}$ = 3.78, S.D. = 0.33)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไปมีความคิดเห็นทุกด้านสูงที่สุดอยู่ในระดับดีรองลงมาพบว่าผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นด้านหลักสูตรและด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.48 และ $\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.49 ตามลำดับ) และผู้ที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.1, S.D. = 0.45, $\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.49 ตามลำดับ) ผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นทุกด้านต่ำที่สุดอยู่ในระดับดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 4 (n=21)	3.89	0.58	ดี	3	4.13	0.46	ดี	5	3.96	0.48	ดี	4	3.89	0.48	ดี	5	3.97	0.39	ดี	4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=38)	4.11	0.44	ดี	1	4.34	0.41	ดี	1	4.13	0.47	ดี	2	4.27	0.37	ดี	1	4.21	0.35	ดี	1
ชั้นประถมศึกษาปีที่6-7 (n=105)	3.93	0.42	**ดี**	2	4.23	0.44	**ดี**	2	4.04	0.41	**ดี**	3	4.13	0.40	**ดี**	2	4.08	0.34	**ดี**	3
ชั้นมัธยมศึกษา (n=61)	3.81	0.50	ดี	4	4.02	0.50	ดี	6	3.69	0.54	ดี	5	3.85	0.46	ดี	6	3.84	0.42	ดี	6
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา (n=6)	3.80	0.49	**ดี**	6	4.15	0.46	**ดี**	4	3.73	0.52	**ดี**	6	4.10	0.42	**ดี**	3	3.95	0.41	**ดี**	5
ปริญญาตรี (n=3)	3.80	0.35	ดี	5	4.23	0.72	ดี	3	4.23	0.55	ดี	1	4.10	0.53	ดี	4	4.09	0.49	ดี	2

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.35) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนวิชาชีพที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.49) ประถมศึกษาปีที่ 6-7 ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.34) ต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 4 ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.39) สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.41) และชั้นมัธยมศึกษา ($\overline{X}$ = 3.84, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.44) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 – 7 ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.42) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.41) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.44) ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนระดับปริญญาตรีอยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.55) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.47) ด้านวัดผลและประเมินผลผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.37) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.40)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามวิชาชีพที่เรียน

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ช่างตัดผมชาย (n=54)	3.78	0.38	ดี	9	4.05	0.49	ดี	7	3.92	0.47	ดี	7	3.90	0.43	ดี	10	3.91	0.36	ดี	10
ช่างจักสานหวาย (n=8)	3.80	0.41	ดี	8	4.48	0.24	ดี	2	4.05	0.33	ดี	4	4.13	0.35	ดี	5	4.11	0.12	ดี	5
ช่างดัดผมเสริมสวย (n=105)	4.13	0.43	ดี	3	4.41	0.31	ดี	3	3.92	0.40	ดี	6	4.16	0.41	ดี	4	4.16	0.31	ดี	4
ช่างจักสานกรงนก (n=21)	3.54	0.35	ดี	11	4.00	0.36	ดี	9	3.84	0.70	ดี	10	3.90	0.46	ดี	11	3.82	0.38	ดี	11
ช่างอาหาร-ขนม (n=18)	4.26	0.38	ดี	1	4.50	0.32	ดี	1	4.32	0.41	ดี	1	4.35	0.34	ดี	1	4.36	0.30	ดี	1
วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน (n=21)	3.91	0.40	ดี	6	3.92	0.51	ดี	11	3.89	0.48	ดี	8	3.96	0.35	ดี	9	3.92	0.40	ดี	9
ช่างเชื่อมโลหะ (n=8)	4.10	0.64	ดี	4	4.06	0.71	ดี	8	3.68	0.73	ดี	11	4.05	0.78	ดี	8	3.97	0.64	ดี	7

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
วิชาแกะลายกระจก (n=18)	3.75	0.48	ดี	10	3.99	0.52	ดี	10	3.87	0.57	ดี	9	4.12	0.41	ดี	6	3.93	0.45	ดี	8
ช่างแกะสลักไม้ (n=18)	4.26	0.40	ดี	2	4.31	0.44	ดี	5	4.02	0.38	ดี	5	4.05	0.25	ดี	7	4.16	0.29	ดี	3
วิชาทำเทียนผลไม้ (n=18)	3.83	0.35	ดี	7	4.16	0.45	ดี	6	4.12	0.52	ดี	3	4.26	0.46	ดี	3	4.09	0.46	ดี	6
ช่างปูน (n=18)	3.54	0.55	ดี	12	3.91	0.38	ดี	12	3.66	0.40	ดี	12	3.71	0.45	ดี	12	3.71	0.41	ดี	12
ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ (n=8)	4.03	0.44	ดี	5	4.33	0.37	ดี	4	4.15	0.32	ดี	2	4.29	0.20	ดี	2	4.20	0.28	ดี	2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้ที่เรียนวิชาชีพช่างอาหาร – ขนม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในลำดับสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.30) รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.28)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรช่างอาหาร – ขนม อยู่ในลำดับสูง ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.38) รองลงมาได้แก่ช่างแกะสลักไม้ ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.40) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนช่างอาหาร – ขนม อยู่ในลำดับสูง ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.32) รองลงมาได้แก่ช่างจักสานหวาย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.24) ด้านสื่อการเรียนการสอนช่างอาหาร – ขนม อยู่ในลำดับสูง ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.41) รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.32) ด้านวัดผลและประเมินผลช่างอาหาร – ขนม อยู่ในลำดับสูง ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.34) รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.20)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามอาชีพเดิม

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ค้าขาย (n=79)	3.98	0.46	ดี	8	4.25	0.37	ดี	8	3.92	0.52	ดี	7	4.15	0.38	ดี	7	4.08	0.35	ดี	8
รับจ้าง (n=156)	3.85	0.44	ดี	10	4.14	0.48	ดี	9	3.91	0.50	ดี	8	3.10	0.45	ดี	10	3.97	0.39	ดี	9
เย็บผ้า (n=3)	4.23	0.40	ดี	4	4.53	0.12	ดี	2	4.20	0.36	ดี	4	4.43	0.25	ดี	3	4.35	0.25	ดี	3
ทำนา,ทำสวน,ทำไร่, เกษตร (n=3)	4.07	0.56	ดี	6	4.28	0.54	ดี	6	4.18	0.39	ดี	5	4.17	0.44	ดี	6	4.18	0.43	ดี	6
แม่บ้าน (n=2)	4.00	0.52	ดี	7	4.50	0.40	ดี	3	4.03	0.76	ดี	6	3.87	0.65	ดี	9	4.10	0.57	ดี	7
ธุรกิจส่วนตัว (n=2)	4.60	0.42	ดี	1	4.30	0.26	ดี	5	3.70	0.28	ดี	10	4.20	0.14	ดี	5	4.20	0.21	ดี	5
เลี้ยงปลา (n=2)	4.30	0.28	ดี	3	4.25	0.07	ดี	7	4.25	0.21	ดี	3	4.25	0.35	ดี	4	4.26	0.23	ดี	4
บัญชี (n=3)	4.33	0.64	ดี	2	4.67	0.40	ดี	1	4.27	0.40	ดี	2	4.50	0.00	ดี	2	4.44	0.36	ดี	1
ช่างไม้ (n=3)	4.13	0.25	ดี	5	4.47	0.25	ดี	4	4.27	0.21	ดี	1	4.57	0.12	ดี	1	4.36	0.12	ดี	2
ขับรถ (n=7)	3.93	0.33	ดี	9	3.91	0.48	ดี	10	3.87	0.53	ดี	9	4.03	0.43	ดี	8	3.94	0.29	ดี	10

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสิทธิ์

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพ เดิมบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.36) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.12)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมธุรกิจส่วนตัวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.42) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.64) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.40) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมเย็บผ้า ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.12) ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.21) รองลงมาได้แก่ผูเรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.40) และด้านวัดผลและประเมินผลพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.12) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.00)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
10 ปีขึ้นไป (n=190)	3.90	0.45	ดี	2	4.14	0.48	ดี	2	3.92	0.52	ดี	3	4.03	0.45	ดี	2	3.10	0.40	ดี	2
6-10 ปี (n=34)	4.10	0.52	ดี	1	4.41	0.34	ดี	1	4.09	0.38	ดี	1	4.23	0.42	ดี	1	4.21	0.34	ดี	1
ต่ำกว่า 6 ปี (n=10)	3.70	0.23	ดี	3	4.10	0.32	ดี	3	4.08	0.21	ดี	2	4.02	0.36	ดี	3	3.98	0.23	ดี	3

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.34) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำต่ำกว่า 6 ปี ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.23)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.52) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปี ขึ้นไป ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.45) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.34) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปี ขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.38) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาต่ำกว่า 6 ปี ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.21) และด้านวัดผลและประเมินผลพบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.42) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปี ขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.45)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ

เพศ		หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ดีมาก	(n=33)	4.00	0.52	ดี	1	4.12	0.50	ดี	3	3.76	0.56	ดี	4	3.98	0.43	ดี	3	3.97	0.44	ดี	3
ดี	(n=135)	3.92	0.45	ดี	2	4.18	0.48	ดี	2	4.00	0.51	ดี	1	4.08	0.43	ดี	1	4.05	0.39	ดี	1
พอใช้	(n=63)	3.87	0.47	ดี	3	4.24	0.41	ดี	1	3.93	0.41	ดี	3	4.05	0.47	ดี	2	4.02	0.36	ดี	2
อ่อน	(n=3)	3.83	0.38	ดี	4	3.90	0.26	ดี	4	3.97	0.06	ดี	2	3.87	0.32	ดี	4	3.89	0.23	ดี	4

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงบนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.39) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.36)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดีมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.52) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.45) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.41) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.48) ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันอ่อน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.06) และด้านวัดผลและประเมินผลพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.43) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้ ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.47)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียน จำแนกตามการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

เพศ	หลักสูตร				กิจกรรมการเรียนการสอน				สื่อการเรียนการสอน				วัดผลและประเมินผล				รวม			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้วยตนเอง (n=210)	3.95	0.46	ดี	1	4.21	0.46	ดี	1	3.96	0.48	ดี	1	4.06	0.45	ดี	1	4.05	0.38	ดี	1
ตามเพื่อน (n=3)	3.73	0.64	ดี	2	4.17	0.65	ดี	2	3.80	0.52	ดี	3	3.93	0.60	ดี	3	3.91	0.59	ดี	2
การแนะนำของเจ้าหน้าที่ (n=21)	3.64	0.38	ดี	3	3.95	0.40	ดี	3	3.83	0.61	ดี	2	3.99	0.37	ดี	2	3.85	0.37	ดี	3

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่สิทธิ์

จากตารางที่ 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมของผู้เรียนวิชาชีพโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.38) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 0.59)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.95, S.D = 0.46) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อน ($\overline{X}$ = 3.73, S.D. = 0.64) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.46) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อน ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.65) ด้านสื่อการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.48) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจโดยการแนะนำของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.83, S.D. = 0.61) ด้านวัดผลและประเมินผลผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.45) รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจโดยการแนะนำของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.37)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในเรือนจำกลางนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ สรุปความคิดเห็นเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 19 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร (n=8)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
ผู้บริหาร	1. วิชาชีพบางสาขาวิชาชีพ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสม ซึ่งบางวิชาใช้เวลาน้อยเกินไป	1. บุคคลภายนอกที่เป็นครูสอน ไม่อยากเข้าไปสอนภายในเรือนจำ เนื่องจากเกรงกลัวเรื่องความปลอดภัย	1.ขาดสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ	1.ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
	2. ครูผู้สอน ไม่เคยเรียนศิลธรรม จึงไม่มีความรู้ที่จะนำไปสอนเสริมได้ 3. ไม่สอดคล้อง เนื่องจากบางวิชาชีพผู้เรียนถูกบังคับให้เรียนตามหลักสูตรที่เปิดสอนเท่านั้น 4. เนื้อหายังเน้นภาคทฤษฎีมากเกินไป 5. เนื้อหาในหลักสูตรกว้างจะต้องมาประยุกต์ใช้	2. ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก 3. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ได้รับความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร 4. อาคารสถานที่ ไม่เพียงพอ 5. เสียงรบกวน 6. บุคคลภายนอกเข้าสอนในเรือนจำต้องขออนุญาตทุกครั้ง 7. หาวิทยากรให้ตรงกับสาขาที่ผู้เรียนต้องการ บางวิชาได้ยาก เช่น ช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น	2. วัสดุบางสาขาวิชาช่างหายากและต้องคอยนาน เช่น ช่าง จักสานหวาย 3. สื่อไม่เพียงพอ 4. งบประมาณในการซื้อสื่อมีน้อย	2. มีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มจากศูนย์-การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 19 ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

ด้านหลักสูตร คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสม ใช้เวลาน้อยเกินไป ครูผู้สอนไม่เคยเรียนวิชาศิลธรรม จึงไม่มีความรู้ที่จะนำไปสอนเสริมได้ วิชาชีพบางวิชาที่เปิดสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนจะถูกบังคับให้เรียนตามหลักสูตรที่เปิดสอน เนื้อหายังเน้นทฤษฎีมากเกินไป และเนื้อหาในหลักสูตรกว้างต้องมาประยุกต์ใช้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ บุคคลภายนอกที่เป็นครูสอนไม่อยากเข้าไปสอนภายในเรือนจำ เนื่องจากเกรงกลัวเรื่องความปลอดภัย ครูผู้สอนมองผู้เรียนน่าเกรงกลัว เนื่องจากคำว่า "ผู้ต้องขัง" "นักโทษ" บุคคลภายนอกที่เข้าไปสอนในเรือนจำต้องขออนุญาตเข้าทุกครั้ง ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีอิสระ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยในการดำเนินงาน มีปัญหาคือ ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ส่วนการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ได้รับความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควรเพราะเกรงกลัวอันตราย สถานที่ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เพราะมีสถานที่จำกัดเนื่องจากมีผู้ต้องขังจำนวนมาก และมีเสียงรบกวนเพราะเรือนจำอยู่ใกล้ตลาด วิทยากรบางสาขาวิชาชีพหายาก

ด้านสื่อการเรียนการสอน ปัญหาสื่อการเรียนการสอนและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คือ ขาดสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ วัสดุหายากต้องคอยนาน เช่น ช่างจักสานหวายต้องสั่งซื้อจากที่อื่น งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุมีจำกัด

ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัญหาคือไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอนวิชาชีพ เพราะพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพ จึงไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมจะพิจารณาความสมัครใจ และความตั้งใจจริงของผู้เรียน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะมีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มบ่อย ๆ ทำให้ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่เรือนจำต้องทำงานซ้ำซ้อน คือ ทำตามแบบฟอร์มเดิมเสร็จแล้วต้องมาทำใหม่อีก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 20 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (n=12)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
ครูผู้สอนวิชาชีพ	1. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนน้อย	1. การถ่ายทอดความรู้ มีปัญหาคือพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนต่ำ อายุมาก สายตามองไม่ชัด	1.อุปกรณ์ไม่เพียงพอ	1. ความรู้ของผู้เรียนต่ำ
	2. ความต้องการของตลาดแรงงานมีน้อย บางสาขาวิชาไม่อยู่ในภูมิลำเนาของผู้เรียน	2. การเข้าออกเรือนจำของวิทยากรยังกลัวด้านความปลอดภัย	2. วัสดุบางอย่างแพงเกินไป แต่จำเป็นต้องใช้	2. ผู้เรียนบางคนไม่มีความรู้ด้านช่างมาก่อน

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
	3. การสอน ผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนบางส่วนไม่ปฏิบัติตาม 4. ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ แต่ถูกย้ายเรือน-จำและถูกพักการลงโทษ	3. ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์มาก่อน 4. วิทยากรบางสาขาวิชาชีพไม่มี	3. ขาดสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ 4. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ	3. ไม่ได้ทดสอบความรู้เดิม -

จากตารางที่ 20 ครูผู้สอนวิชาชีพมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

ด้านหลักสูตร คือระยะเวลาที่ใช้ในการสอนน้อยเกินไป ควรเพิ่มเวลาสอนให้มากขึ้น เพราะผู้เรียนจะได้ฝึกภาคปฏิบัติ จะได้มีความชำนาญ ความต้องการของตลาดแรงงานมีน้อย บางสาขาวิชาไม่อยู่ในภูมิลำเนาของผู้เรียนวิชาชีพ การสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนวิชาชีพบางส่วนไม่ปฏิบัติตาม และในบางครั้งผู้เรียนวิชาชีพกำลังเรียนหลักสูตรวิชาชีพแต่ถูกย้ายเรือนจำและถูกพักการลงโทษ ทำให้เรียนไม่จบหลักสูตร

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหา คือ พื้นฐานความรู้ของผู้เรียนต่ำ อายุมาก สายตามองไม่ชัด การเข้าออกเรือนจำของวิทยากรยังกลัวด้านความปลอดภัย ผู้เรียนวิชาชีพไม่มีประสบการณ์มาก่อนและวิทยากรบางสาขาวิชาชีพไม่มี

ด้านสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ไม่เพียงพอ วัสดุบางอย่างแพงเกินไปแต่จำเป็นต้องใช้ ขาดสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ และขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน

ด้านวัดผลและประเมินผล ความรู้ของผู้เรียนวิชาชีพต่ำ ผู้เรียนวิชาชีพบางคนไม่มีความรู้ด้านช่างมาก่อน และไม่ได้ทดสอบความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 21 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้เรียน (n=234)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
ผู้เรียนวิชาชีพ 1. ช่างตัดผมชาย (n=54)	1. ระยะเวลาเรียนน้อยเกินไป 2. แต่ละหลักสูตรรับจำนวนผู้เรียนน้อย 3. เรือนจำจัดจำแนกผู้เรียนเอง ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนทุกคน	1. ไม่มีสมุดจดบันทึก 2. บางครั้งญาติมาเยี่ยมต้องออกไปพบญาติจึงขาดช่วงเวลาเรียน 3. เขียน อ่านไม่คล่อง	1. ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดซื้อสื่อ 2. สื่อไม่เพียงพอ 3. ไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้น-ฐานความรู้เดิม 2. การวัดผลตรงกับการเยี่ยมญาติ -
2. ช่างดัดผม-เสริมสวย (n=51)	1. ช่วงระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป	1. ไม่มีสมุด ปากกาจดบันทึก 2. เขียนหนังสือไม่ได้ 3. ซื้ออุปกรณ์ไม่ได้ตรงกับความต้องการ	1. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ 2. วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่ค่อยมี 3. ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์	
3. ช่างอาหาร - ขนม (n=18)	1. ช่วงระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป	1. เขียนหนังสือจดบันทึกไม่คล่อง	1. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ 2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บางอย่างไม่สอดคล้องกับวิชาชีพที่เรียน 3. ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการซื้ออุปกรณ์การเรียน	1. ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
4. ช่างเชื่อมโลหะ (n=8)	1. จัดให้กับผู้เรียนไม่ตรงกับความต้องการเรือนจำจัดให้	1. ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย 2. ไม่มีอิสระในการทำกิจกรรมการเรียน	1. ไม่มีส่วนร่วมในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน 2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ	1. ไม่มีการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม 2. ไม่มีโอกาสในการวัดผล
5. ช่างแกะสลักไม้ (n=11)	1. ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อนเกินไป	1. จดบันทึกช้า	1. ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาซื้อวัสดุ 2.ไม่เคยได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ	1. ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผล 2. ไม่ได้ทดสอบพื้น-ฐานความรู้เดิม
6. ช่างปูน (n=8)	1. ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป	1. เขียนหนังสือช้า	1. ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย	1. ผู้เรียนไม่เข้าใจการวัดผล ที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกอย่าง
7. ช่างจักสานหวาย (n=8)	1. ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป 2. ผู้ต้องขังบางคนไม่ต้องการเรียน แต่ถูกบังคับให้เรียน 3. ขาดการประชา-สัมพันธ์ในการนำผลผลผลิตไปจำหน่าย	1. ผู้เรียนมีความจำสั้น	1. สื่อ วัสดุไม่เพียงพอ 2. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม
8. ช่างจักสานกรงนก (n=21)	1. ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป	1. ผู้เรียนมีความจำสั้น	1. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อวัสดุ 2. ไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ 3. สื่อ วัสดุไม่เพียงพอ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ความคิดเห็น	หลักสูตร	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	วัดผลและประเมินผล
9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน (n=21)	1. ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป 2. หลักสูตรที่จะเปิดสอนไม่มี	1. ผู้เรียนเขียนหนังสือช้า	1. ไม่มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2. ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ 3. สื่อ วัสดุ ไม่เพียงพอ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม
10. วิชาช่างแกะลายกระจก (n=13)	1. ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เพราะหลักสูตรรับสมัครจำนวนน้อย 2. ระยะเวลาเรียนที่ใช้สอนน้อยเกินไป	1. ผู้เรียนวิชาชีพเขียนหนังสือช้า	1.ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ 2. วัสดุไม่เพียงพอ 3, งบประมาณน้อย	1 . ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม
11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้ (n=13)	1. ระยะเวลาเรียนน้อยเกินไป 2. หลักสูตรที่จะเปิดสอนไม่มี	1. ผู้เรียนเขียนหนังสือช้า 2. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ระยะสั้นไป	1. ขาดสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2. วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ 3. ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้น-ฐานความรู้เดิม
12. ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ (n=8)	1. การนำผลผลิตไปจำหน่าย ไม่มีตลาดรองรับทำให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุน	1. ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย	1.ขาดเทคโนโลยีใหม่ ๆ	1. ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 21 ผู้เรียนวิชาชีพ 12 วิชาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

ด้านหลักสูตร

1. วิชาช่างตัดผมชาย ระยะเวลาเรียนน้อยเกินไป แต่ละหลักสูตรรับผู้เรียนจำนวนน้อย เรือนจำจัดจำแนกผู้เรียนเองไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนทุกคน

2. วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย ช่วงระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป

3. วิชาช่างอาหาร – ขนม ช่วงระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป

4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ จัดให้กับผู้เรียนไม่ตรงกับความต้องการ เรือนจำจัดให้เอง

5. วิชาช่างแกะสลักไม้ ระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป

6. วิชาช่างปูน ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป

7. วิชาช่างจักสานหวาย ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป ผู้ต้องขังบางคนไม่ต้องการเรียน แต่ถูกบังคับให้เรียน ขาดการประชาสัมพันธ์ในการนำผลผลิตไปจำหน่าย

8. วิชาช่างจักสานกรงนก ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไป

9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ระยะเวลาที่ใช้สอนน้อยเกินไปและหลักสูตรที่จะขอเปิดสอนไม่มี จึงไม่สามารถเปิดสอนได้

10. วิชาช่างแกะลายกระจก ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเพราะหลักสูตรรับสมัครน้อย แต่มีผู้เรียนต้องการเรียนมาก และระยะเวลาที่สอนน้อยเกินไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้ ระยะเวลาเรียนน้อยเกินไปและหลักสูตรที่จะเปิดสอนไม่มี

12. วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ การนำผลผลิตไปจำหน่ายไม่มีตลาดรองรับ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการลงทุน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนวิชาชีพ 12 วิชาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้คือ

1. วิชาช่างตัดผมชาย ไม่มีสมุดจดบันทึก บางครั้งต้องออกเยี่ยมญาติจึงขาดช่วงการเรียน เขียน อ่านไม่คล่อง

2. วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย ไม่มีสมุด ปากกา จดบันทึก เขียนหนังสือไม่ได้ ซื้ออุปกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ

3. วิชาช่างอาหาร – ขนม เขียนหนังสือจดบันทึกไม่คล่อง

4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย ไม่มีอิสระในการทำกิจกรรมการเรียน

5. วิชาช่างแกะสลักไม้ จดบันทึกช้า

6. วิชาช่างปูน เขียนหนังสือช้า

7. วิชาช่างจักสานหวาย ผู้เรียนวิชาชีพมีความจำสั้น

8. วิชาช่างจักสานกรงนก ผู้เรียนมีความจำสั้น

9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ผู้เรียนวิชาชีพเขียนหนังสือช้า

10. วิชาช่างแกะลายกระจก ผู้เรียนวิชาชีพเขียนหนังสือช้า

11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้ ผู้เรียนวิชาชีพเขียนหนังสือช้า และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ระยะสั้นเกินไป

12. วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนวิชาชีพ 12 วิชาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้คือ

1. วิชาช่างตัดผมชาย ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อ สื่อไม่เพียงพอ และไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ

2. วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย สื่อวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่ค่อยมี ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์

3. วิชาช่างอาหาร – ขนม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ บางอย่างไม่สอดคล้องกับวิชาชีพ ที่เรียน และไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงนิสิตสิทธิ์

4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ ไม่มีส่วนร่วมในการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอ

5. วิชาช่างแกะสลักไม้ ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาซื้อวัสดุ ไม่เคยได้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

6. วิชาช่างปูน ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย

7. วิชาช่างจักสานหวาย สื่อ วัสดุ ไม่เพียงพอ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ

8. วิชาช่างจักสานกรงนก ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ ไม่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ สื่อ วัสดุไม่เพียงพอ

9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ไม่มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ และสื่อวัสดุไม่เพียงพอ

10. วิชาช่างแกะลายกระจก ไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ และวัสดุไม่เพียงพอ งบประมาณในการจัดซื้อน้อย

11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้ ขาดสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ วัสดุไม่เพียงพอ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุ

12. วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ขาดเทคโนโลยีใหม่ ๆ

ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนวิชาชีพ 12 วิชาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้คือ

1. วิชาช่างตัดผมชาย ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม การวัดผลตรงกับการเยี่ยมญาติ

2. วิชาช่างดัดผม – เสริมสวย ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม ผู้เรียนวิชาชีพไม่มีพื้นฐานเดิม

3. วิชาช่างอาหาร – ขนม ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ ไม่มีการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม และไม่มีโอกาสในการวัดผล

5. วิชาช่างแกะสลักไม้ ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผล และไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

6. วิชาช่างปูน ผู้เรียนไม่เข้าใจการวัดผลที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกอย่าง

7. วิชาช่างจักสานหวาย ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

8. วิชาช่างจักสานกรงนก ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

9. วิชาช่างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

10. วิชาช่างแกะลายกระจก ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

11. วิชาช่างทำเทียนผลไม้ ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

12. วิชาช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ไม่ได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านเนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งวิชาชีพที่สอน วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมในด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่สอน วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล รวมจำนวน 40 ข้อ และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม 4 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว นำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS (ธงชัย งามสันติวงษ์ 2542) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณา ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อจะได้ทราบถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าเป็นอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ในการนำผล การวิจัยมาใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติและการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. **ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ**

1.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้บริหารส่วนใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร คือ ปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารราชทัณฑ์ และดำรงตำแหน่งมาแล้วต่ำกว่า 10 ปี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

1.2 ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้สอนวิชาชีพ คือ ระดับมัธยมศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป และวิชาชีพที่สอน 12 วิชาชีพ

1.3 ผู้เรียนวิชาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุของผู้เรียนวิชาชีพอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้เรียนวิชาชีพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 วิชาชีพที่เรียนส่วนใหญ่ คือ ช่างตัดผมชาย มีอาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง คือ รับจ้าง ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐมต่ำกว่า 6 ปี มีผลการเรียนวิชาชีพที่สอบได้อยู่ในระดับดี และการตัดสินใจเลือกวิชาชีพด้วยตนเอง

2. **ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ สรุปผลได้ดังนี้**

ด้านหลักสูตร

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนวิชาชีพมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้อยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนวิชาชีพมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และหลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรวิชาชีพที่ผู้เรียนเรียนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนมีการให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน และเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุด

ครูผู้สอนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตร มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำกลางนครปฐม เปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ อยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้ เนื้อหาวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ส่วนเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านหลักสูตร มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้อยู่ในระดับสูงสุดรองลงมาคือ เนื้อหาวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ภายหลังพ้นโทษอยู่ในระดับดี ส่วนเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน ครูผู้สอนวิชาชีพให้ความสนใจกับผู้เรียนวิชาชีพอย่างทั่วถึง ครูผู้สอนวิชาชีพเน้นการสอนให้ผู้เรียนวิชาชีพได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเองอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมา คือ ผู้สอนวิชาชีพมีทักษะและประสบการณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนวิชาชีพสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียนวิชาชีพอยู่ในระดับดีต่ำสุด

ครูผู้สอนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึงอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีทักษะและประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และ ครูผู้สอนสอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ ส่วนเรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีทักษะและประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติอยู่ในระดับดี ส่วนเรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์อย่างทั่วถึงอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนวิชาชีพมีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติการเรียนวิชาชีพมีความทันสมัย เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ / เหมาะสมอยู่ในระดับดีต่ำสุด

ครูผู้สอนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมา คือ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างทั่วถึง ส่วนครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในระดับดี ส่วนเรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสมอยู่ในระดับดีต่ำสุด

ด้านวัดผลและประเมินผล

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับดีต่ำสุด

ครูผู้สอนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผล มีสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน อยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมา คือ การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมส่วนการวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำสุด

ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ด้านวัดผลและประเมินผล มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียนอยู่ในระดับดี ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับดีต่ำสุด

3. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ สรุปผลได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ความคิดเห็นจำแนกตามเพศ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ระดับดีสูงกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล พบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านสูงกว่าเพศชาย

ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอายุ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวม ผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงกว่าผู้เรียนวิชาชีพในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี และอายุต่ำกว่า 21 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นทุกด้านสูงที่สุดอยู่ในระดับดี รองลงมาพบว่าผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความคิดเห็นด้านหลักสูตรและด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดีและผู้ที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีตามลำดับ ผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นทุกด้านต่ำสุดอยู่ในระดับดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระดับการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนวิชาชีพที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประถมศึกษาปีที่ 6-7 ต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 4 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนระดับปริญญาตรีอยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามวิชาชีพที่เรียน

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนวิชาชีพช่างอาหาร-ขนม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ช่างอาหาร-ขนม อยู่ในลำดับสูง รองลงมาได้แก่ช่างแกะสลักไม้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ช่างอาหาร-ขนม อยู่ในลำดับสูง รองลงมาได้แก่ช่างจักสานหวาย ด้านสื่อการเรียนการสอนช่างอาหารขนมอยู่ในลำดับสูง รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ด้านวัดผลและประเมินผล ช่างอาหาร-ขนม อยู่ในลำดับสูง รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอาชีพเดิม

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนอาชีพเดิมช่างไม้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมเย็บผ้า ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี และด้านวัดผลและประเมินผล พบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 –10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำต่ำกว่า 6 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ขึ้นไป ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปีขึ้นไป ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 ปี และด้านวัดผลและประเมินผล พบว่าผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 10 ปีขึ้นไป

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดีมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันอ่อน และด้านวัดผลและประเมินผล พบว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้

ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมโดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตาม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

เพื่อน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อน ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจโดยการแนะนำของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับดี ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจโดยการแนะนำของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับดี

4. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ

4.1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สรุปผลได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร วิชาชีพบางรายวิชาไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คือ หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอน ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมาก แต่ก็ไม่สามารถเรียนได้ตามความต้องการ เพราะแต่ละหลักสูตรรับจำนวนจำกัด จึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเรียนในสาขาวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการ หลักสูตรบางสาขาวิชาชีพเปิดสอนใช้ระยะเวลาน้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาในหลักสูตรกว้างต้องมาประยุกต์ใช้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สาขาวิชาชีพบางสาขาไม่สามารถเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านที่ต้องการมาให้ความรู้ได้เพราะบางคนไม่อยากเข้าไปในเรือนจำ เนื่องจากเกรงกลัวเรื่องความปลอดภัย เพราะวิทยากรบางคนมองผู้เรียนน่าเกรงกลัว เนื่องจากคำว่า “ผู้ต้องขัง” “นักโทษ” ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับทางเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อเป็นค่าวิทยากรมีจำนวนจำกัดการให้บุคคลภายนอกเข้ามาสอนในเรือนจำต้องขออนุญาตเข้าออกทุกครั้ง อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ขณะสอนมีเสียงรบกวน ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีอิสระเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยในการดำเนินงานมีปัญหาคือ ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก

ด้านสื่อการเรียนการสอนบางสาขาวิชาไม่สามารถจัดซื้อได้ เพราะงบประมาณมีจำกัด และสาขาวิชาช่างจักสานหวายวัสดุหายากต้องสั่งซื้อจากที่อื่น บางครั้งต้องคอยวัสดุเป็นเวลานาน วัสดุไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีน้อย

ด้านการวัดผลและประเมินผล บางสาขาวิชาไม่ได้มีการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิม หากแต่พิจารณาความสมัครใจ และความตั้งใจจริงของผู้เรียน และยังมีปัญหาเกี่ยวกับแบบฟอร์มที่ทางการศึกษานอกโรงเรียนเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ

4.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ สรุปผลได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาชีพบางสาขาวิชาชีพมีปัญหาในการที่ผู้เรียนต้องย้ายเรือนจำ พักการลงโทษ วันลดโทษ วิชาแกะสลักไม้มีปัญหาคือ ตลาดแรงงานมีน้อย และไม่อยู่ในภูมิลำเนาของผู้เรียน การสอนหลักสูตรบางหลักสูตรที่เป็นความต้องการของผู้เรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไม่อนุมัติหลักสูตร จึงไม่สามารถเปิดสอนได้ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาชีพ ระยะเวลาน้อยไป ผู้เรียนต้องการเรียนให้มีระยะเวลามากกว่านี้เพื่อได้ฝึกทักษะ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนวิชาชีพ ครูผู้สอนมีปัญหาคือ ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่ำ อายุมาก สายตามองไม่ชัด การเข้าออกเรือนจำ อาจมีปัญหาอุปสรรคด้านความปลอดภัย ดูแล และล่าช้าไปบ้าง ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนวิชาจักสานหวาย มีปัญหาในระยะแรกเพราะบางคนไม่มีพื้นฐานมาก่อน การเชิญวิทยากรให้ความรู้มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าออกของวิทยากร เพราะการจะให้บุคคลภายนอกเข้าภายในเรือนจำแต่ละครั้ง ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนจึงจะเข้าได้ และการสอนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนวิชาชีพ ครูผู้สอนสอนไปแล้วบางส่วนไม่ปฏิบัติตาม

ด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอเพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก อุปกรณ์น้อย งบประมาณมีจำนวนจำกัด ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ บางวิชาชีพครูผู้สอนต้องจัดหามาเอง ปัญหาวิชาจักสานหวาย คือ ในฤดูฝนจะหายากและราคาแพง

ด้านวัดผลและประเมินผล มีผู้ไม่รู้หนังสือ ทำให้ทำการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมก่อนทำการสอนมีปัญหาในการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมก่อนทำการสอนวิชาชีพผู้เรียนบางคนไม่มีความรู้ทางด้านช่างมาก่อน และไม่มีประสบการณ์

4.3 ตามความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพ สรุปผลได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร ระยะเวลาเรียนน้อยเกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความชำนาญ ทำให้หลักสูตรต่าง ๆ ต้องเร่งรัดผู้เรียนเกินไป เรียนไม่ทัน บางสาขาวิชาผู้เรียนไม่ต้องการเรียนแต่ถูกบังคับให้เรียน ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เพราะแต่ละหลักสูตรรับผู้เรียนน้อย เมื่อหลักสูตรแต่ละหลักสูตรเต็ม ผู้เรียนต้องไปสมัครเรียนหลักสูตรอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ความจำไม่ค่อยดี จำได้ในเวลาสั้น ๆ ไม่มีสมุด ปากกา จดบันทึก บางคนเขียน อ่าน หนังสือยังไม่คล่อง ไม่รู้หนังสือ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอ ไม่มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดซื้อสื่อ เครื่องมือ และวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนวิชาชีพ จัดซื้อไม่ตรงกับความต้องการ

ด้านวัดผลและประเมินผล ไม่ได้ทดสอบความรู้เดิมก่อนเรียนบางวิชาไม่ได้มีโอกาสวัดผล และประเมินผลการเรียนร่วมกับครูผู้สอน และในบางครั้งตรงกับการเยี่ยมญาติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. **ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร ผู้เรียนวิชาชีพ และครูสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม**

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุของผู้บริหารส่วนใหญ่ 40 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี ส่วนมากดำรงตำแหน่งมาแล้วต่ำกว่า 10 ปี ด้านหลักสูตรผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกด้าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนมีผู้ต้องขังชายมากกว่าผู้ต้องขังหญิง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลผู้ต้องขัง ผู้ถูกกักกันของเรือนจำกลางนครปฐม (ในวันที่ 17 ธันวาคม 2544) พบว่า มีผู้ต้องขังชาย จำนวน 3,395 คน ผู้ต้องขังหญิง 618 คน จึงทำให้วิชาชีพที่เปิดสอนเป็นวิชาที่เหมาะสมกับเพศชาย ดังนั้น ครูผู้สอนจึงสอนวิชาชีพตามที่ผู้เรียนเรียน ซึ่งมีจำนวนมากในเรือนจำกลางนครปฐม

ผู้เรียนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี การศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 – 7 วิชาชีพที่เรียนมากที่สุด คือ ช่างตัดผมชาย อาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง คือ รับจ้าง ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐมต่ำกว่า 6 ปี ผลการเรียนวิชาชีพอยู่ในระดับดี และการตัดสินใจเลือกวิชาชีพส่วนมากเลือกด้วยตนเอง

ผู้เรียนวิชาชีพเป็นผู้ชายส่วนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังชายมีจำนวนมากกว่าและมีความสนใจเข้ารับการอบรมวิชาชีพมากกว่า ผู้ต้องขังที่เป็นผู้เรียนวิชาชีพส่วนมากเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ และมีอายุที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในด้านวิชาชีพ ซึ่งสามารถนำไปประกอบอาชีพหลังจากพ้นโทษไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ มัลคอล์มโนลล์ (Knowles 1978 : 59) ที่ได้กล่าวถึง

ลักษณะเด่นของผู้ใหญ่ คือ ความพร้อมในการเรียน (readiness to learn) คือจะเรียน ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และการเห็นคุณค่าของเวลา (time respectives) คือ ผู้ใหญ่เรียนเพื่อได้ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ วิชาที่เรียนมากที่สุด คือ ช่างตัดผมชาย เพราะคิดว่าเป็นวิชาที่ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ลงทุนน้อยที่สุด อาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง คือ รับจ้าง ด้วยเหตุนี้อาจเป็นผลทำให้ผู้เรียนเหล่านี้ มีแนวโน้มที่เรียนสายอาชีพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ไม่ไปกระทำผิด และหวนกลับมาต้องโทษซ้ำอีก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสุนทร สุนันท์ชัย (2529 : 122 – 261) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีงานทำ เพื่อให้ประกอบอาชีพได้ และเพื่อนำไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง ประกอบกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังของ กรมราชทัณฑ์ (2532 : 25) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และครอบครัวภายหลังพ้นโทษ ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐม ส่วนมากต่ำกว่า 6 ปี จึงเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังได้ใช้เวลาที่ต้องโทษให้เป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาชีพเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพ ผู้ต้องขังสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และครอบครัวภายหลังพ้นโทษ จึงทำให้มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ รอส และเจนนี (Ross and Jennie 1976 : 2697 – A) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษา ผู้ใหญ่ คือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีการศึกษา ต้องการมีความสุข และต้องการมีสถานภาพทางการทำงาน ทำให้มีความพยายามจึงมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพของเรือนจำกลางนครปฐม

2.1 ตามความคิดของผู้บริหาร

ด้านหลักสูตร พบว่าการสอนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพและไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่งที่แน่นอน เมื่อต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำจึงมีโอกาสได้ศึกษาวิชาชีพต่างๆ จึงทำให้มองเห็นช่องทางที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอย่างอิสระได้ภายหลังพ้นโทษไปแล้ว ทั้งนี้

สอดคล้องกับความเห็นของ สุนทร สุนันทชัย (2529 :121-122) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีงานทำเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพด้วยตนเองได้ และเพื่อนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนทั้งยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาอบรมด้านวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังของ กรมราชทัณฑ์ (2532 : 25) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนและครอบครัวหลังจากที่พ้นโทษไปแล้ว ส่วนเนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุด และเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาวิชาชีพยังไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนและไม่สอดคล้องกับภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาชีพเน้นการสอนให้ผู้เรียนวิชาชีพได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรือนจำแต่ละแห่งได้เน้นให้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อฝึกทักษะให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนวิชาชีพอยู่ในวัยผู้ใหญ่มีประสบการณ์ในด้านอาชีพพอสมควรจึงเรียนรู้ได้เร็วในภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 173) พบว่าครูผู้สอนควรเน้นทักษะประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ได้ง่าย เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพต่าง ๆ แก่ผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุดเพราะวิทยากรยังเกรงกลัวเรื่องความปลอดภัยและงบประมาณในการเชิญวิทยากรนั้นมีจำกัด เรือนจำจึงควรประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อย่างทั่วถึง และครูผู้สอนวิชาชีพมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เพราะครูผู้สอนเห็นความสำคัญในการใช้สื่อในการเรียนการสอน เพราะสื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการศึกษาเป็นตัวกลางที่จัดทำให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในบทเรียนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้สอดคล้องกับความเห็นของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 90) ที่ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า “สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้จึงต้องจัดหาสื่อให้เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่เพื่อพัฒนาสื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและต้องมีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อให้มากกว่าเดิมเพราะอยู่ในระดับพอใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ลิขสิทธิ์

ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียนทั้งนี้สอดคล้องกับหลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่กำหนดให้มีการประเมินผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน : ม.ป.ป.) และพบว่าครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการที่จะให้ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพมีโอกาสร่วมกันในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละวิชาชีพ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทำให้ได้รู้ข้อตกลงร่วมกันที่จะนำไปปฏิบัติ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้การวัดผลเน้นการนำความรู้ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกจากภาคปฏิบัติมากกว่า ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติด้วยผู้เรียนวิชาชีพมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนวิชาชีพในการกำหนดเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับพอใช้จึงควรให้ผู้เรียนวิชาชีพและครูผู้สอนวิชาชีพมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกัน

2.2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ

ด้านหลักสูตร พบว่าหลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้น โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนจะเน้นการฝึกทักษะ เป็นการสร้างประสบการณ์โดยตรงให้กับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง กอปรกับผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้เรียนมีพื้นความรู้ต่ำ ถ้าหากเน้นทางทฤษฎีจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายจึงเน้นภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความชำนาญ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่าการเรียนรู้โดยการกระทำ (learning by doing) ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วินัย สายหงษ์ (2528 : 93) พบว่าด้านเนื้อหาหลักสูตร ควรเน้นภาคปฏิบัติ ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 172) พบว่าเนื้อหาของหลักสูตร ควรเน้นให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดำเนินการอยู่ในระดับดี เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลาในระดับพอใช้ ฉนั้นจึงต้องมีการนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้สอนวิชาชีพ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนวิชาชีพมีความเห็นว่า ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดให้สอดคล้องและยืดหยุ่นตามสภาพในเรือนจำกลางนครปฐม ครูผู้สอนมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

และสามารถใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้เหมาะสม ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนวิธีนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง กับการฝึกทักษะ ความชำนาญ เกี่ยวกับวิชาชีพ ทำให้ผู้เรียนเห็นการปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 173) พบว่า ครูผู้สอนควรเน้นทักษะในการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่าย เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่างๆ แก่ผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ ยังมีปัญหาในด้านความปลอดภัยและด้านงบประมาณซึ่งมีจำกัด

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนวิชาชีพมีความเห็นว่าครูผู้สอนมีความชำนาญในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในระดับดีสูงสุดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่ออย่างทั่วถึง และครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญในการใช้สื่อเพราะช่วยในการเรียนการสอนได้สะดวกและได้ผลดี เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนา พุ่มไพศาล (2533 : 112) ที่ได้อธิบายความหมายของสื่อการสอนว่า หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนตามที่ตั้งไว้ในจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้นั้นแสดงว่าต้องมีการปรับปรุงด้านสื่อให้เหมาะสมกับวิชาชีพและต้องมีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อการสอนให้ผู้เรียนวิชาชีพให้มากขึ้น เพราะอยู่ในระดับพอใช้ เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพและการแจกเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับพอใช้ จึงต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้มีสื่อการสอนให้เพียงพอและประหยัดงบประมาณ

ด้านวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนวิชาชีพมีความเห็นว่า ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผล จากการสังเกตความสนใจในการเรียนของผู้เรียน และประเมินผลโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติ ทั้งนี้ สอดคล้องกับหลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่กำหนดให้มีการวัดผลและประเมินผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน : ม.ป.ป.) นอกจากนี้พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่เน้นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน จากภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกความชำนาญจากภาคปฏิบัติมากกว่า ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติด้วย ส่วนการวัดผลประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตร ครูผู้สอนควรได้รับการอบรมการสอนผู้ใหญ่และวิธีการวัดผลและประเมินผล ได้ตรงตามความมุ่งหมาย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สุโขทัยธรรมาธิราช

ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อาชัญญา สิริยานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ในการวัดผลและประเมินผลในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ และควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีต่ำสุดยังมีปัญหาเพราะครูผู้สอนวัดผลยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร ควรจัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผล

2.3 ตามความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพ

ด้านหลักสูตร พบว่าเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนวิชาชีพมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้อยู่ในระดับดีสูงสุด แสดงว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรือนจำกลางนครปฐมใช้หลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน เนื้อหาวิชาชีพในหลักสูตรทำให้ผู้เรียนวิชาชีพมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนวิชาชีพเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่ขาดความรู้ และทักษะในวิชาชีพ และไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ เมื่อมีโอกาสได้ศึกษา วิชาชีพต่าง ๆ ที่ทางเรือนจำกลางนครปฐมจัดให้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนมองเห็นว่าหลักสูตรวิชาชีพจะเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 172) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรเน้นให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคตและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวินัย สายหงษ์ (2528 : 93) พบว่าหลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และสามารถสร้างงานอาชีพด้วยตนเอง เนื้อหาหลักสูตรเน้นการฝึกทักษะ เพื่อเป็นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียนระดับพอใช้ ฉะนั้น ควรมีการแนะแนวให้กับผู้ที่จะเรียนวิชาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่มีอยู่ในภูมิลำเนาเดิม

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่ในระดับดีมาก ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จะพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ ทั้งในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีเทคนิควิธีการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เชียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 107 – 108) ที่กล่าวว่า ครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ดีจะต้องรู้จักและเข้าใจในองค์ประกอบของการเรียนการสอน คือ ตัวครูผู้สอน ตัวผู้เรียน หลักสูตรเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน และรวมทั้งสื่อต่าง ๆ นั่นคือ ครูผู้สอนต้องมีความแม่นยำในหลักสูตร และเนื้อหาวิชามีทักษะความชำนาญในวิธีการและเทคนิค การถ่ายทอดความรู้ตลอดทั้งกลวิธีในการสอนจึงไปสัมพันธ์กับผลวิจัยที่พบคือ ครูผู้สอนมีทักษะและประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

การถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติอยู่ในระดับดี ส่วนเรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียนอยู่ในระดับดีต่ำสุดนั้น บางสาขาวิชาชีพวิทยากรมีน้อยและงบประมาณจำกัด จึงควรประสานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนวิชาชีพมีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อยู่ในระดับดีสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นตัวกลางที่ช่วยให้ครูถ่ายทอดความรู้ ความคิด และทัศนคติไปยังผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าครูผู้สอนมีความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้เรียนมีการเก็บสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในระดับดี ส่วนเรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม อยู่ในระดับดีต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามีผู้เรียนจำนวนมาก และมีสาขาวิชาชีพที่เปิดสอนจำนวนมาก และเรือนจำอาจจะขาดงบประมาณในการซื้อสื่อการเรียนการสอนวิชาชีพ ทำให้สื่อเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพไม่เพียงพอ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้สภาพการจัดการเรียนการสอนในข้อนี้อยู่ในระดับดีต่ำสุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ด้านวัดผลและประเมินผล พบว่ามีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีความเข้าใจในเรื่องวัดผลและประเมินผลเป็นอย่างดีและเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับดีสูงสุด คือ ครูผู้สอน วัดผลและประเมินผลจากการสังเกต ดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน แล้วนำมาประเมินผลโดยการมอบหมายงานให้ทำ เป็นการฝึกให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของแต่ละคน จึงมีการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากความรับผิดชอบในการทำงาน และมีส่วนร่วมของผู้เรียน จากความตั้งใจและผลงานที่ออกมาแล้วนำมาประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 174) พบว่า การวัดผลและประเมินผล พิจารณาจากความสนใจในชั้นเรียน ผลงานที่ปฏิบัติและกระบวนการแก้ปัญหา ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดี ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับดีต่ำสุด และพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการที่จะให้ครูผู้สอน และผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละวิชาชีพ ทั้งนี้ เพราะการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมด้วย ทำให้ได้รู้ข้อตกลงที่จะนำไปปฏิบัติร่วมกัน ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน จะได้ทราบทั้งข้อดีและข้อบกพร่องของตน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

ให้ดีขึ้น ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติด้วย

3. ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม จำแนกตามตัวแปรได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาวิชาชีพที่เรียน อาชีพเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพและการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

3.1 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามเพศ

โดยภาพรวมและรายด้านผู้เรียนวิชาชีพเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงกว่าเพศชายทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี (บทคัดย่อ 2539.) พบว่าอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพระยะสั้นโดยรวม และรายด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการประเมินผล และด้านสื่อการสอน แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

3.2 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอายุ

โดยภาพรวมผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพสูงกว่าผู้เรียนวิชาชีพในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี และอายุต่ำกว่า 21 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นทุกด้านสูงที่สุดอยู่ในระดับดี รองลงมาพบว่าผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นด้านหลักสูตรและด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับดี และผู้มีอายุระหว่าง 31 – 30 ปี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ผู้เรียนวิชาชีพที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นทุกด้านต่ำสุดอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศรี สง่าศิลป์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของโรงเรียนผู้ใหญ่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พบว่าผู้เรียนสายอาชีพที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านครูผู้สอน ผู้เรียน และการวัดผลและประเมินผล

3.3 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระดับการศึกษา

โดยภาพรวมผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ที่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดี รองลงมาได้แก่ผู้เรียนวิชาชีพที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประถมศึกษาปีที่ 6-7 ต่ำกว่าประถม

ปีที่ 4 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษาของผู้เรียนแต่ละระดับมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537:166) ที่พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีพื้นฐานความรู้เดิมระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

3.4 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามวิชาชีพที่เรียน

โดยภาพรวมผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ผู้เรียนวิชาชีพช่างอาหาร-ขนม มีความคิดเห็นอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าช่างอาหาร-ขนม อยู่ในลำดับสูงสุดทุกด้าน ด้านหลักสูตร รองลงมาได้แก่ช่างแกะสลักไม้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ช่างจักสานหวาย ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ด้านวัดผล และประเมินผล รองลงมาได้แก่ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนวิชาชีพ จำแนกตามวิชาชีพที่เรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 170) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำคลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาและหลักสูตรด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการนำไปใช้ทุกด้านแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

3.5 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามอาชีพเดิม

โดยภาพรวมผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม พบว่าผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาอาชีพเดิมช่างไม้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมธุรกิจส่วนตัวมีความคิดเห็นระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชีมีความคิดเห็นระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมเย็บผ้า ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมช่างไม้มีความคิดเห็นระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีอาชีพเดิมบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณราวัลย์ จิตติพันธ์ ที่พบว่าอาชีพที่แตกต่างกัน คือรับราชการ ประกอบอาชีพส่วนตัว รับจ้าง ค้าขายนั้น อาชีพรับจ้างมีความต้องการ ด้านความรู้พื้นฐานมากที่สุด

3.6 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ

โดยภาพรวมผู้เรียนวิชาชีพที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุดรองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำต่ำกว่า 6 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือผู้เรียนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ 10 ปีขึ้นไป ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาคือผู้เรียนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำต่ำกว่า 6 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 185) ที่พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.7 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพ

โดยภาพรวมผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันระดับดีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบันพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาชีพในปัจจุบัน ดีมาก ดี พอใช้และอ่อน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คารูเธอร์ (Caruther 1976 : 1978 – A) พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูงสุดคือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์และมีประสบการณ์มาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองลงมาเป็นอำดับสองคือนักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์แต่มีประสบการณ์น้อย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองลงมาเป็นอันดับสามคือนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีประสบการณ์มากแต่ไม่ได้ฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุดคือนักเรียนที่เรียนจากครูที่ไม่มีประสบการณ์และไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์

3.8 ผู้เรียนวิชาชีพจำแนกตามการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

โดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจตามเพื่อนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สงวนลิขสิทธิ์

ตามเพื่อน ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพอยู่ในระดับดีสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีการตัดสินใจจากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลิทวิน และสตริงเกอร์ (Litwin and Strenger) ที่พบว่าองค์การใดที่การตัดสินใจอยู่กับส่วนกลางบุคลากรจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจ ในงานองค์การใดที่บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและมีการกระจายอำนาจบุคลากรจะมีความพึงพอใจในงานและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. ปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้เรียนวิชาชีพ ของเรือนจำกลางนครปฐม

ด้านหลักสูตรวิชาชีพบางรายวิชาไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนคือ หลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอน ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากแต่ก็ไม่สามารถเรียนได้ตามความต้องการ เพราะแต่ละหลักสูตรรับจำนวนจำกัด จึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเรียนในสาขาวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการ หลักสูตรบางสาขาวิชาชีพเปิดสอนใช้เวลาน้อยเกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกทักษะ จึงไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาในหลักสูตรกว้างต้องมาประยุกต์ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาชีพ บางครั้งมีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน คือ ย้ายเรือนจำ พักการลงโทษ วันลดโทษ วิชาแกะสลักไม้ มีปัญหา คือ ในภูมิลำเนาของผู้เรียนมีตลาดแรงงานน้อย หลักสูตรบางหลักสูตรเป็นความต้องการของผู้เรียน แต่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไม่สามารถอนุมัติหลักสูตรได้ จึงไม่สามารถเปิดสอนได้ คือ วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพมีความคิดเห็นว่า การเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านที่ต้องการให้ความรู้ วิทยากรบางคนไม่อยากเข้าไปในเรือนจำ เนื่องจากเกรงกลัวเรื่องความปลอดภัย เพราะวิทยากรบางคนมองผู้เรียนน่าเกรงกลัว เนื่องจากคำว่า “ผู้ต้องขัง” “นักโทษ” และมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าออกของวิทยากรเพราะการจะให้บุคลากรภายนอกเข้าไปภายในเรือนจำแต่ละครั้ง ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนจึงจะเข้าได้ บางครั้งเจ้าหน้าที่เรือนจำออกมารับช้าเพราะติดภารกิจภายในเรือนจำ ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับเพื่อเป็นค่าตอบแทนวิทยากรมีจำนวนจำกัด อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ขณะสอนมีเสียงรบกวนในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนวิชาชีพ ครูมีปัญหา คือ ผู้เรียนมีพื้นความรู้พื้นฐานต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

รัตนา พลับพลา (2533 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นฐานทางการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำอายุมาก สายตามองไม่ชัด ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนวิชาจักสานหวาย มีปัญหาในระยะแรก เพราะบางคนไม่มีพื้นฐานมาก่อน ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมีอิสระ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยในการดำเนินงานมีปัญหาคือ ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออกและการสอนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียนวิชาชีพครูผู้สอนสอนไปแล้วบางส่วนไม่ปฏิบัติตาม

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นว่า บางสาขาวิชาไม่สามารถจัดซื้อได้เพราะงบประมาณมีจำกัดและไม่เพียงพอ เพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก อุปกรณ์น้อย ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาซื้อ เพราะครูผู้สอนเคยชินกับการสอนที่ใช้สื่อเหมือนกันทุกหลักสูตรจึงสั่งซื้อเอง ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ทันสมัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ นาคนิยม (2528 : 57) พบว่าปัญหาสำคัญในด้านสื่อการสอน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ฝึกวิชาชีพเก่าไม่ทันสมัยอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์และ มีจำนวนไม่เพียงพอกับนักศึกษา เพราะสื่อเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนวิชาชีพ จะทำให้เกิดความมั่นใจได้ประสบการณ์ตรง (วินัย สายหงษ์ 2533 : 63)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สวนสุนันทา

ด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ มีความคิดเห็นว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือ ทำให้การทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมก่อนทำการสอนมีปัญหา บางสาขาวิชาชีพไม่ได้ทดสอบความรู้เดิม หากแต่พิจารณาความสมัครใจ และความตั้งใจจริงของผู้เรียนการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนในเรือนจำ จะเน้นไปในภาคปฏิบัติโดยมอบหมายให้ทำงานและมีการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ แล้วนำมาประเมินผลเป็นการฝึกทักษะจากประสบการณ์ตรง โดยพิจารณาจากความตั้งใจ และผลงานที่ออกมาแล้วนำมาประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 174) พบว่าการวัดผลและประเมินผลพิจารณาจากความสนใจในชั้นเรียน ผลงานที่ปฏิบัติและกระบวนการแก้ไขปัญหา ดังนั้นครูผู้สอนวิชาชีพจึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ความคิดเห็นของผู้เรียนวิชาชีพส่วนใหญ่เห็นว่ามีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีเกือบทุกด้าน แต่ผลการสอบถามผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพยังมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนั้นทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ จึงต้องการให้สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

ด้านหลักสูตร

1. ควรให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทำหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนวิชาชีพ เมื่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสนอเพื่อขออนุญาตเปิดสอนวิชาชีพจะได้อนุมัติหลักสูตร ตามความต้องการของผู้เรียนวิชาชีพได้

2. ควรเพิ่มวิชาชีพตามความต้องการของผู้เรียนวิชาชีพ และให้เหมาะกับภูมิลำเนาและความต้องการของตลาดแรงงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

3. จัดอบรมและนำครูผู้สอนวิชาชีพศึกษาดูงานในสถานประกอบการ

4. ให้เรือนจำกลางนครปฐมได้นำหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลักสูตรกลาง เพื่อทำความเข้าใจ ชี้แจงครูผู้สอนวิชาชีพและศึกษาค้นคว้าอ้างอิงไว้ที่เรือนจำเพื่อประกอบการขออนุญาตเปิดสอนวิชาชีพ และให้ใช้หลักสูตรที่สร้างร่วมกันระหว่างเรือนจำและการศึกษานอกโรงเรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1. เรือนจำกลางนครปฐม ควรจัดกลุ่มผู้เรียนวิชาชีพที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำให้ได้เรียนการศึกษาสายสามัญควบคู่ไปด้วย จะได้มีความรู้อ่านออกเขียนได้มากขึ้นเพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ควรจัดอบรมครูผู้สอนในด้านประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถจะทำให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกและได้ปฏิบัติตาม

3. กรมราชทัณฑ์ ควรจัดประชุมสัมมนาครูผู้สอน ผู้บริหาร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอนวิชาชีพในเรือนจำทั่วประเทศ ทำให้ทราบสภาพปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. เรือนจำควรทำความเข้าใจกับครูผู้สอนวิชาชีพในการเข้าออกในเรือนจำและจะทำให้ครูผู้สอนวิชาชีพได้คลายความกังวลในเรื่องความปลอดภัย

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1. เรือนจำกลางนครปฐมควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชน สื่อ บุคคล ได้รับทราบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะได้มีการบริจาคเงิน สิ่งของ อุปกรณ์การเรียนการสอน และวิทยากร มาช่วยเหลือกิจกรรมของเรือนจำกลางนครปฐม

2. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาชีพใช้สื่อการสอนวิชาชีพควบคู่ไปกับการสอนปฏิบัติจริง

3. เชิญวิทยากรวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่มีความชำนาญมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพ

4. เชิญจัดหางานจังหวัด พัฒนาฝีมือแรงงาน สารพัดช่างและหน่วยงานทั้งภาครัฐเอกชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม

5. จัดทำเอกสารแนะแนวทางการประกอบอาชีพ

6. ควรให้ครูผู้สอนวิชาชีพแนะแนวแหล่งสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้และเมื่อพ้นโทษจะได้ไปจัดซื้อสื่อได้ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

7. จัดหาสื่อที่ทันสมัย

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ควรจัดให้มีการแข่งขันทักษะอาชีพ ที่เปิดสอนในเรือนจำกลางนครปฐม จะได้เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาฝีมือของตนเอง และเป็นการวัดผลและประเมินผลด้วย จะได้นำไปประกอบอาชีพอิสระเมื่อพ้นโทษ

2. ควรมีการติดตามผลผู้เรียนวิชาชีพที่พ้นโทษไปแล้ว

3. ควรให้มีการรายงานผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. ควรอบรมครูผู้สอนวิชาชีพด้านวัดผลและประเมินผล

5. ควรให้ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำทุกแห่งเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ควรจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพและผู้เรียนวิชาชีพเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำทุกแห่งในด้านหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้เรียนวิชาชีพ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

3. ควรศึกษาการติดตามผลผู้เรียนวิชาชีพจากเรือนจำกลางนครปฐมที่พ้นโทษไปแล้ว

4. ควรศึกษาทัศนะผู้บริหารเรือนจำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง

5. ควรศึกษาสภาพการทำงานของผู้ต้องขังที่พ้นโทษในสถานประกอบการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

กาญจนา คุณารักษ์ . หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ , 2540.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. โครงการอบรมผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหมวดที่ 4 หน่วยที่ 2 (2.11 การจัดกลุ่มสนใจ) , 2537.

_____.ก นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

_____.ข แนวทางการดำเนินงานการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำกลางและทัณฑสถาน พ.ศ.2538 กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

_____. คู่มือดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ม.ป.ป.

_____.แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่8 (พ.ศ. 2540-2544) กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชนจำกัด, 2539.

_____.ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐม. แผนพัฒนาการประจำปีงบประมาณ 2544.

_____.ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544.

กรมราชทัณฑ์.ก นโยบายและแนวทางปฏิบัติงานราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์เรือนจำกลาง คลองเปรม ,2535.

_____.ข สรุปประเมินผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวทางในการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน. กรุงเทพฯ :กรมราชทัณฑ์, 2535.

_____. การถวายผ้ากฐินพระราชทานกรมราชทัณฑ์ ปี 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์เรือนจำกลางคลองเปรม, 2538.

_____.ประวัติราชทัณฑ์ 200 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์, 2525.

_____.รายงานประจำปี 2532. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์, 2532.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จตุพัฒน์ วิไลรัตน์. “ทัศนคติต่อโครงการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังที่มีภูมิหลังต่างกันใน เรือนจำ เขต 6. ” ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จำเนียร จันทร์งาม. “การศึกษาปัญหาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำ และทัณฑ์สถาน.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536.

จิรศักดิ์ พลรัฐธนาสิทธิ์ . “สภาพปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แผนกช่างเครื่องยนต์ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2529.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. รวมสื่อสารการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

เชียรศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2530.

ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516.

ณัฐ จุลสุวรรณ. “ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2537.

ณรงค์ ฉายายนต์. “ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางด้านการเรียนการสอนของแผนกช่างเครื่องยนต์ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

ณราวัลย์ จิตติพันธ์. “ ลักษณะและความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของประชาชนในชุมชนแออัดจังหวัดกาญจนบุรี. ” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2531.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การอบรมและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวัณการพิมพ์, 2532.

ธงชัย งามสันติวงษ์, Spss For Windows. หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่จำกัด, 2547.

ประเสริฐ เมฆมณี. ราชทัณฑ์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมราชทัณฑ์, 2522.

ประพิทย์ บุญสุข. " พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนวิชาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.

แผนการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดอะบุคส์ จำกัด, 2541.

พรทิพย์ เข็มทอง. "แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ." ในวิวัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2482 - 2533. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.

แพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี. "การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2539.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . ประมวลสาระชุดวิชา การวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1 – 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.

มนัส ศรีกัลยา. " ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2533.

มนัส แสงเรือง. "องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ. "ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

เรือนจำกลางนครปฐม, บรรยายสรุปกิจกรรมเรือนจำกลางนครปฐม 2543.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เรือนจำกลางนครปฐม. ตักศิลา แห่งงานราชทัณฑ์ที่ระลึกครบรอบ 100 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์เรือนจำกลางคลองเปรม, 2540.

_____. รายงานประจำปี 2537. กรุงเทพ : ราชทัณฑ์ , 2537.

_____. " ข้อมูลผู้ต้องขัง ผู้ถูกกักกัน 2544." (อัดสำเนา)

รัตนา พลับพลา. "ทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีภูมิหลังต่างกัน." ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

รัตนา พุ่มไพศาล. การศึกษานอกระบบโรงเรียนเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2533.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ 99 ง. กรุงเทพฯ : 2544. (อัดสำเนา)

ลัดดา ศุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิฆเนศ, 2522.

วิชชุดา หุ่นวิไล. การศึกษานอกระบบ. กรุงเทพมหานคร : บารมีการพิมพ์ , 2532.

วิไล แย้มสาขา และวินัย สายหงษ์. "การเรียนการสอนวิชาชีพและการเรียนการสอนแบบกลุ่มสนใจ." ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

วินัย สายหงษ์. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอนและผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม, 2532.

สมศรี สง่าศิลป์. "สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของโรงเรียนผู้ใหญ่ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ศาลเยาวชน และ ครอบครัวกลาง." ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุนทร สุนันท์ชัย. "การเรียนการสอนการศึกษานอกระบบ." ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรมหน่วยที่ 1-8. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สุโขทัยธรรมาธิราช

สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกโรงเรียนเส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อรุณอัมรินทร์การพิมพ์, 2529.

สุรีย์ นาคนิยม. “ ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 2.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) . กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2539.

_____.ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540.

อารยา นครเขตต์. “ การศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533.

อาชัญญา สิริยานนท์.“ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสายอาชีพที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ”ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

อาชัญญา รัตนอุบล. “เอกสารคำสอนประกอบวิชา 422375 การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.” ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงการณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

อาทิตย์ โพนทอง. “การศึกษากิจกรรมเพื่อการพัฒนาผู้ต้องขัง ตามแผนงานอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536.

Bogve E.G. “Variable in Effective Instruction.” Improving College and University Teaching. Vol. 12 No.4 (Summer 1974) :148-152.

Caruthers, B. "Teacher Preparation and Experienced Retted to Achievement of the Fifth Grade Pupils in Science." Dissertation Abstract International. 28 (December, 1976) : 1978 - A.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

Houle, Cyril O. The Inquiring mind. Madison : University of Wisconsin Press, 1961.

Karr and Joseph. "Meeting the Changing Need of Adults Through Educational Programs and Services." Dissertation Abstracts International. 36 ,10 (April, 1976) : 6426 - A.

Kibler, Robert J.. “Behavioral Objectives and the Instructional Process.“ Selected Reading for the Introduction to the Teaching Profession. Edited By Milton Mose. Californea : Macutchan Publishing Co, 1970.

Ross, Norma Jennie. "Variables Influencing the Decision to Enter Adult Education Graduate Programs." Dissertation Abstracts International. 39 , 5 (November, 1976) : 2697- A

Knowles, M.S. The Adult Learner : A Neglected species. 2nd ed. Houston : Gulf Publishing Co, 1978.

Litwin George M. and Strenger Robert A. Motivation and Organization Climate, Cited by Richard M. Steers and Lyman W. Porter, Motivation and Work Motivators. New York : McGraw – Hill, Inc.,1979.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ทม (นฐ) 1109/ 1562

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปาน กิมปี

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034243435, 034218788

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ (มฐ) วธ๖ /2545 วันที่ 16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม (นฐ) 1109/1563

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ ดิษฐานนท์

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลงนาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034243435, 034218788

ที่ ทม (นฐ) 1109/ 1564

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวรัศมี กิตติมนัส

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงกล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034243435, 034218788

ที่ ทม (บฐ) 1109/1565

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวอังคณา วสุวรวงศ์

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้ชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034243435, 034218788

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ที่ ทม (นฐ) 1109/ 1566

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอทดลองเครื่องมือวิจัยกับผู้บัญชาการเรือนจำ ข้าราชการ ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางจังหวัดราชบุรี เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งให้เรือนจำจังหวัดราชบุรีทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องวิจัยให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 034243435 , 034218788

ที่ ทม (นฐ) 1109/ 1567

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ด้วย นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บัญชาการเรือนจำ ข้าราชการ ครูผู้สอนวิชาชีพ และผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางจังหวัดนครปฐม เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งให้เรือนจำจังหวัดนครปฐมทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 034243435 , 034218788

168

ที่ มท 0905/ 13422

กรมราชทัณฑ์
222 ถ.นนทบุรี 1 ต.ส .นใหญ่
อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

8 สิงหาคม 2545

เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล.เพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

อ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ ทม (นฐ) 1109/1567 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2545

ตามที่ ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ขออนุญาตให้นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ทดลองเครื่องมือวิจัยในเรือนจำกลางราชบุรีและแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อประกอบการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม นั้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว อนุญาตให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัยในเรือนจำกลางราชบุรีและแจกแบบสอบถามในเรือนจำกลางนครปฐม และในการนี้ขอให้นักศึกษาติดต่อกับเรือนจำฯ ทั้ง 2 แห่ง โดยตรง เพื่อจะได้กำหนดวัน เวลา และรายละเอียดต่างๆในการเก็บข้อมูลอีกครั้ง ทั้งนี้ เมื่อจัดทำรายงานการศึกษาเรื่องดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขอให้ส่งสำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ จำนวน 2 ฉบับ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนัทธี จิตสว่าง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สำนักทัณฑวิทยา
ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง
โทร. 0 2967 3380

ที่ มท 0905/ 13421

กรมราชทัณฑ์
222 ถ.นนทบุรี 1 ต.สวนใหญ่
อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

8 สิงหาคม 2545

เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางราชบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด

ด้วยภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ขออนุญาตให้ นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ทดลองเครื่องมือวิจัยโดยแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางราชบุรี เพื่อประกอบการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว อนุญาตให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางราชบุรีได้ จึงขอความร่วมมือเรือนจำฯ ในการแจกแบบสอบถามของนักศึกษาและเก็บรวบรวมส่งคืนให้กับนักศึกษาด้วย ทั้งนี้ ได้แจ้งให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับเรือนจำฯ โดยตรงแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนัทธี จิตสว่าง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สำนักทัณฑวิทยา
ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง
โทร. 0 2967 3380
โทรสาร 0 2967 2409

มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักหอสมุดกลาง

ที่ มท 0905/ 13420

กรมราชทัณฑ์
222 ถ.นนทบุรี 1 ต.สวนใหญ่
อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

8 สิงหาคม 2545

เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด

ด้วยภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ขออนุญาตให้ นางอัญชุลี จันทรมณี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อประกอบการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ห้องสมุดวิทยบริการ

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมได้ จึงขอความร่วมมือเรือนจำฯ ในการแจกแบบสอบถามของนักศึกษา และเก็บรวบรวมส่งคืนให้กับนักศึกษาด้วย ทั้งนี้ ได้แจ้งให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับเรือนจำฯ โดยตรงแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนัทธี จิตสว่าง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สำนักทัณฑวิทยา
ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง
โทร. 0 2967 3380
โทรสาร 0 2967 2409

ที่ ศธ 0440.06 /589

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม
ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม 73000

25 กันยายน 2545

เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางราชบุรี

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ มท 0905/13421 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย

แบบสอบถามผู้บริหาร	3	ชุด
แบบสอบถามครูผู้สอน	5	ชุด
แบบสอบถามผู้ต้องขัง	30	ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางอัญชุลี จันทรมณี ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม กำลังศึกษาปริญญาโท สาขาศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุญาตกรมราชทัณฑ์ทดลองเครื่องมือวิจัย โดยแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากข้าราชการและผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางราชบุรี เพื่อประกอบการศึกษา เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมนั้น กรมราชทัณฑ์อนุญาตแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์เรือนจำกลางราชบุรีในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมและส่งคืนด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอัญชุลี จันทรมณี)
ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม

กลุ่มการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
โทร. (034) 289-039

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ที่ ศธ 0440.06 /621

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม
ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม 73000

14 ตุลาคม 2545

เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย

เรียน : ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ มท 0905/13420 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามผู้บริหาร 8 ชุด
แบบสอบถามครูผู้สอน 12 ชุด
แบบสอบถามผู้ต้องขัง 234 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมราชทัณฑ์ได้อนุญาตให้ นางอัญชุลี จันทรมณี ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม นักศึกษาปริญญาโท สาขาศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากข้าราชการ และผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อประกอบการศึกษา "เรื่อง ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ นางอัญชุลี จันทรมณี พร้อมด้วยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ขออนุญาตเข้ามาเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 17 ตุลาคม 2545 ถึง 30 พฤศจิกายน 2545 ขอความอนุเคราะห์ท่านแจ้งผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาชีพ ผู้ต้องขังที่เรียนวิชาชีพด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอัญชุลี จันทรมณี)
ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม

กลุ่มการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
โทร. (034) 289-039

มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักหอสมุดกลาง

ภาคผนวก ค

หนังสือสนับสนุนทุนการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ประกาศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เรื่อง ผลการพิจารณาทุนโบราณคดีทัศนาจร ของศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า สุภัทรดิศ ดิศกุล)

ประจำปีการศึกษา 2545

.....

ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยได้ประกาศรับสมัครนักศึกษา เพื่อรับทุนโบราณคดีทัศนาจร ของบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2545 จำนวน 2 ทุน ทุนละ 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน) ตามประกาศ ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2545 นั้น บัดนี้ การรับสมัครได้สิ้นสุดแล้ว ที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ครั้งที่ 8/2545 วันที่ 24 กันยายน 2545 ได้พิจารณาแล้วมีมติให้โครงการวิจัยต่อไปนี้ ได้รับทุนโบราณคดีทัศนาจรของบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2545

1. โครงการวิจัยเรื่อง "โครงการออกแบบภาพเขียนสีน้ำมันประดับภายในสถานที่เรื่อง บันทึกของการเปลี่ยนแปลง" โดย นายวิษณุ ไทยแท้ นักศึกษาสาขาวิชาประยุกต์ศิลป์ศึกษา
2. โครงการวิจัยเรื่อง "ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" โดย นางอัญชลี จันทรมณี นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ให้ผู้มีรายชื่อดังกล่าวข้างต้น ติดต่อลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับการรับทุนอุดหนุนการวิจัย ณ บัณฑิตวิทยาลัย ภายในวันที่ 10 ตุลาคม 2545 เพื่อเข้าพิธีรับมอบทุนในวันคล้ายวันสถาปนา มหาวิทยาลัยศิลปากร (12 ตุลาคม 2545) ณ อาคารรับรอง ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. 2545

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ยธ 0722/ 2283

175
เรือนจำกลางนครปฐม
ถนนหน้าพระนครปฐม
73000

25 เมษายน 2546

เรื่อง สนับสนุนทุนวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม

เรือนจำกลางนครปฐมพร้อมกับอาสาสมัครคุมประพฤติ ได้พิจารณาและมีมติให้โครงการวิจัย "เรื่องศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม" ซึ่งดำเนินการวิจัยโดย นางอัญชุลี จันทรมณี ได้รับทุนสนับสนุนในการทำวิจัยเพราะเป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสคือผู้ต้องขัง และสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพโดยสนับสนุนทุนดังนี้ คือ

1. เรือนจำกลางนครปฐม จำนวน 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน)
2. อาสาคุมประพฤติเรือนจำกลางนครปฐมจำนวน 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้ท่านทราบและรับทุนวิจัย ในวันที่ 29 เมษายน 2546 เวลา 10.00 น. ณ.เรือนจำกลางนครปฐม

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ดิษฐานนท์)
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม

ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ
โทร. (034) 251972

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม

ผู้บริหาร

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์จะศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมที่ผู้เรียนเรียนจบวิชาชีพแล้ว เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
   ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร
   ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำ กลางนครปฐม
   ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อความตามสภาพความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะจะทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพใน เรือนจำกลางนครปฐมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามของผู้บริหารเป็นความลับสูงสุด
4. ขอขอบคุณผู้บริหารเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่ง แบบสอบถามคืนด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูงยิ่ง

ชื่อผู้วิจัย นางอัญชุลี จันทรมณี
นักศึกษาปริญญาโท สาขาศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน (3) หน้าข้อความและเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุของผู้บริหารในปัจจุบัน ..... ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร

( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

( ) อื่น ๆ..... .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

( ) ผู้บัญชาการเรือนจำ ( ) ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

( ) เจ้าหน้าที่บริหารราชทัณฑ์ ( ) หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ

( ) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนผู้ใหญ่ ( ) นักทัณฑวิทยา

( ) เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา

5. ท่านได้ดำรงตำแหน่งมาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม รวม 4 ด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นทางขวามือตามความคิดเห็นของท่านเองเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมแห่งนี้

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1.	เนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	หลักสูตรวิชาชีพที่ผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนมีการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
9.	เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	เนื้อหาวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
11.	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ครูผู้สอนมีทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทั่วถึงกันทุกคน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ครูผู้สอนเน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนกลาง

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
18.	ครูผู้สอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาชีพ	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
21.	สื่ออุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	เรือนจำจัดหาวัสดุ ในการฝึกภาคปฏิบัติในการเรียนวิชาชีพเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน...	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์	.....	.....	.....	.....	.....
24.	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างทั่วถึง.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติการเรียนวิชาชีพมีความทันสมัย	.....	.....	.....	.....	.....
26.	เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม...	.....	.....	.....	.....	.....
27.	มีการแจกเอกสารประกอบการสอนอย่างทั่วถึง.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
28.	ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	.....	.....	.....	.....	.....
29.	ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
30.	มีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านวัดผลและประเมินผล					
31.	ครูผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์และเกณฑ์การผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
32.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
33.	การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
34.	มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนมีส่วนทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ครูผู้สอนทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
36.	เกณฑ์ที่ใช้ประเมินสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
37.	ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
38.	ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
39.	การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
40.	การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางนครปฐมรวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในเรือนจำกลางนครปฐม

ปัญหาด้านหลักสูตร

1. ในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ซึ่งมีการประสานงานร่วมกันระหว่างกรมราชทัณฑ์และกรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่และมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหาวิชาชีพในหลักสูตรที่จัดสอนเหมาะสมกับผู้เรียนในเรือนจำหรือมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาชีพแต่ละวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตรที่สอนแต่ละครั้งหรือไม่และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

4. มีปัญหาเกี่ยวกับการสอนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียนอย่างไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งวนลิขสิทธิ์

.....
.....
.....
.....

5. มีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพที่จัดสอนในเรือนจำกลางนครปฐมในการนำผลผลิตของผู้เรียนไปจำหน่ายได้ตรงกับความต้องการของตลาดหรือไม่ และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูผู้สอนวิชาชีพที่เข้ามาสอนในเรือนจำกลางนครปฐมมีปัญหาอะไรบ้างกับเรือนจำกลางนครปฐม

.....

.....

.....

.....

2. การสอนของครูและผู้เรียนวิชาชีพในการดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. เรือนจำกลางนครปฐม มีวิธีการอย่างไรเพื่อให้ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างมีอิสระเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตย และในการดำเนินการมีปัญหาอะไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

4. เรือนจำกลางนครปฐมได้มีการนิเทศด้านกิจกรรมการเรียนการสอนด้านถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอนวิชาชีพหรือไม่ และมีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. เรือนจำกลางนครปฐมมีปัญหา หรืออุปสรรคในการเชิญวิทยากรสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

1. ในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษาสายอาชีพของครูผู้สอน และผู้เรียน ผู้บริหารมีส่วนในการแนะนำและมีปัญหาอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

2. การสอนวิชาชีพครูผู้สอนได้นำสื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาหรือไม่ และมีปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. เรือนจำให้โอกาสครูผู้สอน และผู้เรียนในการพิจารณาการจัดซื้อสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการจัดสอนวิชาชีพในเรือนจำอย่างไร และมีปัญหาอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. เรือนจำมีสื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เพียงพอที่จะใช้ในการประกอบการเรียนการสอนและมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

5. เรือนจำเคยแนะแนวด้านแหล่งสื่อการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนและผู้เรียนอย่างไรและมีปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

1. เรือนจำได้มีการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอนวิชาชีพหรือไม่อย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. การประเมินผลของครูผู้สอนจากความรับผิดชอบในการทำงานและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเรือนจำมีส่วนในการประเมินผลอย่างไร และมีปัญหาอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. การวัดผลผู้เรียน เรือนจำและครูผู้สอนได้ร่วมกันวัดผลให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรหรือไม่ และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลโดยการตรวจผลงานภาคปฏิบัติของผู้เรียน ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการประเมิน และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. ในการที่ครูผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียน วิชาชีพผู้บริหารมีความคิดเห็นอย่างไร และมีปัญหาอะไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

ครูผู้สอน

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์จะศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมที่ผู้เรียนเรียนจบวิชาชีพแล้ว เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
   ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของครูผู้สอน
   ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม
   ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อความตามสภาพความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะจะทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพใน เรือนจำกลางนครปฐมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามของ ครูผู้สอนเป็นความลับสูงสุด
4. ขอขอบคุณครูผู้สอนทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งแบบสอบถามคืนด้วย

ชื่อผู้วิจัย นางอัญชุลี จันทรมณี
นักศึกษาปริญญาโท สาขาศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความและเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุของครูผู้สอนในปัจจุบัน ..... ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้สอน

( ) มัธยมศึกษา ( ) อนุปริญญา

( ) ปริญญาตรี ( ) อื่น ๆ..... .....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพ.....ปี

5. วิชาชีพที่สอน.....

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม รวม 4 ด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นทางขวามือตามความคิดเห็นของท่านเองเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมแห่งนี้

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1.	เนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
2.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	หลักสูตรวิชาชีพที่ผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา...					
5.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนมีการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10.	เนื้อหาวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
11.	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ครูผู้สอนมีทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง..	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทั่วถึงกันทุกคน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ครูผู้สอนเน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ครูผู้สอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาชีพ	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
21.	สื่ออุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา……	……	…..	……	…….	…….
22.	เรือนจำจัดหาวัสดุ ในการฝึกภาคปฏิบัติในการเรียนวิชาชีพเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน…	……	…..	……	…….	…….
23.	ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ……	……	…..	……	…….	…….
24.	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างทั่วถึง……	……	…..	……	…….	…….
25.	สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติการเรียนวิชาชีพมีความทันสมัย	……	…..	……	…….	…….
26.	เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม…	……	…..	……	…….	…….
27.	มีการแจกเอกสารประกอบการสอนอย่างทั่วถึง……	……	…..	……	…….	…….
28.	ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	……	…..	……	…….	…….
29.	ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม……	……	…..	……	…….	…….
30.	มีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อการสอน……	……	…..	……	…….	…….

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านวัดผลและประเมินผล					
31.	ครูผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์และเกณฑ์การผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
32.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
33.	การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
34.	มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนมีส่วนทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ครูผู้สอนทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
36.	เกณฑ์ที่ใช้ประเมินสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
37.	ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
38.	ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
39.	การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
40.	การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม.	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม รวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

ปัญหาด้านหลักสูตร

1. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพที่ดำเนินการจัดในเรือนจำกลางนครปฐมสอดคล้องความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหาวิชาชีพในหลักสูตรมีปัญหาอย่างไร

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชามีปัญหา อุปสรรค อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. การสอนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนวิชาชีพ ครูผู้สอน มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จัดสอนในเรือนจำกลางนครปฐมได้มีการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอนอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนมีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....
.....
.....
.....

3. ครูผู้สอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีอิสระเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยนั้นมีปัญหาอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

4. ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนวิชาชีพครูผู้สอนมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. การเชิญวิทยากรสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่ผู้เรียนมีปัญหา อุปสรรค อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

1. การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษาสายอาชีพมีปัญหาอุปสรรค อย่างไร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

2. ครูผู้สอนมีปัญหาอะไรบ้างในการนำสื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ในการเรียนการสอนวิชาชีพที่จะทำให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

.....

.....

.....

.....

3. ในการพิจารณาเสนอและจัดซื้อสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม มีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. สื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมมีเพียงพอหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. การแนะแนวด้านแหล่งสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีปัญหาอย่างไร

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

1. การทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมก่อนทำการสอนวิชาชีพที่ผู้เรียนจะเรียนมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียนมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ในการวัดผลผู้เรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลของครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานปฏิบัติของผู้เรียนมีปัญหาอย่างไร

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

5. ครูผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนในการมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละวิชาชีพนั้นมีปัญหา อุปสรรคอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ผู้เรียน

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมที่ผู้เรียนเรียนจบวิชาชีพแล้ว เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
   ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ
   ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม
   ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อความตามความคิดเห็นของผู้เรียน ซึ่งข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะจะทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพใน เรือนจำกลางนครปฐม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามของผู้เรียนเป็นความลับ
4. ขอขอบคุณผู้เรียนทุกคนเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม เสร็จเรียบร้อยแล้ว
5. กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยด้วย

ชื่อผู้วิจัย นางอัญชุลี จันทรมณี
นักศึกษาปริญญาโท สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนวิชาชีพ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความและเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

1. เพศ

   ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุของผู้เรียนในปัจจุบัน ..... ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้เรียน

   ( ) ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
   ( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6-7 ( ) ชั้นมัธยมศึกษา
   ( ) สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา ( ) ปริญญาตรี
   ( ) อื่น ๆ .....

4. วิชาชีพที่เรียน (หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ตอบเพียงอย่างเดียว)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

   ( ) ช่างตัดผมชาย ( ) ช่างจักสานหวาย
   ( ) ช่างดัดผม - เสริมสวย ( ) ช่างจักสานกรงนก
   ( ) ช่างอาหาร – ขนม ( ) วิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน
   ( ) ช่างเชื่อมโลหะ ( ) วิชาแกะลายกระจก
   ( ) ช่างแกะสลักไม้ ( ) วิชาทำเทียนผลไม้
   ( ) ช่างปูน ( ) ช่างไม้เฟอร์นิเจอร์

5. อาชีพเดิมก่อนเป็นผู้ต้องขัง.....

6. ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำกลางนครปฐม ..... ปี

7. ผลการเรียนวิชาชีพที่ท่านสอบได้

   ( ) ดีมาก ( ) ดี
   ( ) พอใช้ ( ) อ่อน
   ( ) ตก

8. การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ

   ( ) ด้วยตนเอง ( ) ตามเพื่อน
   ( ) การแนะนำของเจ้าหน้าที่ ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม รวม 4 ด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นทางขวามือตามความคิดเห็นของท่านเองเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมแห่งนี้

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1.	เนื้อหาวิชาชีพเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน	.....	.....	.....	.....	.....
2.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	หลักสูตรวิชาชีพที่ผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา...	.....	.....	.....	.....	.....
5.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	หลักสูตรวิชาชีพที่เรือนจำเปิดสอนมีการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพภูมิลำเนาเดิมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	เนื้อหาวิชาชีพที่เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10.	เนื้อหาวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
11.	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรที่เปิดสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ครูผู้สอนมีทักษะ และประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ครูผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ครูผู้สอนให้ความสนใจกับผู้เรียนอย่างทั่วถึง.....	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทั่วถึงกันทุกคน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ครูผู้สอนเน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	เรือนจำเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้วิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ครูผู้สอนโดยวิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อนลงมือปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
19.	ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
20.	ครูผู้สอนเกิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาชีพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
21.	สื่ออุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	เรือนจำจัดหาวัสดุ ในการฝึกภาคปฏิบัติในการเรียนวิชาชีพเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน...	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในการใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์	.....	.....	.....	.....	.....
24.	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างทั่วถึง.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติการเรียนวิชาชีพมีความทันสมัย	.....	.....	.....	.....	.....
26.	เรือนจำมีหนังสือแบบเรียนหรือคู่มือการเรียนการสอนวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ/เหมาะสม...	.....	.....	.....	.....	.....
27.	มีการแจกเอกสารประกอบการสอนอย่างทั่วถึง.....	.....	.....	.....	.....	.....
28.	ผู้เรียนมีการเก็บสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	.....	.....	.....	.....	.....
29.	ครูผู้สอนมีสื่อการสอนที่เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
30.	มีการแนะแนวด้านแหล่งสื่อการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	ความเหมาะสมในการดำเนินการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านวัดผลและประเมินผล					
31.	ครูผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์และเกณฑ์การผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
32.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
33.	การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
34.	มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนมีส่วนทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ครูผู้สอนทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
36.	เกณฑ์ที่ใช้ประเมินสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
37.	ครูผู้สอนประเมินผลจากความรับผิดชอบในการทำงานและมีส่วนร่วมของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
38.	ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการสังเกตดูความสนใจในการเรียนของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
39.	การวัดผลเน้นการนำความรู้ ทักษะไปใช้มากกว่าการเน้นความจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
40.	การประเมินผลจากครูผู้สอนโดยการตรวจผลงานในการฝึกภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลิขสิทธิ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐมรวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม

ปัญหาด้านหลักสูตร

1. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่เรือนจำกลางนครปฐมประสานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จัดให้กับผู้เรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ และมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

2. ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาวิชาชีพเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่เหมาะสมและมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ช่วงระยะเวลาที่ครูผู้สอนสอนวิชาชีพมีความเหมาะสมกับหลักสูตรที่สอนหรือไม่และมีปัญหา อุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหาในการให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพที่ท่านเรียนแล้วนำผลผลิตไปจำหน่ายไม่ได้เพราะไม่ตรงกับความต้องการของตลาด มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ต้องจดบันทึกอย่างไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์หรือไม่และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. การที่ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนอย่างมีอิสระผู้เรียนมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ผู้เรียนรับความรู้ที่ครูผู้สอนถ่ายทอดให้มีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. การที่เรือนจำเชิญวิทยากรสาขาวิชาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้ ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าเหมาะสม อย่างไร และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

1. ผู้เรียนได้ใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือไม่ และในการใช้มีปัญหาอย่างไรบ้าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

.....

2. ผู้เรียนได้ใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนวิชาชีพสอดคล้องกับวิชาชีพที่เรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณา และ เสนอการจัดซื้อสื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนวิชาชีพหรือไม่ และมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. สื่อ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนวิชาชีพมีเพียงพอหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. เรือนจำ และครูผู้สอนมีการการแนะแนวแหล่งสื่อการเรียนวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการอย่างไร

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ผู้เรียนได้ทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมก่อนเรียนวิชาชีพหรือไม่และมีปัญหาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. การประเมินผล ของครูผู้สอนประเมินจากความรับผิดชอบในการทำงานและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนท่านคิดว่ามีความเหมาะสม และมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. การที่ครูผู้สอนวัดผลผู้เรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรนั้นผู้เรียนมีปัญหา หรืออุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลผู้เรียนจากการตรวจผลงานภาคปฏิบัติผู้เรียนมีปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ผู้เรียนได้มีโอกาสในการวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชาชีพร่วมกับครูผู้สอนมีปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางอัญชุลี จันทรมณี
ที่อยู่	183 หมู่ 2 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร (หมู่บ้านมหาดไทย 2)
ที่ทำงาน	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2502	สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนวัดตรณาราม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2506	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนธีราศรมวิทยา อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2510	สำเร็จการศึกษาประโยควิชาชีพ (ปวช.) จากโรงเรียนการช่างสตรีสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2512	สำเร็จการศึกษาประโยควิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2525	สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา จากวิทยาลัยครูกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2543	เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2545	ได้รับทุนโบราณคดีทัศนาจรของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับทุนจากเรือนจำกลางนครปฐม ได้รับทุนจากอาสาคุมประพฤติ เรือนจำกลางนครปฐม ได้รับทุนจากเทศบาลตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2513	ครูตรีโรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2516	ครูโทโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 2 จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2532	อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 47 จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

พ.ศ. 2533 – 2535	ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2535 – 2536	ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนครชัยศรี และอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2536 – 2537	ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนครชัยศรี และอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2537	อาจารย์ 2 ระดับ 7 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2537 – 2542	หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์